fizyonomi

ilmi sima

İSKENDER FAHRETTİN SERTELLİ

YÜZ OKUMA SANATI

Buğday 1
İnceleme-Araştırma 1

Fizyonomi: İlmi Sima
© İskender Fahrettin Sertelli
© Hazırlayan: Bir Garip Derviş

Genel Yayın Yönetmeni Bir Garip Derviş

Son Okuma Volkan Yaman

Kapak Tasarım GMA Grup

Grafik Tasarım GMA Grup

ISBN 978-605-06848-0-3

Sertifika no 47316

1. Baskı, Mart 2020

2. Baslı, Eylül 2021

Baskı ve Cilt Göktuğ Ofset Yayıncılık Matbaacılık
İskitler – Ankara Sertifika No: 33830

GMA Grup Medya Yayıncılık
Kavaklıdere, Bardacık Sk. 37/A, 06660 Çankaya/Ankara
Tlf.: 0534 688 83 17

www.bugdaykitap.com
bilgi@bugdaykitap.com

Kitabın bütün yayın hakları GMA Grup Medya Yayıncılık Ltd. Şti.'ye aittir. Tanıtım amacıyla kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevî ve mali hakları saklıdır.

Buğday, bir GMA Grup Medya Yayıncılık Ltd. Şti. markasıdır.

FİZYONOMİ

İlmi Sima

İSKENDER FAHRETTİN SERTELLİ

Yayına Hazırlayan: Bir Garip Derviş

buğday

Yayıncının Notu 7
Fizyonomi (İlmi Sima) 9
Kafa 9
Alın 10
Göz ve Kaş 11
Burun ve Yanaklar 12
Ağız ve Dudaklar 14
Dişler 15
Çene 16
Kulaklar 16
Saç ve Sakal 18
Boğaz ve Ense 19
Yüzdeki Buruşukluklar 19
Beniz 21
Benler, Lekeler, İşaretler 22
Orantı 23
Yürüyüş 24
Tavırlar 25

İnsan ile Hayvan Beynindeki Ahlâkî Benzeyişler 27
Tilki 27
Papağan 28
Kedi 28
Koyun 29
Kartal 30
Domuz 30

Meşhur Tipler Üzerinde İncelemeler ve Gözlemler 33
Irklara Göre Değişen Nitelik ve Mizaçlar 53
Çeşitli Özelliklere Sahip Tipler Üzerinde Etütler 59

Bir Bakışta Nitelik Ve Özellikleri Anlaşılan Tipler 65
Alim Tipi 68
Çevrenin Değiştirdiği Tipler 69
Casus Tipi 73

İskeletler Üzerinde İncelemeler 81

Hırsız, Sahtekâr, Katil ve Yankesici Tipleri 85
Sahtekâr Tipleri 86
Yankesici Tipleri 87
Hırsız Tipleri 89
Katil Tipleri 92
Melânkolik Tipler 94

Mübalâğacılar! 99

Yayıncının Notu

Döneminin en geniş okur kitlelerinden birine sahip olan İskender Fahrettin Sertelli'nin eserleri, zamanla maalesef gerekli hürmeti görmemiş ve tozlu rafların eski kitapları olarak kalmıştır.

Buğday Kitap olarak latin harflerine geçiş sürecinde Türk kültür mirasına en çok katkıda bulunan yazarlardan olan İskender Fahrettin Sertelli'nin, yayınlandığı dönemde çok ses getiren ve uluslararası kabul gören eseri *İlmi Sima*'yı yeniden okuyucuyla buluşturmak istedik.

Bu buluşmayı sağlamak için eseri yeniden yayına hazırladık. Yayına hazırlama işlemini, dönemin dilini günümüz Türkçesine uyarlayarak gerçekleştirdik. Bu işlem esnasında Sertelli'nin üslubuna mümkün olduğunca sadık kaldık. Kitabın daha çok teknik bilgiden oluşan "İlmi Eşkal (Portre Parle)" kısmını, okuma kolaylığı sağlamak amacıyla bu kitaptan ayırmayı uygun gördük.

Uzun yıllar sonra yeniden okuyucusuyla buluşan eserin hayırlı olmasını temenni eder iyi okumalar dileriz.

Hile ve dolandırıcılığın medeniyetle beraber ilerlediği bu asırda yaşayanlar, hayatta tanıştığı ve görüştüğü kişilerin mizaç ve karakterlerini kolaylıkla anlayabilmek için mutlaka bir ilmi sima kitabını gözden geçirmelidir. Bu ilim -yüzde elli nispetinde dahi olsa- insana, muhattabının maskesini indirmede yardım eder.

Prof. Dr. Reiss

Fizyonomi (İlmi Sima)

Kafa

Avrupa'da ilmi sima uzmanları sahip olunan gizli fikirlerin merkezi diye nitelendirirler.

Gerçekten başın bu kısmına büyük bir ehemmiyet atfolunuyor. Kaşlar hizasında sağdan, soldan şişkin olan başlar ekseriyetle hırsızlığa eğilimin varlığına delâlet eder.

Hırsızlarda başın arka tarafı düzdür, yani yassıdır. Müziğe yönelik yetenek, ekseriyetle gözün köşesinin üstünde bir çıkıntının olmasından anlaşılır.

Kaşların üzerinde bulunan kemiğin fazla kabarık olması hafıza kuvvetinin çokluğunu gösterir.

Kafatasının üstünün yüksek olması çabuk anlama ve kavrama yeteneği sahibi olduğunu gösterir.

Bu bölgenin ekseriyetle saçlar ile örtülmüş bulunması, şeklinin tamamen görülmesine mani olduğundan, kafadan

sonra alın üzerinde inceleme yapmak daha kolay ve doğru olur.

Alın

İki şakak arasındaki mesafe alnın genişliğini teşkil eder. Orantılı bir alın, o alın sahibinin baş parmağının genişliğinden tam dokuz defa daha geniş olmalıdır.

Eğer alnın yukarı tarafı yani saçlara yakın olan kısmı kabarık olursa, güçlü hafızanın olduğuna delâlet eder. Eğer alnın ortası kabarık ise bu hâl ciddi ve sağlam bir ayırt edebilme yeteneğine sahip olunduğunu gösterir.

Yukarısına nispeten daha öneli olan alnın aşağı kısmının yüksek olması, canlı ve hareketli bir zihni ima ederse de bazen hoppalığa da alâmettir.

Geniş alınlar düşünürlerde ve pintilerde bulunur. Ekseriyetle aceleci olanların da ayırt edici özelliği budur. Ortası küçük alınlar bencillerde bulunur.

Alnın hem yüksek hem de geniş olması, güzelliğe veya dehaya gösterge değildir. Kitabımızın gelecek bölümlerinde görüldüğü gibi eski zamanlarda yaşamış ne kadar çok dâhiler vardır ki alınları alçak ve geniştir.

Alçak, dar ve fazlaca ileriye taşmış olan alınlar, üzüntülü insanların alınlarıdır. Bu gibi insanlar önemli işlere kendi kendilerine girişemeyip diğer insanların peşinden giderler.

Arızalı ve kabarık alınlar aldatıcı ve düzenbaz insanlarda bulunur. Tamamiyle düz bir alın fikirsizliğe ve kaygısızlığa alâmettir. Hafif iç bükey yani çukur olan alınlar fikir zaafiyetine delildirler. Çok uzun ve parlak alınlar vesvese ve suizan esbabında bulunur. Yamyassı bir alın, kıt akıla alâmettir. Ahmakların alınları da bu kabildendir. (Alın pek çıplak ve yukarısına doğru tümsekli ise, bu şekil, *dehaya* işarettir.) Eğer alın geriye doğru meylediyorsa, hayvani hissiyatın vücuduna delâlet eder.

"Gazi", "Hipokrat" , "Sezar" , "Mussolini", "Lenin", "Troçki", "Ludendorff" ve "Edison"un alınları parantez içinde zikredilen alınlardandır.

Göz ve Kaş

Alaycı insanlar ekseriyetle yukarıya bakarlar. Şuursuz olanların gözleri yuvarlak ve açıktır.

Süzgün bakışlar zekiliğe delâlet etmez. Hayalperestlerin bakışları ekseriyetle uzağa meyilli, yani uzağa bakar ve dalgın bulunur.

Profilden yani simaya yandan bakıldığı takdirde gözlerde bir şeffafiyet mevcut olursa, bu ürkekliğe ve korkaklığa delâlet eder.

Kıskanç insanların gözleri cevvaldir.

İnatçı insanların gözleri dışarı doğru çıkık ve fırlak olur.

Açık mavi gözler, hiçbir zaman hissiyat ve kuvvetli etkileyicilik sahiplerinde bulunmazlar. Eğer kuvvetli bir etkileyiciliğe sahip olup da bu renkte gözleri olanlar varsa, onların atılganlığı, muhakkak ciddî ve sağlam bir muhakeme ve düşünceyi takip eder ki bu pek nadirdir.

Yeşil gözler insana ekseriyetle endişe ve keder bırakır.

Elâ gözler vefakâr olurlar.

Sarımtırak gözler, sahibinin samimiyetsizliğine ve casaretsizliğine delâlet eder.

Siyah gözlerin manası ırk ve cinsiyet itibarıyla değişir. Gözleri, renklerini dikkate alarak incelerken, konumlarını da incelemek zorunluluğu doğar. Bu itibarla gözlerin ikinci derecede konumunu teşkil eden kaşları dikkate almalıyız. Kaşlar, gözlerin çerçevesidir. Kaşların, gözlerin ifade ettiği manayı tayinde çok yardım ve tesiri vardır. Meselâ, mert ve cesur adamların kaş kılları daima dik durur. Kaşın göz köşesine doğru bükülmesi, iyi tabiatı ifade eder.

Makul, tertipli ve zevk sahibi kimselerin kaşları kesif olmakla beraber biraz yumuşak olur.

Çatık kaşlılık mutlak surette tefekküre ve kıskançlığa alâmettir.

İlim ve irfan sahibi insanların kaşları ise gözlere fevkalâde yakın bulunur, âdeta kaşı gözünün üstünü örter.

Dolgun, düz ve eğimi az olan kaşlar, ağır başlılığa ve soğukkanlılığa delâlet eder.

Sık ve kısa kaş, hafızanın kuvvetine nişanedir. Bu kaş sahipleri ketum olur.

Eğer uçları aşağıya doğru yönelirse zayıf tabiat ve zayıf kalpliliğe alâmettir.

Sarı ırkınki gibi uçları yukarıya yönelirse, meraklı, dikkatli, saf bir ahlâka delildir.

Sert, kalın ve gayri muntazam kirpikler genellikle asabî ve hiddetli kişilerde bulunur.

Kaşları hilâl şeklinde ve ince olanlar ince ruhlu, hassas kişilerdir ve güzel sanatlardan birinde şöhret bulurlar.

Burun ve Yanaklar

Mükemmel ve birbirine uygun bir burun tam alnın yüksekliği kadar uzun olmalı ve alnın alt tarafında yani nihayetinde bulunan küçük bir çukurcuktan başlamalıdır. Burun delikleri azıcık tümsekli olmalı ve her biri diğerinin aynı olmalıdır. Eğer burnun başlangıcındaki çukurcuk mevcut değil ise, o burnun sahibinde "asalet"in tamamen kayıp olduğuna hükmetmelidir.

Burun deliklerinin yanında yukarıya doğru bir kavislenme, ancak kibirli olan ve büyüklenenlerde mevcuttur.

İstek veya duygunun şiddetine göre burun delikleri genişler.

Diğerlerine nazaran daha kapalı bir burun deliği dikkatlilerde, mucitlerde ve detaylar ile meşgul olmaya meyledenlerde bulunur.

Eğer burun delikleri fazla açık olursa, zarif duygulara delâlet eder.

Eğer burun kemiği, burnun ortasında tümsek olursa, dengeli bir zihne işaret eder. Fikir ve endişe esbabının alâmeti farikası budur. Eğer burun kemiği enine dar ise böyle kimseler muhakkak itimatsız ve şüpheci olurlar.

Büyük olup da ucu şişkin ve toparlak burunlar, şefkatli ve halim insanlarda bulunur.

Burnun ucu pek yassı olursa, böyle bir adamın zekâsı alelâde bir adamın zekâsından farklı değildir.

Burnun ucu kare olursa fikri icada nişandır.

Oburların burunları pek etli ve şişkin olur.

Sert tabiatlı ve inatçı, ancak burun deliklerinin fazlaca açık bulunmasından ve burnun yassı olmasından anlaşılır. Ucu yukarıya doğru bir burun hoppalığa delâlet eder.

Ucu sivri ve aşağıya yönelik burunlar ahmaklığa işaret eder.

Tam yüzün ortasında düzgün küçük ve orantılı bir burun, çok zeki olan ve ılımlı hissiyata sahip bulunan insanlarda bulunur.

Ortası kemerli burunlar, medeni cesarete sahip ve ilme talip insanlarda bulunur.

Şehvete mağlup olanların yanakları dolgundur.

Yanakların darlığı ve zayıflığı ziyadesiyle kanaatkârlığa, ciddiyete, tevekküle, zahitliğe delildir.

Eğer yanaklar fazla dar olursa ahmaklığa, eğri olursa tecrübeye alâmettir.

Gözlere doğru şişkin olan yanaklar, hassas ve cömert insanlarda bulunur. Eğer bu şişkinlik çeneden göz ucuna kadar genişleyerek artarsa, sahibinin kalbinin temizliği anlaşılmalıdır.

Ekseriyetle yanaklar yüz uzuvlarının birisi olarak değerlendirilmekten ziyade, yüz şeklinin zeminini teşkil ediyorlarmış gibi görülür. Halbuki doktor Lawter ve Raiss'e göre, yanakların eşkâl ve görüntü değerlendirmesinde etkisi çok-

tur. Ancak yaşı ilerlemiş insanlarda yanaklar değişime uğradığından, bu gibi kimselerde yanaklara müspet ve kat'î manalar vermek doğru değildir.

Ağız ve Dudaklar

Yüzün şeklini layıkıyla incelemiş olanlar için bir ağız suskun olsa bile açıklayıcıdır ve birçok şeyler ifade eder.

Çökük ağızlar, ekseriyetle kedere delâlet eder.

Dudakları ileriye doğru çıkarmak, küçümsemeye işarettir.

Tebessüm, memnuniyet ve hoşnutluk tercümanıdır.

Üst dudak ileriye doğru alt dudağı biraz geçerse iyi tabiatlılığı ifade eder.

Eğer iki dudak birden dışarıya doğru çıkık bulunursa, yani normal durumunda kapanmak istenince kırmızıları dışarıda kalırsa, samimiyet göstergesidir.

Eğer alt dudak üst dudağı geçerse alaycılık göstergesidir. Bu hal ekseriyetle hüsnü takdire kadir olmayanları da vasıflandırır.

Dudakların köşeleri aşağıya doğru düşük olursa, hüzün ve yeise alâmettir. Bozguncu ve kötü niyet sahiplerinin dudakları ekseriyetle ince ve birbirine karşı daralmış bir halde yani sıkı bulunur.

Çok geniş bir ağız, zevk sahipliğinden ve beğeniden uzak, hayvani iştiha ve eğilimlere işarettir.

Hem ağız geniş, hem de dudaklar ince olursa o kimse kötü ahlâk ile vasıflanmıştır.

Üst dudak tarafından bütünüyle örtülen bir alt dudak zekilikten mahrum olanlarda bulunur.

Hem kalınlık, hem de uzunluk itibarıyla orantılı olan dudaklar tefekkür ve araştırmaya alışkın ilim irfan erbabında bulunur.

Çok kalın dudaklar, hayvaniyet sınırlarına temas edebilecek kadar galiz maddiyatçılığın varlığına işarettir.

Birbirine tamamen temas etmeyerek ağzın bazı aksamını örtmeyen dudaklar, akıl ve dirayeti sınırlı insanlara aittir.

Pek küçük dudaklar, gösteriş ve çocukça arzulara delâlet eder.

İtidalini muhafaza ile tanınmış metin ve âlim insanların ağzı, doğru bir çizgi şeklindedir ve dudakların fazla kısmı gözükmez.

Alt dudak ortasından çatlak veya ortası çukur ise nezakete ve yumuşaklığa işarettir.

Tamamıyla ve orantılı şekilde kapanan ve dudakları birbirine uygun görünen ağızlar aklı selim sahibi olan zeki insanlarda bulunur.

Dişler

Zayıf kalplilerin dişleri uzun olur. Küçük ve kısa dişler dengeli zihinlerin, doğru ve yanlışı ayırt edebilen kişiliğin delilidir.

Eğer dişler temiz ve sağlam olur da aynı zamanda biraz da sarıya meyilli olursa bu, bedenî ve ahlâkî sıhhate delâlet eder.

Sağlam ve iyi sıralanmış, donuk dişler çalışmaya istekliliği gösterir.

Üst dudağı tecavüz eden dişler, muhakkak ve daima kınama ve kötüleme ile meşgul olanlarda bulunur.

Eğer alt dudağı tecavüz ederse, tamahkârlığa ve kabalık ile karışık hilekarlığa delâlet eder.

Sağlam ve bir derecede sivri dişler, sahibinin pek uzun bir ömür süreceğini müjdeler.

Üst tarafları açık ve seyrek dişler soğuk insanlara, kalın ve geniş dişler ise oburlara mahsustur.

Üst iki dişi aşağıya doğru uzamış ve gülünce çirkin bir manzara arz eden ağızlar, hile ve ileri derecede şehvet perestliğe alâmettir.

Çene

Çene, azalar yönünden en az aldatıcısıdır. Zira ömrünün sonuna kadar değişmez.

Diğer azaları değiştiren veya başka suretle hareket ettirten hissiyat, sahibini hareketsiz bırakır ve bundan dolayı çene ancak kesin olan şeyleri ifşa ve ifade eder.

Çene, özü ve sözü bir olanlarda ileriye doğru bir çıkıntı teşkil eder.

Dört köşeli çene gamlı ve hırçın olanlarda bulunur.

Ortasında bir çukur olan çene selâmeti fikre, fazilet ve azimliliğe delâlet eder. Moliere'in ve Büyük İskender'in çeneleri bu kabildendir.

Ketum, soğukkanlı insanların çeneleri yassı ve tekdüzedir.

Azimsiz insanların çeneleri pek küçüktür. İyi insanların özel göstergesi çenelerinin toparlak olmasıdır. Tevfik Fikret'in çenesi de toparlak idi.

Upuzun olup ucu biraz kalın olan çeneler güzelliğe delâlet eder.

Cimrilerin çeneleri hem kemikli, hem de karedir.

Toparlak ve aynı zamanda kısa olursa, kararsız kişiliğe işaret eder. İhtiras ve şiddetli arzu sahiplerinin çenesi dar olur.

Çenenin köşeli olması, yani yanakları teşkil eden iki paralel hattın darlaşmadan aşağıya kadar uzanması kararlılığa ve cesarete delâlet eder.

Çenenin boğaza doğru kaçması, ırkan yozlaşmayı ifade eder. Bu biçim çeneler pek az olup, ferdin ahlakça düşkünlüğünü gösterir.

Kulaklar

Çeneler gibi kulaklar da insanı aldatmayan ve zamanla değişmeyen yüz azalarından sayılırlar.

Küçük kulaklar incelmiş bir ruhun nişanesidir.

Eğer kulak yassı ve kenarı düz yani kıvrılmamış olursa, fikirsizliğe ve ahmaklığa alâmettir.

Pek soluk renkli bir kulak, bozuk bir sıhhati gösterir.

Kenarı düzgün olmayan kulak sahipleri, zihni sınırlanmış olanlardır.

Eğer kulak muntazam ve tam olarak bulunmakta ise, zekâya ve aklı selime işarettir.

Güzel söz söyleyenlerin ve açık sözlülerin kulakları orantılı ve hafifçe pembe olur.

Alçak ve fena huylu insanların kulakları kenarsız ve yassı olur.

Çok kalın kulaklar zekânın yokluğuna delâlet eder.

Kulak memesinin şişkin olması, oburluğa alâmettir.

Kulak çukurunun büyük olması, musiki anlayışına delildir. Beethoven'ın kulak çukuru çirkin denecek kadar büyük ve nazarı dikkati celbetmiştir. Tanburî Cemil Bey merhumun, merhum Santurî Edhem Efendi'nin kulakları da bu kabildendir.

Toparlak ve etli kulaklar, adî ruhlu insanlarda bulunur.

Açıklıktan uzak ve âdeta ayrı gibi duran kulaklar sadakatsizliği ve hıyaneti haber verir.

Kulakların üst tarafları, baştan fazla eğilirse yalancılığa alâmettir.

Kulakların hem üst tarafları, hem alt tarafları sivri olursa, alaycılığa düşkünlüğü ifade eder.

Kulakları başın tepesine yakın yani pek yüksekte olan insanlar, umursamaz, hayasızlığını açık etmekten hoşnut; ciddiyetini ve haysiyetini kırdırmakta ileri gitmiş olanlardır.

Eğer kulaklar başın iki tarafının alt tarafında bulunur ise, sade dilliğe delâlet eder.

Yumuşağı dört köşe olanlar, cinayete kabiliyeti bulunanlarda görülür.

Yumuşağı üç köşe olanlar ve dış kulak kapakçığı çok çı-

kıntılı bulunanlar, zevk ve eğlenceye düşkünlüğü ve başkasının felâketinde mutluluk ve menfaat arayanları gösterir. Landro'nun ve Neron'un kulakları da bu kabilden idi.

Saç ve Sakal

Kadın ruhlu ve zayıf kalpli erkeklerin saçları uzun ve seyrektir.

Siyah, sık, düz ve yağlı saçlar tertip ve düzene delildir.

Ekseriyetle ince saçlar hassas bir kalbe, ölçülü bir zihniyete işarettir.

Çok ve sert saçlar, hüküm sahiplerinin alâmeti farikasıdır.

Duman gibi sağa sola saçılmış düzensiz saçlar, sebatsız ve kararsız olanların nişanesidir.

Eğer saçlar pek küçük kıvırcıklardan ibaret ise böyle saçlı insanlar, her cihete çevrilebilirler. Biraz daha büyük kıvırcıklı olan saçlar inada alâmettir.

Eğer saçlar dik ve sert demetler teşkil ederse bu, karşı gelme ve nefsini müdafaadan âciz bir ahlâka nişanedir.

Çok kıskanç kimselerin saçları simsiyah olur.

Kırmızı saçlar ya pek iyi veya pek fena insanlarda bulunur.

Açık sarı saçlar lâkayıt insanlara ve hayalperestlere hastır.

Altın sarısı saç mizacın tatlılığına delâlet eder.

Kurşuniye kaçan pek açık sarı saçlar, uyumlu bir karaktere işarettir, aynı zamanda şiir kabiliyetine de delâlet eder.

Koyu kestane renginde saçlara daha koyu saç telleri karışmışsa, bu hal fevkalâde sadakate ve samimiyete alâmettir.

Saçlarının uçları diplerinin renginden daha açık olanlar, zaman zaman kanaat ve imanlarını değiştirerek, kararsızlık içinde kalanlardır.

Sakal -Saçlar hakkında olan hükümler sakallar hakkında da geçerlidir.

Meselâ, esnekliği fazla ve yumuşak sakallar, yumuşak

huylu insanlarda bulunduğu gibi, sert ve diken gibi batan sakallarda, azim ve şiddete delâlet eder.

Boğaz ve Ense

Boğaz toparlak, orantılı ve düzgün şekilli olmalıdır.

Azimsiz insanların boyunları uzun ve daima hareketlidir.

Yalandan, iki yüzlülükten kuvvet alanların boynu zayıf ve dimdik olur.

Eğer boyun zayıf fakat sert olmakla beraber damarları meydanda olursa, bu gibi boyunlar mütemadiyen ve her şeye itiraz eden fena huylu insanlarda bulunur.

Saçsız ve dışbükey bir ense, şehvete düşkünlüğe delildir.

Bencillerin boynu uzun ve zayıftır.

Eğer boynu kısa ve geniş olursa, hayvaniyete işaret ettiği gibi, bedenî kuvvete de nişane olabilir. Çok kısa ve geniş olursa merhametsizliğe ve gaddarlığa delildir. Neron'un ensesi saçsız ve boynu çok kısa ve geniş idi.

Yusyuvarlak, omuzlara yakın olup yukarıdan aşağıya kadarki mesafede dahi biraz toparlak olan boyunlar nefsinin zevklerini her şeye tercih edenlerde bulunur.

Irsî delilerin boğazı biraz sağa veya sola meyillidir.

Korkak insanların boğazlarının ortası biraz küçüktür.

Hainliğin nişanesi olabilecek boyunlar hem ileriye doğru hem de yana meyillidir.

Böylece boyun hakkındaki hükümler, diğer âzaların kesin teşhislerinden sonra verilmelidir.

Yüzdeki Buruşukluklar

Simadaki buruşuklar, insanda var olan intibalar sonucunda çehrede meydana gelen seğirmeler, kasılmalar veya başka tekrar eden hareketlerin bıraktığı izlerden ibarettir.

Eğer simada vaktinden evvel birçok buruşukluklar ha-

sıl olmuşsa, bunlar insanın fevkalâde ihtiraslı olduğuna ve duygularını saklamakta başarılı olmadığına delildir.

Düşünmeden, ansızın haddini aşan ve birdenbire hareket edenlerin yüzlerinde hasıl olan buruşukluklar sabır sahiplerinin, temkinli olanların yüzlerinde hasıl olan buruşukluklardan daha kolay ve daha evvel meydana gelir.

Alnın yukarısında hasıl olmuş buruşuklar, basit fikirli insanlara hastır.

Cin fikirli ve kurnazlığa meyilli olanların bilhassa alınlarının buruna civar olan kısımları buruşur.

Yukarıdan aşağıya doğru hasıl olan buruşuklar bedbaht insanlarda bulunur.

Yüzün ortasından itibaren yukarıya doğru görülen buruşuklar şen insanların ve mesutların alâmetidir.

Alındaki buruşukların sayıca çift olması fevkalâde nadirdir. Bu buruşuklar çoğunlukla üç, beş ve yedi adet olur ve bu adedi tecavüz etmez.

İki veya dört buruşuk olması hayret verici bir mucize teşkil eder.

Eğer alnın buruşuğu yedi çizgi olduktan sonra bir de ağzın kenarında bir buruşuk mevcut olursa bu adamın fevkalâde sadık olduğuna hükmedilir.

Genellikle buruşukların düz olması ahlâkında istikamet, samimiyet ve sadakatten dolayıdır.

Azimsiz insanların, kararsız meşrep olanların buruşukları eğri ve kırık şekilde olur.

Yılan gibi uzun ve karışık buruşuklar iki yüzlülüğün alâmetidir.

Ekseriyetle ikiyüzlülerde buruşuklar çehreden sola doğru eğik olur.

İş adamlarının alnındaki buruşuklar tam burnun üzerinden başlar ve bir dairenin çeperleri gibi sağa, sola yönelmiş olur.

Her yöne çevrilmiş ve birbirini tekraren yol alan buruşuklar zeki ve kavrama hızı yüksek insanlarda bulunur.

Kontrolden hoşnut ve derin zihin yoğunluğu içinde yorulmuş olanlarda, tam alnın ortasında büyük bir buruşuk vardır ki burnun oluşturduğu hatta düz bir şekilde uzanır.

Eğer buruşuklar birbirine paralel ve bir tarafa meyil olursa kindarlığa ve kuruntuculuğa delâlet eder.

Eğer sağdan sola kateden hatlar merkezlerinde aşağı doğru saparak bir eğim çizerse bu, azmin yokluğuna delâlet eder. Alnın ortasında olup yukarıdan aşağı bir hat resmederken tam ortasında çukurlaşan ve iki ucunda hafifleşen buruşuklar fevkalâde inatçı ve zorba insanlarda bulunur.

Burnun sağında ve solunda var olan buruşuklar düşünceye alâmettir.

Alnın üzerinde üç belirgin buruşuk olur ve bunlar bir kemer gibi yarım daire halini alırlarsa bu, dehânın nişanesidir.

Beniz

Yüzün daha az veya daha ziyade renkli olması kan akışının daha ağır veya daha seri olmasına bakar.

Kan dolaşımının hızı da fizyoloji faslında açıkladığımız gibi, yaşanan tutkular ve hissiyat tayin eder. Bundan dolayı ruhta var olan izlenim ile yüzün rengi arasında psikolojik bir münasebetin varlığı muhakkaktır.

Bu itibarla beniz değişimi inceleme (ilmi sima) uzmanları şu manaları çıkarmaktadırlar:

1 - Ketum olmayan insanlar öfkelenince kızarırlar.

2 - Ketum olanlarda ise hiddet, benzin solmasıyla sona erer.

3 - Hassas insanlar çok defa renklerini değiştirirler.

4 - Lâkayıt ve tabiat itibarıyla renksiz olanlar kolaylıkla renk değiştirmezler.

5 - Sürekli koyu kırmızı veya pembe rengin kalıcı olması, şiddete eğilime işarettir.

6 - Solgun benizlilik iyi adamlara hastır.

7 - Sarı beniz görgüsüz, kıskanç insanın rengidir.

8 - Fena adamlarda damarlar kırmızı olarak görülür.

9 - Her şeyden ve herkesten utananlar anî olarak kızarırlar.

Benler, Lekeler, İşaretler

Yüzünde fazla ben olan kimseler kolayca sır ifşa ederler. Bu kabil insanlar çok az itimada lâyıktırlar.

Alnın sağ tarafında bir ben muhakkak göğüste de bir diğerinin bulunmasını gerektirir.

Alnın sol tarafında bir ben varsa göğsün yan taraflarında ve kadın ise memelerinin alt bölgesinde bir mukabili mevcuttur.

Eğer yanağın üzerinde ve ortasında bir ben olursa mutlaka bir de yanakların manzarasını hatırlatan ve etli olan vücudun diğer bir kısmında bir ben daha mevcuttur.

Eğer sol yanakta, gözün yakınında, lekeye benzer bir işaret mevcut ise muhakkak aynı işaret arkada, bel hizasında ve belin altında veya tenasül bölgesi civarında mevcuttur.

Sağda bulunan bu gibi işaretler iyi bir talihin müjdecisidir.

Sol tarafta bulunan ben ve işaretler hayatta fazla refahı ifade etmezler.

Gerdan üzerinde bulunan bir işaret veya bir benin bir de göğüs üzerinde mukabili vardır. Bu ben ile karın üzerindeki lekeler oburlara has işaretlerdendir.

Burnun üzerinde var olan bir ben nefse olan düşkünlüğü gösterir.

Çene üzerinde bulunan lekeye benzeyen bir şekli olan ben, ihtiras düşkünü bir ruhun ifadesidir.

Düşünürlerin ekserisinde tam alnın ortasında bulunan büyük ve sivri bir şekle rastlanır.

Aynı mahalde aynı şeklin yassı olması bilâkis fikirsizliğe alâmettir.

Eğer üst dudak üzerinde veyahut ona yakın bir noktada büyük bir ben veya şekil mevcut olursa fazilet, sadakat ve samimiyet gibi son derece önemli bir meziyetten mahrumiyet manasını ifade eder.

Üstünden kıllar çıkan benler son derece düzenli olan insanların nişanesidir. Böyle benler erkeklerde olursa, fevkalâde tertipli, çalışkan ve usulperest olurlar. Kadınlarda olursa temiz, intizamlı ve iktisada riayetkâr olurlar.

Orantı

Vücudun büyük bölümünün ve vücuda ait birçok âzanın birbirine nazaran orantısı, bir insanın ahlakını kolayca keşfe yardım eder.

Beden azalarının orantılı ve ahenkli olması, ahlakının da öyle olmasına işaret eder.

Doktor Reiss ve Lavter'a göre, dikkat ve tecrübe edilmiştir ki vücudun şekli, ahenk ve güzellik icabından uzaklaştığı kadar, o insanı ahlakî faziletlerden de uzaklaştırır.

Eğer vücut iriliği ve şekli itibarıyla doğal bir halde ise o insanın ahlakı da mazbut ve dürüsttür.

Ağır ve iri omuzlar, biraz düşük olursa sıhhat ve kuvvete delalet eder.

Omuzları geriye doğru yönelikse, o insanlar pek iyi ve hüsnüniyet sahibi adamlar değildirler.

Eğer bir omuz diğerinden biraz daha yüksek olursa o adamın ahlakı da değişkendir.

Titiz ve hırçın insanların omuzları sivri olur.

Büyük bir karın, şehvete delâlet eder.

Çukur ve içeriye çökük bir karın, sıhhate veya tevekküle işarettir.

Geniş göğüslülük kuvvetli fiziğe ve pek az olarak sabır ve şefkate alâmettir.

Çok dar bir göğüs kedere ve sıhhat bozukluğuna delildir.

Nefsi zevklere çok düşkün olanların göğüsleri çok kıllı olur.

Yağlı ve şişkin bir göğüs tembelliğe alâmettir.

Çökük bir göğüs bedenî ve ahlakî zaafa delâlet eder.

Yukarıda da anlattığımız şekilde uyumlu ve orantılı bir boy mutlu bir yaradılışın göstergesidir. Zira zeki ve faal bir zihin, pek nadir olarak yağlarla kaplı bir vücutta bulunur.

Yürüyüş

Beden faaliyetleri, ekseriyetle ruh ve fikir faaliyetinin tercümanıdır.

Tembelliğe müptelâ olanlar ekseriyetle yürümezler, sürünürler. Onlar sanki her zaman bitap ve mecalsizdirler.

Faal olan bir insanın yürüyüşünde daimî bir ahenk ve denge vardır.

Dengeli ve düşünceli insanlar ekseriyetle yavaş yürürler. Ayaklarını nereye koyacaklarını tayin ederler ve temkinli, muntazam adımlarla yürürler.

Heyecanlı insanlar sıçraya sıçraya yürürler. Onlar ekseriyetle bir düz bir hattı takip etmezler.

Korkak insanlar yürürken ayaklarını yere koymaya korkuyormuş gibi tereddüt ile adım atarlar, ayaklarını yere koyar koymaz derhal sıçrarlar.

Dikkatli insanlar lâkayıt yürümezler ve ayaklarını koyacakları yeri evvelden tayin ederler.

Hainler ekseriyetle yan ve çarpık yürürler ve korkak adım atarlar.

Boş ve cahil insanlar, gösteriş ve depdebeye müptelâ kimseler, huzurlarından herkesi haberdar etmek istiyorlarmış gibi topuklarını yere çarparak yürürler.

Utangaç olanlar ayaklarının parmaklarını ileri uzatarak gayet çekingen yürürler.

Azimsiz olanların adımları tereddütsüzdür. Bastıkları yeri bilmezler.

Tavırlar

Tavır ve hareket, insanın toplumsal konumunu bildirir. Bundan yola çıkarak insanın hareketinden ahlâkını da keşfetmek mümkündür.

Başın sağa ve sola sallanması kararsızlığa delâlet eder.

Sürekli omuzlarını kaldırmak gevşekliğe delâlet eder.

İki kolun daima vücuttan uzak durması cehalete işarettir.

Bir el ile diğer eli sıkmak hareketi, büyük bir kedere alâmettir.

Korku, muhakkak vücuda, geriye doğru kaçmaya hazır bir vaziyet verir. Zayıf olanlar ürkeceklerini zannettikleri bir patlamanın veya büyük bir gürültünün vukuundan evvel iki el ile kulaklarını kaparlar.

Küçümseyici bakışlar, yukarıdan aşağıya doğru çevrilendir.

Kibirli kimseler muhakkak başlarını biraz yana çevirirler, sanki omuzlarının üstünden bakmak isterler.

Utangaç olanlar üst göz kapaklarını pek ender kaldırırlar.

Hilekârlar, hiç bir zaman kesin bir şekilde doğrudan doğruya bir insanın yüzüne bakmazlar. Bu hal birdenbire yalan söyleyenlerde de vardır.

Aşağıdan gelen bir tehlike, insanın ayağını kaldırtır.

Yukarıdan gelirse bükülmemiz veyahut büsbütün yere yatmamızı zorunlu kılar.

Şu taraf muhakkaktır ki cahil insanlar tarafından abartıyla icra edilen her hareket, iyi bir tahsil görmüş insanlar tarafından ancak ima edilir. Zira eğitim görmüş insanlar ihtiras ve hislerine bastırmaya alışkındırlar; ancak pek şiddetli hissiyatın tesirinde oldukları zaman abartılı hareketlere girişirler. Hattâ denebilir ki eğitim görmüş ve dürüst ahlâklı insanlar, hissettikleri intibaların tercümanı olan tavırlar ve hareketlerden çekinmekle kalmayarak, nezaketen o an kendilerinde bulunmayan bir ruh haline delâlet edecek tavırlarda bulunurlar ve o tavrı takınırlar.

Lâkin simayı layıkıyla anlamayı bilen, katiyen aldanmaz. Nezaketen icra edilen hareketlerle, ruhtan kopan samimî ve tabiî hareketler kolaylıkla tayin ve ayırt edilebilir. Nezaketen icra edilen hareketlerden birisi sıkça ve her söz başlangıcında tebessüm, birisi de kahkahadır.

Basit insanlar kahkaha ile gülerler. Halbuki terbiyeli insanlar neşenin tercümanı olan bu gibi halleri mümkün mertebe değiştirerek ön dişlerini sık sık göstermemeye çalışırlar.

Gülerken üst dudağın altından mütemadiyen diş etlerini gösterenler muhakkak gevezedirler.

Ketum olanlar dişlerini sıkarak ve ağızlarını mümkün olduğu kadar az açarak gülerler.

Gülerken üst dudak sağa doğru kalkarsa boş yere iftihar etmek demektir. Gülerken üst dudak sola doğru kalkarsa böyle insanlar düzenbaz olurlar.

Ağzı çarpıtarak gülmek hasede işarettir.

Dudakları güldüğü esnada bakışları durgun duran insanlar hem ketum, hem ikiyüzlü olurlar.

Her yerde ve her zaman ağızlarını tamamıyla açarak gülen insanlar kalbi açık insanlar ise de zarafet endişesinden mahrumdurlar.

Gülerken ağzını açmadan güldükleri halde bütün dişlerini gösterenler temkinli ve aklı selimden sayılırlar. Cemiyette makbul olan bu şekil gülüştür.

Güldükleri esnada yanaklarında üçgen birer çukurcuk oluşan insanlar genel görünümünde görgüsüz ve fettan olurlar.

Fazla cimri olanlar ağızlarını gülerken mümkün mertebe az açarlar; paralarını sarfetmekten çekindikleri gibi lüzumsuz hareketlerden de çekinirler.

Boğulur gibi gülen insanlar gelişigüzel herkesin aleyhinde bulunur. Güldükçe gözleri dışarı fırlayacakmış gibi olanlar ise şunu bunu kötüleme ve kınamaktan zevk alırlar.

İnsan ile Hayvan Beynindeki Ahlâkî Benzeyişler

İlmi sima, uzmanları iddia ediyorlar ki bazı insanların şekil ve şemaili ile hayvanların şekil ve şemaili arasındaki benzeyiş, o insanın ahlâkı ile bu hayvanın ahlâkı arasındaki benzeyişe delâlet eder.

Birçok tecrübeler bu iddiayı yeterli derecede ispat etmiştir. Burada bu tecrübelere dair bir kaç misal zikredeceğiz.

Tilki

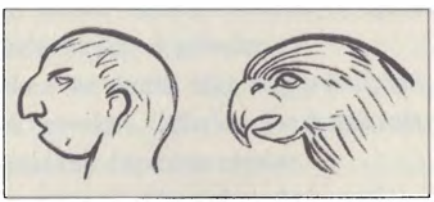
Tilkininkine büyük bir benzeşlik gösteren bu adamın yüzünün şekli, onun gibi fevkalâde incelik, kurnazlık ve çok sab-

ra delâlet eder. Göz hilekârdır. Sivri çene biraz iyiliğe işarettir. Tilkinin bıyıklarına benzeyen ve gözleri tilki gözünden ayırt edilmeyen tilki ruhlu ve tilki ahlâklı çok insanlar vardır.

Papağan

Çenesi boğazına yani arkaya doğru kaçan insanlarda azim olmadığı gibi böylelerin net, olumlu ve belirli fikirleri de olamaz. Bundan dolayıdır ki böyleleri adî tabiatların göstergesi olan çocuk tabiatlı olarak tanınmıştırlar. Bunların gaga burnu geveze olduklarını ispat eder. Bilhassa ufak to-

parlak göz zekânın azlığına işarettir. Az düşünürler ve yalnız çok yemeği severler. Kaygıları arasında okumak endişesi yoktur. Fena düşünceleri olmamakla beraber yalancıdırlar. Böyle insanlar, benzedikleri hayvanın bütün hata ve kusurları ile kötü namlıdır ve papağan gibi, bir şey ifade etmek için değil, yalnız konuşmak zevki için konuşurlar.

Kedi

Bazı insanların başları da kedi gibi toparlak, çeneleri arkaya doğru çökük ve dudakları incedir. Bu gibi insanlar, ke-

di gibi bencildirler. Fakat daima kedi gibi yaltaklanırlar, bu halleri, okşanmaları içindir.

Dalkavuk fakat ketumdurlar. Nefret ve kızgınlıklarını nadiren gösterirler. Lâkin, düşmanları üzerine kahpece saldırmak ve intikam almak için fırsat beklerler. Miyavlayan kediler gibi tatlı lâkırdılar söylemesini bilirler; sakladıkları fikirler arasında öyleleri vardır ki kedinin pençe darbesiyle birdir. Bunların bazı meziyetleri de vardır, aile hissi ile doludurlar ancak kendilerini ailenin merkezi ve gayesi zannederler ve ailenin kendilerine temin ettiği rahattır ki onlarca arzu edilen şeydir.

Koyun

Birçok insan koyunlara benzerler. Hattâ bazı insanlar hakkında (koyun kafalı) tabiri çoğunlukla işitilir.

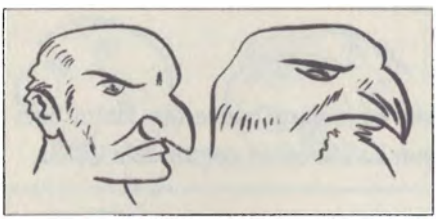
Cevval bir zekâ bu gibi insanların alâmeti değildir.[1] Lâkin zekilikten mahrumiyetine rağmen, basit ve iyi insanlardır. Meşrepleri tatlıdır. Fakat kendilerinin benzedikleri

Amerika'nın Washington şehrinde (1905) tarihinde doktor Charles isminde biri, hastalarından birine kendi rıza ve izniyle bir koyun kanı zerkediyor. Hasta, ameliyattan evvel sert tabiatlı bir adam iken, ameliyattan sonra geceleri karyolasından inerek yere yatmak, sürünmek ve zaman zaman ağzıyla yerden bir şeyler toplamak gibi koyun mizacına benzer hareketler göstermiş ve ahlâkı zaafa uğramıştır.
Doktor Charles, insanlar hangi hayvan ile münasebette bulunur veya yaradılış itibarıyla ona benzerlerse, ahlâk ve tabiatı da benzediğini iddia ettiğini ve bu hususta birçok tecrübeler yaptığına, (meselâ bir diğer hastasına da keçi kanı verdiği zaman hastanın düz duvarlara ve tepelere tırmandığı ve yüksek yerlere çıkmaya çalıştığı görülmesine) ahlâkî benzeyişteki uygunluğun da isabetinde şüphe etmemelidir.

hayvanın bütün zayıf taraflarıyla ve bilhassa koyunun tek başına hareketten mahrumiyeti gibi noksanlarla doğmuşlardır. Bazen o hayvanda olduğu gibi tarif edilmez bir inat ile de doludurlar.

Kartal

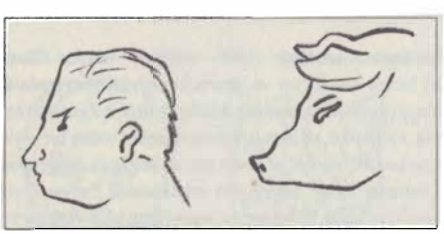
Kartala benzeyenlerin ayırt edici yönleri gözlerin parlak ve bakışların bir noktaya dikilmiş olmasıdır. Bu insanlarda burun alından bir kavis yaparak tıpkı bir kartal gagası gibi çıkar.

İlmi sima uzmanlarından doktor Porta'nın iddiasına göre, bu şekil burunlar, asaletin hakikî nişanesidir. Kadim İranlıların ancak kartal gibi mukaddes burunluları şahlığa getirdikleri rivayet edilmektedir.

Domuz

Yandan bakıldığı halde yüzün şekli bu hayvanı hatırlatan adamlar genellikle maddî şehvetlerinin esiri olurlar.

Hemen her zaman obur ve nezaketten mahrumdurlar.

Bu gibi adamların tuvaletleri ve genel halleri ekseriyetle bozuk olur.

Kaba ve münasebetsiz sözler söyler ve söz söylerken çevredekileri itibara almazlar, bu kaideden müstesna olanlar pek nadirdir.

Kendileriyle bir hayvan arasındaki benzeyişi inkâr edenler, yani hayvan gibi olmayanlar pek azdır.

Şeklen bu benzeyiş büyüdükçe huy olarak bu benzeşlik de artar.

Batakhane benzeri yerlerde oturup kalkmaktan, kirli şeyler giymek ve yemek-içmekten çekinmezler.

Derileri de nispeten kalın ve sertçe olur. Dişlerinin keskinliğini izaha hacet yoktur.

Meşhur Tipler Üzerinde İncelemeler ve Gözlemler

Kitabımızın bu kısmında meşhur tipleri inceleyeceğiz. Eşkâlin sınıflandırma ve tariflerini göz önüne alarak, herhangi bir tipi tahlil etmek kolaylaşır.

Bu kolaylığı temin edebilmek için, öncelikle eşkâli ve kimlikleri belli olan şahsiyetleri incelemek lâzımdır.

Bu tahlili yaparken, her şahsın en bariz hatları üzerinde durmak gerekir.

Hatları tespit ettikten sonra:

1 - Burun,

2 - Çene,

3 - Ağız,

4 - Kulak,

5 - Göz,

6 - Alın,

7 - Zikom (elmacık kemiği)

8 - Kaş,

9 - Saçların rengi

10 - Boyun

ve sair özellikleri bir kâğıda yazmak gerekir.

Bu tahlilleri resim üzerinde yaptığımız takdirde, yukarıdaki aksamdan hangileri bariz bir şekilde görünüyorsa, onları tahlil etmek daha uygun olur.

Esasen resimde gördüğümüz âza ve eşkâlden hiç bir ayrıma dahil olmayanlar üzerinde fazla durmak doğru değildir.

Meselâ, ilmi sima görüşünden, bazı âlimler tarafından eşkâl ve nitelikleri incelenmiş olan meşhur tarihî tiplere şöyle bir göz gezdirelim:

Demosthenes meşhur bir hatipmiş.

Kulak kıvrımları kendisinin yüksek beğeni sahibi olduğunu tragüslerin[1] loba[2] kadar uzaması azim ve iradesini gösterdiği iddia edilmektedir.

Halbuki Demosthenes'in hayatı incelenince azim ve irade sahibi bir adam olmadığı anlaşılır.

Bu itibarla hatibin yalnız tragüslerine dikkatli bakarak niteliklerini tespit etmek doğru olmaz. Demosthenes'in burnu cesaretini gösterdiği gibi, alnındaki çizgiler ve alın açıklığı da bir ilim adamı olduğuna işarettir.

Demosthenes
Grek burnu
-hatip ve alim tipi-
Kaşların başları, zikomlar ve kulak köşesi ve yüzün genel çevresi fizyonomi açısından ayrı ayrı incelemeye değerdir.

Tümsekli, üç köşeli ve yüzün ön tarafına, yanağımıza doğru uzayan kıkırdak çıkıntıdır.

Kulağın aşağı kısmını oluşturan yumuşak tarafıdır.

Solon
Grek burnu -düşünür kulağı-
Azimli tip. Kanun ve mantıkla uğraşan tip. Kanun yazıcı.

Solon'un burnu hafif eğri burunlardandır.

Tragüsler üst köşeden *lob*a kadar çukur olarak iner. Ve *lob*un alt kısmı yanağa yapışıktır.

Bu tipler düşünür ve kanun adamı olurlar. Solon eski yunan medeniyetinde toplumsal kanunlarla ilgilenmiş, takviyeye çalışmış ve birçok kanunlar koymuştur. Boynu kısadır. Boynunun kısalığı merhametsizliğine delâlet eder.

Solon hakikaten insanlara az merhamet eden bir kanun koyucu idi. Bir insanın diğer bir insana merhamet etmesine şaşardı.

Aynı kulak cinslerinden bir tip daha:

Eski yunan âlimlerinden Tukidides'in kulağı da Solon'un kulağına benzerdir.

Tukidides'in dudakları uzun, kaşları eğimlidir.

Tukidides'in diğerinden farklı bir tip oluşu, biraz fazla şüpheci ve lüzumsuz söz söylemeye eğilimli olmasıdır. Burnu da ucuna doğru eğimlidir. Azimli tiplerden olmakla beraber, vesvesesi, başarısızlığını hazırlayan sebeplerden biridir.

Tukidides
Grek burnu -azimli tip-
Alim Kulağı.

48. sayfadaki tipleri de resimlerinden ve eserlerinden tahlil etmek çok güçtür. Bu nevi burunlar, sahiplerinin birbirlerine tezat teşkil eden nitelikler ve meziyetleri birlikte bulundurduğunu gösterir.

Eski tipler üzerinde inceleme yaparken, birçok fizyonomoni âlimleri en çok burun üzerinde durmuşlardır.

Hiçbir Tasnife Dahil Olmayan Burunlar

Paskal'ın meşhur bir sözü vardır! "Eğer Kleopatra'nın burnu kısa olsaydı dünyanın bütün şekli değişirdi... Diğer örnekler bir yana bırakılırsa, yalnız bu söz bize burnun insan vücudunun önemli bir uzvu olduğunu anlatır.

Schopenhauer Saladi Pestalozzi Darwi Albrecht Dürer

Böylece burunlarının uzun veya kısa yahut sadece biçimsiz olmasından başka bir kusuru olmayan insanların bu yüzden ne acıklı maceralar geçirdiğini herkes bilir.

Alman Hilstpriz anlatıyor: Raol namında bir doktorun öyle biçimsiz ve korkunç bir burnu varmış ki alemin alaylarından kurtulmak için adamcağız Madagaskar adasına hicret etmiş. Fakat orada da bu şekilde bir burun görmeyen yerli ahalinin alaylarına uğramış. Biçare doktor nihayet intihar etmiş.

Fakat sanatından ziyade burnunun biçimsiz şekliyle meşhur olmuş olan doktor Borgmiye, Paris'te duvarlar ve hattâ Mısır'da ehramlar üzerine yapıştırılmış olan karikatürü sayesinde refah içinde bir hayat geçirmiştir.

Her milletin, her neslin genel görünümünde güzelliği ve bilhassa burnunun şekil ve biçimi hakkında ayrı ayrı fikirleri vardır.

Tatarlarca burnu en az çıkık olan en güzel ad ve itibar sahibi olur.

İncilin dağıtım ve yayımı için Sen Louis tarafından Tataristan'a gönderilmiş olan rahip Bobrokiz Cengiz'in zevcesinin huzuruna kabul olunduğu zaman çok güzel bir kadın göreceğini zannederken burnunun yerinde yalnız iki delik görünen bir kadın karşısında kalınca hayretler içinde kalmıştı.

İnce, uzunca, biraz eğrice burun Japonlarca ne kadar makbul ise aynı nesilden olan Çinlilerce o kadar iğrençtir. Çinliler yassı burnu severler.

Fakat aynı memleketlerde ve aynı kavimler arasında zamanın değişimiyle burnun biçimi hakkındaki bu genel fikirlerde, saçların rengi nasıl modaya tâbi ise, denilebilir ki burnun şekli de modaya göre güzel veya çirkin olur.

Bir Yunan heykelindeki burnun şekli Rafael'in Meryem Ana'yı gösteren tablosundaki kadının burnuna hiç benzemez. Ortaçağ'da yapılmış olan heykel ve tablolarda burunlar ince uzun ve dar olarak resmedilmiştir ki bu bize o zaman makbul ve muteber olan güzel addedilen burnun bu şekildekiler olduğu neticesini verir.

Sonra zamanımıza doğru biraz daha ilerlersek, on sekizinci asırda ufak kısa ve toparlak burunların makbul olduğunu görürüz.

Birçok psikoloji uzmanı öteden beri burnun, sahibinin karakter ve ahlâkına bir ölçü teşkil ettiğini söylemektedirler.

Albernos Paros Losyos namındaki uzmanın bir çalışmasında "Uzun, köşeleri büyük olmaktan ziyade narin bulunan, oldukça toparlak burunlular; güzel konuşan, işlerinde düzgün ve namuslu fakat küfürbaz, hırslı, cimri ve ketum olan insanlardır" denilmektedir.

Kartal burunlu olanlar çok şiddetli arzu ve heveslerine düşkün ve büyüklenen, fikirlerinde direten insanlardır.

Siroz, Galya, Prens Dokonte, Konstantin, On dördüncü Lui, Napolyon hep kartal burunlu idiler.

İtalyalı meşhur hikmetşinas Porta'nın sözüne göre, horoz gagası gibi alt tarafı bükük burunlular şehvetine düşkün adamlardır.

Öküz burnu gibi ucu yayık burunlar ahmaklık ve kalın kafalılığa alâmettir.

Çirkin burunlu insanlar da Ortaçağ'dan beri bu sakatlıklarını giderme için bin çareye baş vuragelmişlerdir. Fakat çoğu ilkel olan bu tedbirler içinde, bundan takriben dokuz-on sene evvel, Paris'te geçen bir vakadaki kadar enteresan bir facia yoktur.

Paris'in meşhur sözleşme yazarlarından Mösyö Lambrir, meç düellosu esnasında burnunun ucunu kaybetmiş. Olur a. Fakat o zamana kadar güzelliğiyle mağrur olan adamcağıza bu hadise o kadar fena bir surette tesir etmişti ki nihayet döne dolaşa bir cerraha müracaata mecbur olmuş, derdini açmış. Mühim bir yekûn tutacak miktarda para vadetmiş. Cerrah da açgözlü herifin biri imiş; razı olmuş, yalnız demiş ki: "Bu sizin arzunuz ancak diğer bir insanın kesilecek burnuyla yerine getirilebilir. Burnunu size vermeye razı olan bir adam bulup bana getiriniz. Ben onun burnunu kesip size takacağım."

Zavallı sözleşme yazarı aylarca burnunu satmaya talip olan bir adam aramış durmuş. Nihayet bulmuş. Siyastin Overniya isminde bir hamalla 20 bin franga pazarlık etmişler. Hamal ve sözleşme yazarı bir gün birlikte cerraha müracaat eylemişler ve cerrah hamalın burnunu keserek avukatınkine eklemiş. Eklemiş amma mesele bununla bitmemiş.

Aradan bir kaç ay geçmiş. Bu müddet zarfında takma burunla rahat rahat gezen sözleşme yazarı bir gün burnunun hamala ait olan ucunda bir kırmızılık görmüş. Bu kırmızılık gün geçtikçe büyümüş, nihayet üstüne eklendiği parçadan bir kısmı da koparak düşmüş.

Zavallı sözleşme yazarı 20 bin frank verdiğine mi, yoksa

yeniden eskisinden çirkin bir surette burunsuz kaldığına mı yansın, derhal mahkemeye müracaat etmiş.

Hâkimler dinlemişler, tahkikat ve tetkikat yapmışlar, neticede cerrahı uzun bir müddet hapisle bilmem ne kadar da nakit cezasına mahkûm etmişler.

***

Doktor Brayton meşhur yunan düşünürü Epikür'ün nitelik ve özelliklerini incelemiş ve en bariz işaret olarak zikomlarıyla alnını fazla çıkıntılı bulmuştur.

Fizyonomide alnı çıkık olan kimse çok müşkülpesent olarak tespit edilmiştir. Halbuki alnı çıkık insanlara pek az tesadüf edildiği IÇIN, Epikür'ün gösterdiği özellikler kayda değer görülmüştür.

Epikür
-Dikkatli, titiz tip-
Derin düşünceli.
Önce düşünüp sonra
yapanlardan.

Epikür'ün bir diğer özelliği de burnunun fazla sarkık oluşu idi. Doktor Brayton bunu da: "Evvelâ düşünüp sonra yapan adam" diye açıklamıştır.

Doğrusu Epikür, eserleriyle de sabittir ki çok mütefekkir ve derin düşünceli idi. Hayatında düşünmeden yaptığı bir şey yoktur. Eski Yunanlılar Epikür'ün heykelini yaparken: "Hepimiz onun gibi olalım!" demişlerdir.

Büyük İskender

Suriye'de Fransız eski eserler heyeti tarafından anlaşma senelerinde yapılan araştırmalarda Büyük İskender'e ait birçok eser ve o zamandaki en gerçekçi simasını gösteren heykeller bulunmuştu.

Fransız fizyonomi uzmanları bu heykeller üzerinde in-

celeme yaparak, Büyük İskender'in taşıdığı nitelikleri tesbite çalışmışlardır. İskender'in bilhassa sağ kulağı ve bütün tragüsleri, tahlil edilecek kadar düzgün çizgilerde bugüne kadar bozulmayıp kalmıştır.

O devirde bu heykeli yapan heykeltraşlar İskender'in yüz çizgilerini bittabi kendisine bakarak ve çok yakından tespit etmişlerdir.

Büyük İskender
Grek burunu -Cengaver ve kurtarıcı tip- Kulak çevresi, iyiliğe düşkünlüğü ve himayeciliği ifade eder.

Böyle olduğu kabul edilirse, kulak ve sima çizgileri üzerinde tetkikat yapmak imkânı doğar.

Nitekim evvelâ Amerikalı fizyonomi uzmanları bu fikri ileri sürmüşler ve birçok heykelden hepsinin birbirine benzemesinden de o devir heykeltraşlarının hayalî ve uydurma heykel yapmadıkları kanaatini elde etmişlerdir. Fizyonomi uzmanı doktor Brayton, Büyük İskender'in en bariz niteliklerinden evvelâ şunları tespit etmiştir.

1 - Cengâver,

2 - Kurtarıcı,

3 - İyilik sever,

4 - Düşkünlere karşı himayeci,

5 - Hassasiyeti fazla..

6 - Doktor Brayton'a evvelâ bu resim üzerinde tahlil yapmasını rica etmişler ve bu resmin kime ait olduğunu söylememişlerdir.

Profesör, bariz hatları inceleyerek yukardaki teşhisi koyduktan sonra, diğer âlimler İskender'in hayatını incelemişler ve yüzde seksen isabetle aynı neticeye varmışlardır.

1. Büyük İskender birçok milletle harp etmiştir.

2. Birçok milleti esaretten kurtarmış, onlara hürriyet vermiştir.

3. İstilâ ettiği memleketlerde zulüm ve işkence yapmamış, esirlere şarap ikram etmiş, sefilleri doyurmuştur.

4. Mertçe cenk eden kumandanları esir aldığı halde kılıçlarını almamış ve işgal ettiği ülkelerde evvelâ açları doyurmak istemiştir.

5. Büyük İskender, cengâver bir hükümdar olmaktan ziyade fazla hassas bir kumandandı. Milletleri yalnız gurur ve azametle değil, hassasiyeti ve gönül alıcılığıyla da etkilemiştir. Babil'de, şehrin bütün kızları İskender'e ilânıı aşk etmişlerdi...

Amerikalı bir başka uzman da şöyle diyor:

"Büyük İskender'in kulağı elimize geçtikten sonra, kulak üzerinde yapılan incelemerdeki isabetler yüzde doksan nispetine çıkmıştır.

***

Tragüs ve anteliksleri bu kadar açık bir kulak üzerinde çok kolay inceleme yapılabilir."

Görülüyor ki, heykeller üzerinde bile eşkâlin açık olması şartıyla tahlil yapmak ve kimliği tespit etmek imkânı vardır.

Victor Hugo Molière Ibsen Moutsou-Hito J. J. Rousseau

Bu simalardaki hususiyetleri tespit ediniz!

1 - J. J. Rousseau.

2 - Moutsou - Hito.

3 - Ibsen.

4 - Moliere.

5 - Victor Hugo.

Yukarıda, dört fikir adamının arasında gördüğünüz Japon imparatorunun resmi, fizyonomonide zikomları itibarıyla bu aralığa alınmıştır.

İbsen hariç olmak üzere, dördünün çenelerin de aynı cinsten oluşu, çene itibarıyla da bu bölümlendirmeyi meydana getirmiştir.

Bununla beraber Moutsou – Hito'da mütefekkir ve şuurlu bir impratordu. Fikir itibarıyla da bir ayrılıkları yoktur.

***

C. Colomb Voltaire Vespasianus Goethe J. B. Lamarck

Bu tipler hangi noktadan dikkate değerdir?

1 - J. B. Lamarck

2 - Goethe

3 - Vespasîen

4 - Voltaire

5 - C. Colomb

Yukardaki tipler, birbirlerine zıt niteliktedirler. Kimisi kâşif, kimisi de fikir adamı.

Milletleri de ayrıdır:

Kristof Colomb İngiliz, Vespasien Romalı, Voltaire ve Lamarck Fransız, Goethe Alman'dır.

Irkların insan oluşumlarında gösterdikleri zıtlıkları hatırlatmak için, bunların hangi milletlere mensup olduklarını yazmak mecburiyeti hasıl olmuştur.

Bu şahsiyetlerin hususiyetlerine gelince:

J. J. Rousseau — Burnu hafif kemerli, ağzı büyük, alnı arkaya doğru geniş, boynu uzun, çenesi toparlaktı. Sert bakışları vardı.

Goethe — Başı büyük, boynu orta, zikomları çıkık, burun grek, tragüsler kıvrık, *lob* üçgen, çene sivri, gözleri ufak, bakışları üzgün.

Vespasien — Hain bakışlı, çok kısa boynu, köşeli çene, dudaklar yapışık, kaş başları birbirine yakın, kulak *lobu* dikdörtgen.

Voltaire — Kemerli burun, köşeli çene, alın çıkık, zikomlar bariz, boyun kısaya yakın, bakışlar mülayim.

C. Colomb — Geniş ve açık alın, yuvarlak çene, kısa boyun, zikomlar silik, kaşlar çatık, burun düz ve eğimsiz.

Bu şahsiyetlerin tarihte bıraktıkları eserler malûmdur. İncelenirken eserlerinin nitelikleriyle karşılaştırılmalıdır.

Sert bakışlı tipler: Gözleri, ahuları ve boyunları tetkik ediniz!

Beethoven Balzac II. Spenser Dumas Pere Gladstone

1 - Gladstone
2 - Dumas Pere
3 - H. Spencer
4 - Balzac
5 - Beethoven

Bu şahsiyetler arasında - Dumas Pere'nin dışında dördünün bakışları, göz muhitleri birbirine tamamen benzeştir.

Boyun şekilleri, beşinin de aynıdır.

Dumas Pere bu tasnifte yalnız göz şekli ve göz muhitindeki farklılık itibarıyla ayrılır.

Musikişinas, diplomat, filozof ve yazar olarak muhtelif mesleklerle nitelikleri birbirinden ayrılan bu tipler:

1 - Gözleri

2 - Alınları

3 - Boyunları

Arasındaki benzeşlik dolayısıyla aynı bölüme dahil olmuşlardır.

***

Boyun, çene ve alın itibarıyla birbirine benzeyen tipler

Thiere Lord Byron Newton P. Larousse A. Lamartine

1 - Lamartine

2 - P. Larousse

3 - Newton

4 - Lord Bayron

5 - Thiers

Bu tipler birbirine tamamen zıt şekilleri içerdikleri halde ruh halleri birbirlerine az çok benzerdir.

Fizyonomide bu beş şahsı da azimli, hayal gücü yüksek ve tefekkür sahibi olarak gösterebiliriz. Durum böyleyken beşinin de alınları açık ve çıkıktır. Boyun yükseklikleri orta ve kalındır. Hepsinin de maceraperest ruhları vardır ve yalnız bu belirtilerle birbirine benzerler.

***

Bu tipler hangi yönlerden incelemeye değerdir?

Dante Renan M. A. Caravage La Fontaine II. Süleyman

1 - Süleyman II.

2 - La Fontaine.

3 - Michel (Caravage).

4 - Renan.

5 - Dante.

Farklı milliyetlere mensup olan bu tipler, burunlarının benzeyişleri itibarıyla bu bölüme dahil olmuşlardır.

Bu beş şahsı, fizyonomonide inatçı ve azimli tip olarak da göstermek mümkündür. Beşi de cemiyetle mücadele etmiş insanlardır.

İkinci Süleyman bile kanunlarda ıslâhat yapmak ve adalet dağıtmada fazla hassasiyet göstermek gibi özellikler ortaya koymuştur.

Ernest Renan hükümetle mücadele etmiş, liderliğe geçtiği zamanlar bile mühim şahsiyetlerle mücadele etmekten geri kalmamıştır.

Dante'nin hitabeleri meşhurdur. La Fontaine çocuk hikâyeleriyle toplumu uyanmaya davet etmiştir. Beşi de inatçı tiplerdendir.

Mozart Zola İgnacio de Loyola Bismarck Schiller

Birbirine zıt nitelik taşıyan beş tip daha...

1 - Schiller.

2 - Bismarck.

3 - Ignace de Loyola.

4 - Emil Zola.

5 - Mozart.

Schiller; burnu uzun ve uca doğru eğiktir. Boynu çok kısadır. Çenesi köşelidir. Dudakları ince ve ufaktır.

Bismarck; çenesi yuvarlak, kulak *lobları* kafaya bitişik, zikomlar belirsiz, alın çıkık, tragüsler oluk gibi, kaşlar çatık.

Ignace — Uzun üçgen çene, ikircikli bakışlar, üçgen kulak *lobu,* yukarıdan kemerli burun, alın eğimli, boyun orta.

Zola — Düşünceli bakışlar, ince kaşlar, filozof kulağı, boyun kısa, geniş ve çizgili alın, zikomlar görünür.

Mozart — Grek burnu, çene çıkık ve üçgen, bakışlar düşünceli, musikişinas kulağı.

Yazar, din adamı, kumandan ve müzisyen gibi tiplerin bir arada incelenmeleri, birbirlerine benzeş olan noktaları araştırmak için yapılır.

Bu arada meşhur papaz Ignas de Loyola'nın nitelikleri incelemeye değerdir. Ignas kiliseleri birbirine katan deli bir papazdı.

Fransa'da ruhanilerden ayrılarak Despotizmi yıkmak ister gibi görünmüş ve bu meslekte bizzat kendisi Despotizmi tesise çalışmıştır.

İgnacio de Loyola'nın Eli

Emil Zola'nın: "Bir tımarhane kaçkını!" diye nitelendirdiği Ignas, Fransızlar için -fizyonomi açısından- incelemeye değer tiplerden biridir.

Almanlar'ın Bismark'ı yürekliliğin ve cesaretin timsali olarak gösterdikleri gibi, Fransızlar da Ignas'ı düşünür bir mecnun diye nitelendirirler. Halbu ki Ignas fazla âlim bir adam da değildi.

Eğer Ignas papaz olmayıp da mesela ayak takımından bir adam olsaydı, mutlaka kalpazan ve yankesici olurdu.

Çünkü fizyonomi uzmanları Ignas'ın elini incelemişler ve fotoğrafını alarak uzun müddet tahlil ile meşgul olmuşlardır.

Bu elin ibraz ettiği özellikler, ancak bir kalpazan ve yankesici elinin gösterdiği özelliklerle ölçülebilmiştir.

Bu tiplerdeki özellikleri görebilir misiniz?

Gambetta Haydn Garibaldi Timurlenk Muzaffereddin Şah

1 - Muzaffereddin Şah
2 - Timurlenk
3 - Garibaldi
4 - Haydn
5 - Gambetta

Diplomat, mucit, filozof, hükümdar ve müzisyen tipleri bir safta incelemek elbette çok güçtür.

Bu tasnifte:

1 - Muzaffereddin: Kalın kafalı, düşkün
2 - Timurlenk: Azimli ve kan dökücü
3 - Garibaldi: Tefekkür ve tereddüt
4 - Haydn: Kederli
5 - Gambetta: İtimat ifade ve telkin eder.

Timurlenk'in köşeli çenesiyle gösterdiği nitelikler birbirine çok uygundur.

Timurlenk, tarihte malûm olduğu üzere, lüzumsuz yere birçok insanları telef ve ihlâk etmiş ve günahsız esirlerin kanlarını dökmüştür.

Fizyonomi uzmanlarından Profesör Brayton, Timurlenk'in özellerini araştırırken, burun deliklerini kalın, şişkin ve gayrı tabiî bulmuştur.

Brayton: "Timurlenk'in çok riyakâr ve aldatıcı bakışları vardı. Etrafına itimat telkin etmeyen bu adamın esasen

hiç kimseye de itimadı yoktu. Yalnız inatçı ve azimli bir hükümdardı. Çenesinin ve zikomlarının genişliği de bunu ispat eder." diyor.

Hydn'in *keder* ifade eden simasına gelince: Hydn, bütün ömrünce kendini "hayatta başarılı olamamış bir insan" addettiği için daima üzgün ve kederliydi. Musikide yaptığı şöhreti ölümünden sonra elde etmiştir.

Hydn fazla gülmezdi. Bu da neşesizliğinden ileri gelirdi.

Musiki âleminde bıraktığı çok kıymetli eserlere rağmen bu büyük sanatkâr, ölümüne kadar, üzgün ve müteessirdi.

Bu üzüntü Hydn'nin simasındaki hatların genel yapısının ifadesidir.

Birçok insan vardır ki yüzlerine bakınca: — Ne kadar neşeli adam... dersiniz. Bazı kimselerin de, Hydn gibi, derhal yüzlerinden üzüntü ve kederleri okunur.

Alın, baş, burun ve bakışları birbirine tezat teşkil eden tipler

Salisbury Shakespeare Dalayrac Dumas Fils Washington

1 - Washington
2 - Dumas Fils
3 - Dalayrac
4 - Shakespeare
5 - Salisbury

Alın, baş, burun ve bakışları hattâ diğer görünüş nitelikleri birbirine tezat teşkil eden birçok tipler vardır.

Meselâ Dumas Fils ile Shakspeare'in burunları doğru bir çizgi ile aşağı doğru inmiş, düz (Grek) burunlardandır. Halbuki alınları bir farkla ayrılır:

Shakspeare — Kaş üstünden üç santim gerisinde hafif bir çıkıntı başlar.

Dumas Fils — Kaş üstünden arkaya doğru eğimli yükselir. Bunları:

Shakspeare — Daha azimli.

Dumas Fils — Az azimli ve mütevazı şeklinde de ifade etmek mümkündür.

Çenelerinin de yekdiğerine muhalif tezahürleri vardır:

Shakspeare — Üçgen çenelidir.

Dumas Fils'in çenesi yuvarlaktır.

İkisinin de zikomları aynı şekildedir.

Dumas Fils'in kulakları fazla kıvrıktır.

Shakspeare'in kulak kenarları daha fazla düz ve kıvrımsızdır.

Shakspeare bu kulak teşekkülüne göre, kendi sahasından başka bir sabada meselâ musikide çok daha fazla meşhur olabilirdi.

Shakspeare'e, kendi devrinde, ilmi sima uzmanı bir doktor: "Kırk yaşından sonra bile musikiye çalışsanız muvaffak olursunuz!" demiştir. Bu da gösteriyor ki Shakspeare'in musikiye yatkınlığı, o devrin fizyonomi uzmanlarının da dikkatini celbetmiştir.

Washington ve Salisbury de diplomaside muvaffak olmuş şahsiyetlerdir. Profesör Reiss bu iki zat için şöyle bir tasnif yapıyor:

"Washington'un burnu kemerli fakat aşağıya doğru fazla eğik idi. Çenesi üçgene yakın sivri idi. Zikomlar düz ve alnı az çıkıntılı idi. Boynu kısa görünüyordu. Salisbury de aşağı yukarı aynı eşkâli haiz olmakla beraber yalnız burnu kemersizdi ve alnı daha fazla toparlak ve açıktı. İkisi de memleketlerinin siyasî yönlerini değiştirmeye muvaffak olmuş, mücadeleci ve öngörü sahibi diplomatlardı...

***

Hiç bir tasnife girmeyen tipler serisinden...

Michel - Ange Roosevelt Kant Raphael Sanzio Wagner

1 - Wagner.
2 - Raphael Sanzio.
3 - Kant.
4 - Roosevelt.
5 - Michel - Ange.

Bu bölümde, çene kemikleri gayrı tabiî denecek kadar geniş olan Michel - Ange'i istisna edersek, diğerleri: Burun, göz, kulak, çene ve zikom oluşumu açılarından birbirine hiç benzerliği olmayan tiplerdir. Fakat burada bir arada incelenmelerinin sebebi, aşağı yukarı aynı ruh haline sahip olmalarıdır. Amerika başkanı Roosevelt inatçı, irade ve azim sahibi, uzağı görür bir devlet adamı idi.

Wagner de bir müzisyen olmasına rağmen Almanya'da millî oluşumlarda çalışmış, köylüye vatan muhabbeti telkin etmiş, inatçı, azim sahibi, öngörülü bir sanatkârdı.

Felsefî fikirlerini kolaylıkla yaymaya muvaffak olan Kant ile sanatkâr Rafael'in burun ve ağızları, hattâ çene uçları birbirine çok benziyordu. Hayatlarında da birçok benzeyişlere tesadüf edilmiştir:

Kant - Fikrî hayatta mücadeleci bir adam olmakla beraber, zevk ve eğlencesini de ihmal etmemiştir.

Raphael — Sanatında çok titizlik gösteren müşkülpesent bir sanatkâr olduğu gibi, genç yaşında kadınların ve sefahatin kucağına düşmüştür.

Her ikisinin de sima oluşumu erkekten ziyade kadın oluşumuna benzemektedir.

Kant daima inatçı ve fikrini her yerde kabul ettirmek isterdi.

Raphael nadiren prensiplerinde fedakârlık yapar, etrafına uyardı. Bir fizyonomi uzmanı Raphael'den bahsederken: "Daha çok gençti. Çevresi tarafından çok sevilmişti. Yaşı ilerledikçe inatçılığı ve bencilliği artacaktı." diyor.

Irklara Göre Değişen Nitelik ve Mizaçlar

I

Bundan on sene evvel bir bedevi şeyhi gelmişti. Fizyonomi uzmanları derhal şeyhin etrafını sardılar ve kendisini tahlile başladılar.

Uzmanlar bedevi şeyhine şu teşhisi koymuşlardı:

1 - Gözleri: Hilekâr
2 - Burnu: Korkak
3 - Ağzı: Geveze
4 - Dudakları: Şehvetperest
5 - Boynu: İnce ve korkak
6 - Çenesi: İradesiz
7 - Alnı: Az düşünceli
8 - Kaşları: Perişan fikirli
9 - Kulakları: Sefahete düşkün
10 - Saçları: Hassas

Cengaver bir bedevi tipi

Halbuki bedevi şeyhi Paris'e midesini tedaviye gelmişti. Yirmi gün içinde işini bitirdi. Ve bu müddet zarfında hastanedeki odasından bir yere çıkmadı.

Kendisiyle sık sık görüşen fizyonomi uzmanları bir müddet sonra bedevi şeyhinin evsafını şu suretle tespit etmişti.

1 - Çok samimî
2 - Çok cesur
3 - Az söz söyler
4 - Hayatta hiç bir kadınla temas etmemiş
5 - Hiç bir şeyden korkmaz
6 - Azim ve irade sahibi
7 - Fazla düşünür
8 - Doğru
9 - Sefahatten hoşlanmaz
10 - Hassas değil.

Fizyonomi uzmanlarının eski teşhisinde yalnız 8 numaralı tarifi isabetli idi. Diğerleri tamamen önceki teşhisin zıddı olarak zuhur etmiştir.

Bu tecrübe göstermiştir ki ırklar değişiklik gösterdikçe insanların nitelik ve mizaçları da değişiyor.

Şimdiye kadar, bütün etütler, beyaz ırklar üzerinde yapılmıştır.

Irklar arasında görülen bu değişiklik pek tabiîdir. Çünkü onların gösterdikleri eşkâl tezahürleri tamamıyla Avrupalılarınkinin zıddıdır. Meselâ saç üzerine otuzdan fazla teşhis konmuşken bu ırkın hemen hemen saçları bir teşhisle kıvırcık ve siyah olarak ifade ve tespit edilebilir.

Diğer sima oluşumları da ona göre zıtlık oluşturmaktadır. Avrupai ırkların zikomları, kulak kenarları, çeneleri, burunları tamamen başkadır. Zencilerin ve Berberilerin oluşumları ise büsbütün ayrıdır. Şüphesiz ki bunlar üzerinde yapılacak etütler ayrı bir tecrübe sistemine tabi olacaktır.

Saçlı bir bedevi genci

II

Şu Arap gencinin yüzündeki eşkâli ne kadar açık ve barizdir.

Kaşları, bir kadın kaşı kadar uzun ve biçimli.

Dudakları ince.

Ağız çevresi, orantılı. Gözleri cazip. Çene yuvarlak. Burun düzgün. Alın açık. Boyun vasat, zikomlar belirsiz. Tıpkı orantılı bir kadın oluşumuna sahip.. Bu eşkâle göre vereceğimiz rapor, bu gencin tamamen lehindedir. Fakat bir defa da gösterdiği ruh halini inceleyelim:

1 - Fevkalâde gaddar

[Memleketinde dokuz adam öldürmüştür. Kılıcının üzerine kabile reisi tarafından, her adam öldürdükçe bir çizgi çizilmiştir. Bu çizgiler onun cesaret ve şecaatinin derecesini gösteriyor]

2 - Şehvetperest

[Yirmi üç yaşında olduğu halde dört karısı vardır.]

3 - Bozgunculuğa ve yalancılığa meyilli

[Kabilesi arasında herkesi birbiri aleyhine teşvik etmekten hoşlanır]

III - Sarı Derililer

Afrikada, Sudanda, Amerikada ve Çinde sarı derili vahşiler arasında inceleme yapan doktor Veper isminde bir fizyonomi uzmanı, bunların çok ilkel bir hayat yaşadıkları halde yüzlerindeki eşkâlin beyazlara benzediğini görmüş ve çocukları üzerinde uzun etütler yapmıştır.

İşte size doktor Veper'in etüt yaptığı sarı derili vahşilerden iki kadın tipi. Biri yaşlı, diğeri genç.

Sarı derili bir vahşi kadın

Evvelâ yandaki yaşlı kadını mütalea edelim:

1 - Saçları: Sert, fakat düz ve aşağıya doğru düşük,

2 - Burun delikleri: Fazla açık,

3 - Burun oluşumu: Kemersiz, hafif eğik ve aşağıya doğru uzamış,

4 - Çene kemikleri: Çıkık ve çene köşeli,

5 - Boyun: Uzun,

6 - Göğüs: Geniş,

7 - Burun ucuyla üst dudak arasındaki mesafe: Lüzumundan fazla geniş,

8 - Ağız: ortalı,

9 - Ağız çevresi: İnce ve orantılı,

10 - Gözler: Siyah,

11 - Bakışlar: Ciddi,

12 - Kaşlar: Düz,

13 - Zikomlar: Hafif çıkık,

14 - Kulaklar: Beyazların kulakları gibi orantılı ve kıvrımları fazla.

Bunlardan başka göze çarpan fizyolojik hususiyetleri yok. Yalnız aldıkları terbiye icabı olarak vahşi bakışları ve normal olmayan tavırları var.

IV

Bu kız, Doktor Veper'in nitelik ve mizacını tespit ettiği sarı derililerden genç bir kız tipidir.

Doktor Veper bu kızdan bahsederken diyor ki:

"Bunların mizaç ve tabiatlarını öğrenebilmek için, sarı derililer arasında bir seneden fazla kaldım ve kısmen âdetlerini ve lisanlarını öğrendim. Size gösterdiğim genç vahşi tam on sekiz yaşında, çok sıhhatli ve çok sevimli bir kızdır. Bilhassa güldüğü zaman simasının arzettiği özellikler, beyazlarda bile nadir tesadüf edilen çizgilerle ayrılır.

Sarı derili vahşi bir kız tipi

Bu kızla aynı şartlarda bir beyaz kızı birbirinden ayıran fark, terbiye ve cinsiyet farkıdır.

Cinsiyet, şeklen bize benzerliği dolayısıyla ikinci derecede kalan farklardan addedilebilir.

Asıl birinci derecede göze çarpan fark, terbiyesi, âdetleri ve yaşayış farkıdır.

Bu kızı Paris'e getirir ve bir vahşi hayvan gibi, öğreticilerle kısa zamanda terbiye edersek, aynı şartlardaki beyaz kızların niteliklerini ve ona ait belirtileri göstereceği muhakkaktır."

Doktor Veper'in tasnifine göre sarı derili kızın nitelikleri şöyledir:

1 - Saçlar: Sert ve düz,

2 - Burun delikleri: Fazla açık,

3 - Burun teşekkülü: Diğer yaşlı kadının aynı,

4 - Çene kemikleri: düzgün değil,

5 - Boyun: Ortalı,

6 - Göğüs: Geniş,

7 - Burun ucuyla üst dudak arasındaki mesafe: Diğer kadın kadar geniş değil, fakat beyazlara nispeten fazla geniş,

8 - Ağız: Beyazlarda nadir tesadüf edilen orantıda,

9 - Ağız muhiti: Fevkalâde ince ve zarif,

10 - Gözler: Siyah,

11 - Bakışlar: Mahmur ve hülyalı,

12 - Kaşlar: Düz ve uçları ince,

13 - Zikomlar: Belirsiz,

14 - Kulaklar: Müzisyen kulağı gibi düz ve ince,

15 - Simanın ilk bakışta ifade ettiği mana: Sevimli ve itimat vericidir.

Genç kızın bundan başka alın üzerindeki özellikleri de kayda değerdir. Sarı derili kızın alnı: Meşhur tiplerde gördüğünüz geniş ve çizgili düşünür alınlarına benzemektedir.

Çeşitli Özelliklere Sahip Tipler Üzerinde Etütler

Birbirine Benzeyen Tipler

Sima ve bünye oluşumu itibarıyla birbirine çok benzeyen insanlar vardır. Bunlar: Kaşları, burunları, çeneleri, gözleri, saçlarının rengi itibarıyla birbirinden ayırt edilemeyecek kadar benzerlik gösterirler.

Fakat esaslı bir inceleme yapılırsa, kulaklarının birbirine benzemediği görülür.

Son asırda her özelliği birbirine benzeyen iki sinema artisti vardı:

1 - *Rodolph Valentino* (İtalyan).

2 - *Tibor Domincenti* (Macar).

Rodolph Valentino sinemada çok başarılı

olduğu halde, Macar artisti Domincenti daha ziyade sahnede başarılar göstermişti.

Her ikisi üzerinde de esaslı inceleme yapan Amerikalı

bir fizyonomi uzmanı, bu artistlerin nitelik ve eşkâlini şöyle izah ediyor:

"Macar artistinin kulakları bir müzisyen kulağından farksızdı. Tragüsler açık ve kulak çevresi yelpaze şeklinde bir manzara arzediyordu. Macar artistinin daha sonra operada da başarı gösterdiğini işittim ve kulak oluşumlarındaki bu isabete hiç de hayret etmedim. Çünkü Domincenti doğduğu günden beri bir müzisyen kulağı taşıyordu ve musikiye yeteneği vardı.

Birbirine çok benzeyen iki tip;

Radolph Valentino Tibor Domincenti

Bakışlarındaki özellikler de şöyle birbirinden ayırt edilebiliyordu.

Valentino'nun bakışları tesirli fakat vefasızdı.

Macar artistinin de ciddî ve itimat telkin edici bakışları vardı.

Bu iki artistin dudakları da oluşum itibarıyla birbirinden çok ince farklarla ayrılıyordu.

Radolph Valentino'nun ağzı

Amerikalı doktor Brayton, Valentino'nun ağzının çeşitli şekillerde fotoğrafını almış ve altına: "Geveze insan ağzı" diye yazmıştır.

Macar artisti Domincenti'nin ağzı

Halbuki ona benzeyen diğer artistin dudakları daima kapalıdır ve konuşurken dişleri nadiren görünür.

Doktor Brayton bunun resminin altına da: "Ketum insan ağzı" teşhisini koymuştur.

Doktor Bray- ton'un bu iki tip üzerinde yaptığı inceleme çok dikkate değerdir. Sinema perdesinde birbirinden ayırt edilemeyecek kadar benzerlik arzeden bu iki tip, ruh halleri ve cinsî eğilimleri itibarıyla de birbirinden farklıdırlar.

Valentino kadınlara çok düşkündü.

Domicenti kadınlardan korkar ve kaçardı.

Tavır ve hareket — Birbirinden ayırt edilemeyen bu iki artistin tavır ve hareketlerinde de farklılıklar vardı.

Rodolph Valentino'nun:

1 - Tavır ve hareketi: Aceleci, hırçın

2 - Yürüyüşü: Eğik, edalı

3 - Genel halleri: Değişken

4 - Uykudaki hali: Fazla hassas

5 - Tebessümü: Sık ve cazip

6 - Sesi: Orta, ahenksiz ve kendisi kolay etkilenirdi.

Domincenti'nin:

1 - Tavır ve hareketi: Ilımlı, sakin

2 - Yürüyüşü: Muntazam, düzgün

3 - Genel halleri: Güven verici, samimî

4 - Uykudaki hali: Doğal ve sessiz

5 - Tebessümü: Doğal ve sevimli

6 - Sesi: İnce, ahenkli ve kendisi soğuk kanlı idi.

Doktor Brayton, Valentino için: "Onun bütün arzuları geçici bir hevesin mahsulüdür" diyor.

Amerikada hiçbir artist bu kadar fazla incelenmemiştir.

Bir Artistin Gözlerindeki Özellikler

Gözler üzerindeki özellikleri inceleyen Amerikalı profesör Çarls Vartson 7000'den fazla göz üzerinde etüt yapmıştır.

Doktor Vartson; herkesçe malûm olan meşhur Hollywood yıldızlarından birinin gözlerinde gördüğü özelliği şöyle izah ediyor:

Sinema yıldızının birbirinden farklı gözlei

"Ona bir lokantada rastlamıştım. Herkesin takdirli bakışlarını toplayan bu cazip ve büyülü bakışlı sanatkârla karşı karşıya oturuyorduk. Gözlerine dikkat ettim: Sol gözünün koyu yeşil bir hâle ile çevrili olan gözbebeği, sağ gözünün gözbebeğinden küçüktü. Aynı zamanda sağ gözünün çevresi oval olduğu halde, sol gözünün çevresi yuvarlağa yakındı.

Sol gözünün çevresinde hafif kırışıklar görülüyordu. Sağ gözünün etrafında kırışık yoktu. Artistin sol gözünün, sağ gözünden biraz küçük ve yuvarlak olduğu muhakkaktı.

Sol gözünün etrafındaki kırışıkların sebebini anlamakta güçlük çekmedim. Zavallı artist, gözlerindeki kusuru vaktiyle görmüş ve sol gözünü de sağ gözüne uydurmak için göz ucunu sık sık büzmeye mecbur olmuş. Bu gayri tabiî hareket, sinema yıldızının sol gözü çevresinde vaktinden evvel bir takım kırışıklar oluşturmuştur."

Doktor Vartson bundan sonra, sinema yıldızının gözlerini tahlil ediyor:

"Bu gibi birbirine uymayan özellikler arzeden gözlerde, arızasız olan hangisi ise onu inelemek lâzımdır.

Sinema yıldızının sağ gözü şu manaları ifade etmektedir:

1 - Gözün genel görünüşü: ortalı, vefalı

2 - Göz bebeğindeki hâle: Dostluğundan zarar ve fayda beklenmez.

3 - Göz çevresi: Sefahate fazlaca düşkündür.

4 - Kirpiklerini bazen sık sık kapatması: En basit meseleler karşısında bile kararsızlığını ifade eder.

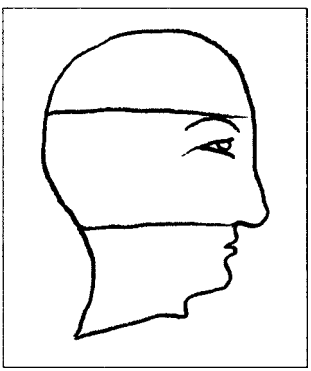
San'atkârın genel görüntüsünü inceleme lüzumu yoktur. Sağ gözü karakterinin tamamıyla ifadesidir.

Bazen elinize bir kitap alınca, ilk sayfasından o kitabın konusunu derhal anlar ve kitabı okumaya lüzum görmezsiniz.

Bu gibi insanlar da tıpkı öyledir. Bir âzasının, bir bakışının ifade ettiği mana, o kimsenin bütün nitelik ve özelliklerinin ifadesi demektir.

Bir Bakışta Nitelik Ve Özellikleri Anlaşılan Tipler

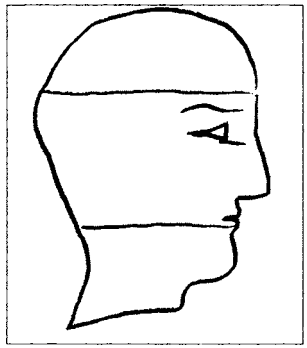
İnatçı ve azimli tipi — İnsanın cephesi haricen üçe ayrılırsa, ikinci kısmın yani göz ile burun arasındaki mesafenin diğer aksamından biraz geniş olması o kimsenin inatçılığını ifade eder. Durum böyleyken bu tip yalnız bu ölçü ile değil, burun ve çenenin şekli ve kafa oluşumu itibarıyla de inatçı tiplerdendir.

İnatçı ve azimli tipi

***

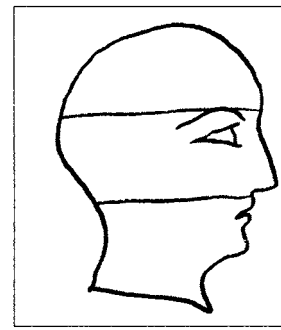
Ketum adam — Ketum adamın ağzı daima kapalıdır. Yüzünün buruşukları ve çizgileri belirsizdir. Simanın derisi az hareket ettiği için, bariz hatlara nadiren tesadüf edilir.

Ketum insan tipi

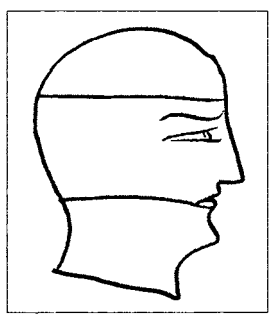
Doktor Brayton'nun tasnifine göre, ketum insanlar ekseriyetle pürüzsüz ve çizgisiz çehreye sahiptirler. Dudakları yapışık denecek kadar kapalıdır. Bu kimseler nadiren mucit olurlar.

Bozguncu ve şehvetperest tipi — Zekâsı olmayan insanlar fesat çıkarmada başarılı olamazlar.

Bozguncu ve şehvetperest tipi

Simasının üç kısmı birbirine denk olan bu tip, aynı zamanda şehvetperest bir insan oluşumunu göstermektedir. Gözleri hafifçe dışarıya fırlak, burun inik kemerli, ağız orantılıdır. Yanakları etli ve dolgun olur.

Cesur ve cengaver tipi

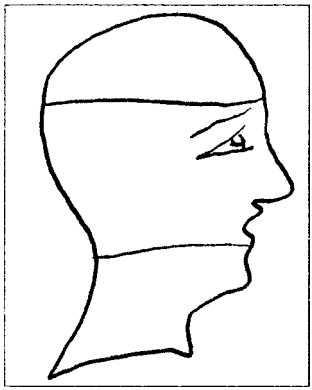
Cesur ve cengâver tipi — Bu tipler de ekseriyetle kaygısızlığı ifade eden bir ruh hali görünür. Boynu kalın, çenesi geniş ve ileriye çıkık, bazen boyun hem kalın ve hem uzun olur.

Nadiren omuzları dar olur.

Dudakları içeriye kıvrıktır.

Bu kafalarda orta kısım, üst kısımdan biraz fazlaca geniştir.

Suçunu kolaylıkla itiraf eden tip — Doğal halinde bile ağzı açık, gözleri mahzun, kaşları eğri, boynu ileriye çıkık, burun delikleri ve dudakları ince olur.

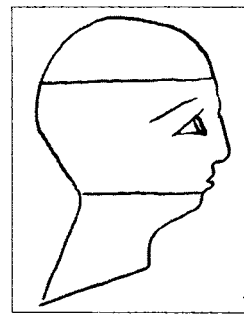

Suçunu kolaylıkla itiraf eden tip

Bu tipler üzüntü ve neşe anında veya baskı görünce suçlarını kolay itiraf ederler.

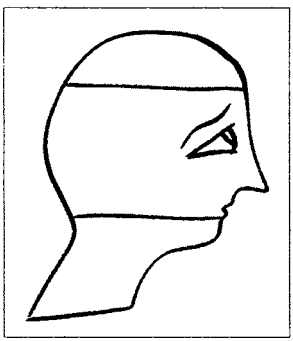
***

Ahmak tipi — Çizimde gördüğünüz bu ahmak tipinin çenesi yok denecek kadar küçük ve boyuna doğru kıvrık olur. Dudaklar dışarıya sarkıktır. Gözleri toparlak, alın kısa olur. Boynu çok uzun ve ince olan bu tipteki insanlar, -bazen zeki olsalar bile- cesaretsiz olurlar, en ufak bir hadise karşısında derhal soğukkanlılık ve dirençleri kırılır. Görüş ve muhakeme kabiliyetleri yoktur. Beyin şebekesi dar ve beyinleri ufak olur.

Ahmak tipi

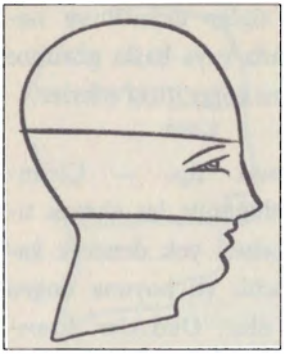
***

Korkak tipi

Korkak tipi — Bu tiple ahmak tipi arasında oluşum itibarıyla büyük bir fark yoktur. Ancak fıtraten korkak olan bu kimselerin ekseriyetle kaşları aşağıya doğru eğri ve gözleri lüzumundan fazla açık görünür. Her an bir tehlike karşısında kalacakmış gibi bakışları daima ileriye doğrudur. Herhangi bir hadise ile karşılaştıkları zaman yalnız kendilerini düşünürler, sözlerine itimat edilmez.

***

Hayvan tipi

Hayvan tipi — Simanın birinci kısmı diğer kısımlardan çok fazladır. Kafası yüksek ve toparlak olanları da vardır, fakat kafa oluşumu zekâ ve muhakemeden mahrumdur. Burnu, ağzı, çenesi ayrı ayrı birer hayvan özelliklerine haizdir.

İnsanî yönleri azdır.

Bazen terbiye görmüş bir maymun zekâsı bu tiplerden daha yüksek olur.

Aynı zamanda boyunları da kısadır. Merhamet ve şefkat hisleri yoktur. Kadına dişi bir hayvan muamelesi yapmaktan zevk duyarlar. Beyinleri küçük olur.

***

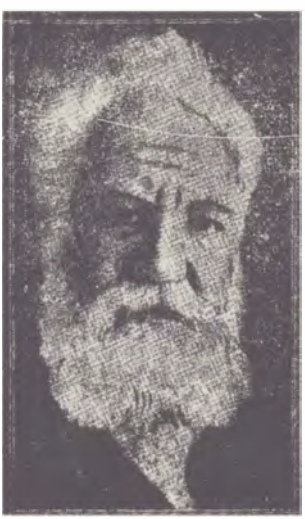
Alim Tipi

Amerikalı bir fizyonomi uzmanı, İngiliz alimlerinden Alexander Graham'ı çok yakından incelemiş ve tahlil etmiştir.

Uzman, İngiliz alimine *alim tipi* teşhisini koyduktan sonra şu izahatı veriyor:

"Alexander Graham bakışları, sima oluşumu, göz çevresi, burnu ve alnı itibarıyla diğer alim profillerinden tamamen ayrılmaktadır."

Alexander Graham'ın karakteri mucit ve alim tipi olarak tespit edildiği zaman, fizyonomi uzmanı, bu kişinin şahsiyeti hakkında en ufak bir

Alexander Graham Bell

fikir ve malûmata bile sahip değildi. Graham'ın tipi incelendikten sonra, adı geçen kişinin sahip olduğu niteliklerle karşılaştırılmış ve teşhisiyle nitelikleri tamamen uyumlu görülmüştür.

Fizyonomi uzmanı diyor ki:

"Graham'ın alnında iki kalın çizgi vardır.

Bu çizgilerin alimin yaşına göre fazla olması lazımdı.

İnsanların alnında her on senede bir çizgi belirdiği dikkate alınacak olursa, İngiliz aliminin alnında en azından altı çizgi bulunması icap ederdi.

Halbuki Graham'ın alnında iki çizgi vardı, fakat bu çizgiler çok derindi. Alnında başka buruşuklara tesadüf etmedim. Kulakları incelemeye değerdi. Graham bana kulakları üzerinde inceleme yapmam için izin verdi. Bir buçuk saat kulak niteliklerini tespit etmekle meşgul oldum. Graham'ın tragüsleri çok açık, kıvrımları bir müzisyen gitarı gibi düzdü. Halbuki Graham maddeler üzerinde uğraşan bir ilim adamıydı. Hayalci değildi, musikiden hoşlanmıyordu. Bu noktada ısrar ettim; - siz bir müzisyen olabilirdiniz! dedim. Graham evvelâ benimle alay etti, fakat sonra bunun bir hakikat olduğunu itiraf ederek bana kısaca hayatını, gençliğini anlattı: 'Yirmi yaşıma kadar müzik yeteneğimi geliştirmeye çalıştım. Güzel keman çalıyordum. Fakat günün birinde bir genç kıza tutuldum, kemanımı onun göğsüne dayayarak çalıyordum. Bir sabah sevgilim hastalandı, ölürken kemanımı onun başucunda kırdım ve bir daha keman çalmadım. O böyle istemişti.' Graham'ın çenesi azimliliğe delildir ve İngiliz alimi, ilim ve fen sahasında azim ve sebatını göstermiştir."

***

Çevrenin Değiştirdiği Tipler

Eski Japon imparatoru Motso Hito birbirine tezat teşkil eden niteliklere sahip tiplerdendir.

Japon imparatoru Motso-Hito

Birçok fizyonomi uzmanının dikkatini çekmiş ve bu tip üzerinde uzun müddet inceleme ve tartışmalar yapılmıştı.

Japonyalı bir alim, imparator için şu gözlemlerde bulunuyor: "Motso Hito'yu iki defa sarayında inceleme fırsatını buldum, imparator bazen hiddetli bazen de mülâyim tabiatlı, bazen çok neşeli bezen de günlerce gülmeyen değişken bir insan ruh halleri göstermektedir.

Halbuki kulakları:

1 - Uzun,

2 - Kıvrımlı,

3 - Lobu yapışık,

4 - Anteliksleri eğri idi.

Burnuna gelince:

1 - Cesur,

2 - Şehvetperest,

3 - Kahraman,

4 - Asil

insanların burnunu gösteriyordu.

Fizyonomistleri tezada düşüren çenesi bütün bu niteliklerin zıddına bir mana ifade ediyordu. Uzun fakat çok sivri ve yuvarlaktı; korkak insan çenelerine benziyordu.

Bakışları da bize şu manaları ifade etti:

1 - Hilekâr,

2 - Vefasız,

3 - İtimat vermeyen,

4 - İşkenceyi sever.

İmparatorun arzettiği nitelikler ise bütün bunların zıddını ifade etmektedir.

Motso - Hito:

1 - Vefakâr,

2 - Hile yapmaz,

3 - Gösterişi sevmez,

4 - Sefahate düşkün değil,

5 - İşkence ve baskıdan hoşlanmaz,

6 - Fazla cesareti yoktu,

7 - Mücadeleyi kendini savunmak için kabul eder,

8 - Beğeni hisleri fazla,

10 - Güzelliğe adanmış,— Başkalarının menfaatini de düşünür,

11 - İyiliği sever,

12 - Nadiren şiddetli görünür tiplerdendi."

Doktor Brayton bu muhtemel tipleri şöyle izah ediyor:

"İnsanların, yaşadığı çevrelere göre mizaç ve tabiatları değişebilir. Tekdüze bir hayat içinde yaşam süren olan prensler, hükümdarlar ve bunlara bağlı bulunan kimseler ekseriyetle sahip oldukları fıtrî nitelik ve meziyetleri kaybederler. Bunların yerine çevre ve alışkanlıkların sebep olduğu nitelik ve meziyetler geçer. Bu belirtiler yapay olmakla beraber, sahibinin gerçek nitelik ve meziyetleri gibi dikkate almak lâzımdır."

***

Rabin Dranat Tagur

Hayatı, niteliklerine tamamen uygun tiplerden

Bazı tiplerin, hayattaki eserleriyle, eşkâlinin ifade ettiği manalar arasında büyük zıtlıklar ve farklılıklar olduğunu söylemiş ve buna dair birçok örnekler göstermiştik.

Fizyonomi uzmanı doktor Brayton, hayatı, niteliklerine tamamen uygun meşhur tipler üzerinde de inceleme yap mıştır.

Bu tipler arasında en fazla dikkate değer olan şahsiyetlerden biri de Hint şairi Rabin Dranat Tagur'dur.

Doktor Brayton, T agur'un eşkâlini şu suretle tespit ediyor:

1 - Burun: İnik,

2 - Göz: Büyük ve siyah,

3 - Göz çevresi: Geniş,

4 - Kaşlar: Kalın,

5 Kaş uçları: Aşağıya meyilli

6 - Kaş başları: Yukarıya kıvrık

7 - Zikomlar: Bariz

8 - Yanaklar: Dolgun

9 - Saçlar: Yumuşak

10 - Dudaklar: İnce

11 - Kulak: Fazla kıvrımlı

12 - Loblar: Sarkık ve üçgen

13 - Alın: Açık

14 - Çene: Uzun, üçgen

15 - Baş: Yuvarlak

16 - Boyun: Ortalı

17 - Ağız: Orantılı

18 - Cephe: Uzuna yakın

19 - El parmakları: Uzun ve ince

20 - Ayakları: Ufak

21 - Ayak altı: Dışbükey

22 - Hafıza: Kuvvetli

23 - Hassasiyeti: Fazla

24 - Tavır ve hareketi: Sakin

25 - Yürüyüşü: Kavissiz

Hint şairi Tagor'un son resmi

26 - Genel görüntüsü:Doğal, nadiren heyecanlı

27 - Sesi: İnce

28 - Bakışları: İtimat verici

Bu eşkâl, ekseriyetle, fazla hassas ve şiire, edebiyata, güzel sanatlara yetenek ve becerisi olanlarda görüldüğü için Doktor Brayton bu gözlemleri diğer uzmanlara da göstermiş, onlar da aynı fikir ve kanaati ortaya koymuşlardır.

Doktor Brayton, Hint şairinin hayatını incelerken diyor ki:

"Tagur'u babası, on yaşındayken Hintli bir kahine göstermiş: 'Ben bu çocuğun zekâ ve kabiliyetini beğenmiyorum. Acaba ileride milletimize zararlı bir insan mı olacak?' diye sormuş. Kahin aynı zamanda o devrin en meşhur bir ilmi sima uzmanı imiş. Tagur'u iyice incelemiş; yüzünü, kulaklarını, ellerini, ayaklarının altını uzun muayeneden sonra, sol elinin avucuna bakmış ve babasına şunları söylemiş: 'Oğlunuz Hint milleti için tehlikeli olmayacak. Hayatını, çalışarak kazanması ihtimali çok zayıftır. Fakat, bundan oğlunuzun zorluk içinde yaşayacağı manasını çıkarmayınız! Çocuğunuz meşhur bir şair olacak ve Hint milletinin nadiren neşesini, ekseriyetle elem ve ızdıraplarını anlatacak ve çok yaşayacaktır. Eğer bu çocuğun çenesi Cengiz'in, Timurlenk'in, Neron'un çenesi gibi köşeli olsaydı, Hindistan'ı o kurtaracak derdim!' - Tagur'u birçok fizyonomist tahlil etmiş, hep aynı neticeye varmışlardır.

Tagur'un azim ve iradesi de kafası, zekâsı ve hassasiyeti kadar kuvvetli olsaydı, Hindistan'ın kurtarıcısı olurdu.

Casus Tipi
Madam D. Irma Staobi

Hafiye ve casus tiplerini kadınlarda teşhis etmek daha kolaydır.

Kadınlar ekseriyetle, erkekler gibi azim ve irade sahibi olmadıkları ve fıtraten zayıf ve narin yaratıldıkları için ka-

Meşhur casuslardan
Madam D. Irma Staoni (Ştop)

rakterlerini tespit etmek hususunda fazla zorlukla karşılaşılmaz.

Fakat Alman milletine büyük hizmeti dokunan, meşhur casus Irma Staobi bu kabilden değildir.

Madam Ştop, ağzının oluşumuna ve dudak kıvrımlarının ifade ettiği manaya rağmen çokketum ve cesur bir kadındı. Zekâ ve muhakemesi kuvvetliydi.

Madam Ştop Fizyonomide hiç bir tasnife dahil olmayan tiplerdendir. Böyle harikalar yaratan maceraperest ve cüretkâr tipleri başlı başına incelemek lâzımdır.

Avrupa'da ve Amerika'da birçok fizyonomi uzmanı madam Irma Ştop'un muhtelif nitelik ve yeteneklerini dikkate alarak incelemişlerdir.

Madam Ştop'un ağzı ekseriyetle yarı açık bir halde durur ve ön üst dişleri görünürdü.

Bir fizyonomi uzmanının bu teşhise derhal vereceği mana: Bu tip ağız sahiplerinin gevezeliğini anlatmaktan ibaret olacaktı.

Halbuki madam Ştop çok ketum ve az konuşur, her hangi bir baskıyla ağzından bir kelime bile kaçırmazdı.

Alman hükümeti uzun tecrübelerden sonra Ştop'a bu vazifeyi vermiş ve ondan hiçbir zaman şüphelenmemişti.

Doktor Brayton, madam Ştop'tan bahsederken şöyle diyor:

"Her kaidenin bir istisnası vardır. Ştop'un ağzı da kendi tipinde istisna teşkil eden ağızlardandır.

Madam Ştop'un ağzına bakarak *geveze* teşhisini kolayca koyabiliriz. Fakat bu gibi birbirine tezat teşkil eden âza ve

eşkâle sahip tipler üzerinde bir şekli ve bir âzayı değil, genel eşkâlini ve genel ahval ve özelliklerini incelemek lâzımdır.

Irma Ştop'un ağzı güzelliğini ifade ediyorsa da diğer eşkâl ve nitelikleri bunun tamamiyle zıttını ifade etmektedir.

Boynu kalın ve kısadır, kaşları düzdür. Bakışları çok hainane olmakla beraber, istediği zaman muhatabına itimat verebilir.

Çenesi Napolyon'un çenesinden daha geniş ve köşelidir. Azim ve iradesi erkeklerde bile nadir bulunur. Cüretkârlığı düşman memleket insanlarını bile hayrete düşürmüştür. Kurşuna dizilirken gözünü bağlatmamış ve son dakikasına kadar metanet ve muhakemesini kaybetmemiştir.

İrma Ştop'un bu nitelikleri çenesinden, burnundan, elmacık kemiklerinden, boynundan ve alnından okuyabiliriz."

Doktor Vayt, bu kadın hakkında şu incelemeyi yapmıştır:

"Ştop küçüklüğünden beri cesur ve irade rakibi bir kadındı. İrma mektebe giderken, bir gün karşılarına kudurmuş bir öküz çıkmış. Arkadaşları korkup kaçmışlar. İrma kaçmadığı için, öküz İrma'nın üzerine saldırmış. İrma tehlikeyi görünce öküzün üzerine sıçrayarak boynuzlarından yakalamış. Hayvan bir müddet silkindikten sonra, şehrin çarşısına doğru koşmaya başlamış. Halk telaş ve heyecan içinde caddelere toplanmış.

İrma nihayet bir ağacın dalına sarılarak öküzün üstünden atlamış. Öküzü bundan sonra öldürmüşler. Fakat İrma'nın cesareti kasaba balkını hayrete düşürmüş.

İrma yalnız cesaretiyle değil cüretkârlığıyla da meşhurmuş. Bir gün alacaklının biri İrma'nın babasını tehdit etmiş. İrma bunu haber alınca, alacaklıya bir daha babasını tehdit ederse bu işin kendi aleyhine netice vereceğini söylemiş. Alacaklı, genç kızın bu çocukça hareketine gülmüş. Baskıya devam etmiş. İrma bir gün kasaba civarındaki köprü üstünde kendisini beklemesini, babasının borcunu getirip vereceği-

ni söylemiş. Köprü üstünde buluşmuşlar. Alacaklı, genç kızı da tehdit etmiş ve parasını istemiş. İrma bu paranın babasından haksız yere istendiğini biliyormuş. Alacaklı ile münakaşaya tutuşmuş. Fakat erkek iri yarı ve kuvvetli bir adam olduğu için, muhatabını fazla rencide etmek istememiş. Sadece: 'Bu parayı babandan alacağım' diye bağırmış. İrma hiddetlenmiş ve alacaklının gırtlağına sarılmış. Mücadele büyümüş. İrma bir aralık, bu kuvvetli erkeğin ayaklarından yakalayarak köprünün alçak parmaklığından aşağıya devirmiş. Köprü altından coşkun bir ırmak geçiyormuş. Alacaklı ırmakta boğulmuş. İrma, gerek yaşının küçüklüğü, gerekse vaka esnasında şahit bulunmaması yüzünden yakasını kurtarmış.

İrma'nın cesaret ve cüretini boyun, çene ve alnı ifade etmektedir."

Madam Ştop'a fizyonomi uzmanları şu teşhisi koymuşlardır:

1 - Rengi: Beyaz

2 - Boy: Orta

3 - Saç: Seyrek

4 - Saç rengi: Kumral

5 - Saç cinsi: Sert

6 - Burun: Orta

7 - Burun delikleri: Kalkık ve kalın

8 - Kulak: Ufak

9 - Kulak kıvrımı: Zeki insan kulağı

10 - Kulak yumuşağı: Hayvani arzularını kolaylıkla açığa vurmaz

11 - Elmacık kemiği: Cesur

12 - Ağız: Fazla söz söylemeyi sever

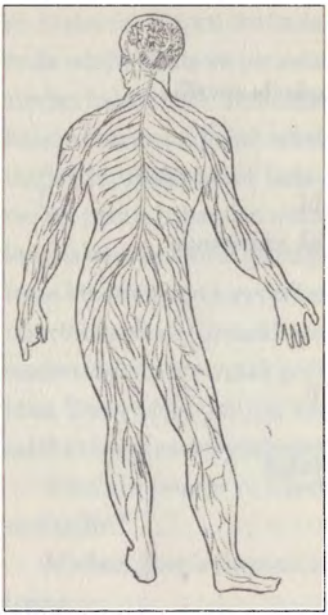
13 - Dudak: İnce ve hassas

14 - Dil: Nefsi müdafaaya muktedir

15 - Diş: Parlak

16 - Diş rengi: Beyaz

17 - Göz: Vefasız
18 - Göz çevresi: Yuvarlak
19 - Gözbebeği: Koyu yeşil hale ile çevrili
20 - Çene: İnatçı
21 - Boyun: Gaddar
22 - Alın: Hızlı kavrayış sahibi
23 - Alın çizgileri: Benzersizlik iddiasında
24 - Omuz: Geniş
25 - Ense: Dik, dayanıklı
26 - Şakaklar: İdrakı fazla
27 - Şakak damarları: Belirgin
28 - Kaş: Sabit fikir sahibi
29 - Kaş başı: Ortalı olmaya yakın
30 - Kaş ucu: Süslü
31 - Kaş cinsi: Sert
32 - Baş: Ortalı
33 - Cephe: Yuvarlağa yakın
34 - El: Orta
35 - Parmaklar: Kalın
36 - Baş parmak: Cinayet işlemeye muktedir
37 - Tırnakları: Sert
38 - Kafatası: Kalın
39 - Beyin: Tam teşekkül
40 - Ayak: Orta
41 - Ayak altı: Dışbükey
42 - Zekâ: Fazla
43 - Hafıza: Kuvvetli
44 - Hareket tavrı: İtimat verir
45 - Yürüyüş: Doğal
46 - Genel görüntüsü: Dikkat çekici değil
47 - Uykuda hali: Sakin
48 - Tebessümü: Doğal
49 - Sesi: Kalına yakın
50 - Bakışı: Etkileyici

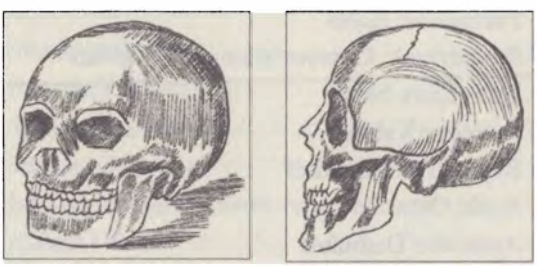
Sinir Sistemi

Madam İrma'nın niteliklerini incelerken, bir insanın vücudunu ve sinir sistemini dahi göz önüne getirmek ve her birinin yer ve eşkâlini yakından görmek lâzımdır.

Bu hususta okuyuculara bir fikir vermek için aşağıdaki resimleri ekliyoruz:

Yandaki "Sinir sistemi" resiminde beyin ve beyincik ile vücudun bütün sinir ve kasları açıkça görülmektedir.

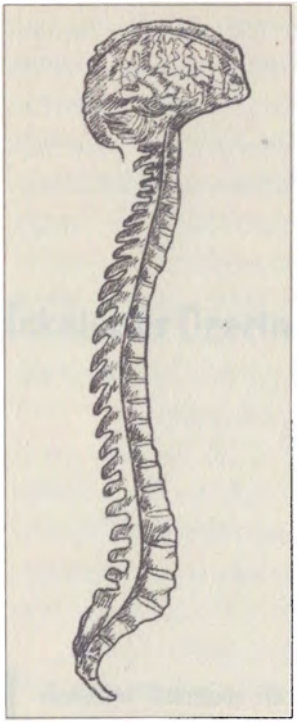
Bir insanın yüzünde inceleme yaparken kafatasının oluşumunu bilmek lâzımdır.

Baş; Kılıf [Kafatası] ile [Yüz] den oluşmaktadır. Kıhıf üstte ve arkada, yüz ise altta ve öndedir. Birincisi sekiz, ikincisi on dört kemikten müteşekkildir.Yüz kemiklerinin on üçü ile kıhıf kemiklerinin hepsi birbirine bitişiktir. Yalnız yüz kemiklerinin birisi - fek esfel - bunlardan ayrı ve hareketlidir.

Bazı kimselerin arka ve ön kemiklerinde dikkate değer zıtlıklar görülür.

Dolgun kuzeyli bir insanın zikomları yani elmacık kemikleri et altında kaybolur ve ilk bakışta görünmez. Halbuki zikom oluşumu çok çıkıntılı olabilir.

Belkemiği
-Amudu Fıkari-
Belkemişi üst süte 33 tane küçük kemikten oluşur. Bu bölümlerin merkezlerinde birer yuvarlak çekirdek vardır.

Bu oluşumları isabetli bir incelemeyle tespit etmek için, el ile kemikleri arayıp bulmak icap eder.

Irma'nın kafatası büyük olduğundan, beynin de ağır ve büyük olduğunu iddia ediyorlar.

Irma sadece cüretkâr ve maceraperest bir kadın değildi. Fizyonomi açısından incelenirse, onun zekâ ve yeteneklerini küçükken geliştirmeye başladığı görülür.

Bazı kimselerin ve ekseriyetle kadınların belkemikleri ince olur.

Irma'nm belkemiği çok kalındı. Belkemiği ince olan insanların vücutlarında elastikiyet fazla olduğundan her yere kolaylıkla girip çıkabilirler.

Halbuki İrma'nın beli kalındı ve o bir otomobile girerken bile güçlükle eğilirdi.

Casus tipleri incelenirken meşhur İngiliz casusu Lavrens'in vücudunda daha fazla elâstikiyet bulmuşlardır.

Hal böyleyken buna uzaktan bir gözlem demek daha doğrudur. Çünkü Lavrens şimdiye kadar, hiçbir fizyonomi uzmanına kendisini inceleme fırsat ve iznini vermemiştir.

***

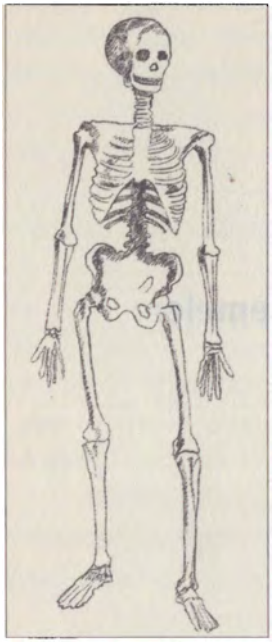
İskeletler Üzerinde İncelemeler

İskeletler üzerinde ilk önce Araplar incelenmiş ve Müdayn, Sayda ve son Mısır kazılarında elde edilen kemikleri birbirine ekleyerek o insan hakkında bir fikir ve malûmat tespitine çalışmışlardır.

Profesör Brayton, on dört ve on beşinci asırlarda Arap uleması arasında çok meşhur ilmi sima uzmanı yetiştiğini ve antropoloji incelemesinde çok ileri gittiklerini söylemekle beraber, muhtelif parçalara ayrılmış olan insan kemiklerinden bir mana çıkarmak imkânı olmadığını söylüyor.

Brayton yalnız şu noktada müspet bir fikir ve kanaat sahibidir. Profesör diyor ki: "Etleri dökülmüş ve toprağa dönmüş insan kemikleri bize, sahibi hakkında en ufak bir fikir vermekten bile uzaktır.

Ancak bu kemikler muntazam bir iskelet halinde meydana çıkarsa o vakit yapacağımız inceleme bize müspet neticeler verebilir. Meselâ etleri tamamiyle kuruyup dökül-

İskelet

müş bir iskelet, kimliği belirsiz bir şahsa ait olmakla beraber, bizim için bir mana ifade eder. Yeter ki, kafatasıyla vücudunu birbirine bağlamış olan bel kemiği dökülmemiş olsun. Bel kemiği sağlam bir iskeleti, bazı sayfaları kaybolmuş bir kitap gibi - yarım ve noksan da olsa - okuyabiliriz."

İlmi eşgal uzmanı doktor Reiss de aynı fikirdedir.

Fransa'da on beş sene sonra meydana çıkarılan bir iskeletin kimliği tespit edilmiş ve bu adamın on beş sene evvel bir cinayete kurban giden bir demir yolu bekçisi olduğu anlaşılmıştır.

Bu iskeletin kaburga kemiklerinden ikisi ve bel kemiği üzerinde bıçak darbesinden meydana gelmiş oyuklar görülmüştür. Daha sonra çene ve elmacık kemiklerde alnı, boynu ve parmak kemikleri incelenerek çok ilkel ve adalı bir adama aidiyeti tespit edilmiştir.

İskeletin bulunduğu yerde yapılan tahkikat neticesinde, on beş sene evvel bir cinayete kurban giderek o vakitten beri cesedi bulunamayan bir demiryolu bekçisine ait olduğu savcı raporundan evvel fizyonomi uzmanlarının verdiği raporla tahakkuk etmiştir.

Hal böyleyken iskelet üzerinde inceleme yapmak ilmi henüz keşfedilmiş değildir.

Doktor Bahman bu mevzua dair bir konferans verirken, casus Irma'dan bahsetmiş ve: "*Onun iskeletini yüz sene sonra da incelesem, gene tanırdım. Irma kadın şeklinde yaratılmış bir erkekti. Onun cüret ve cesareti bir erkek diplomat-*

ta olsaydı, harp başlarken iddia edildiği gibi, altı aydan fazla devam edemezdi!" diyor.

Doktor Bahman, yaradılış itibarıyla önemli özelliklere sahip olan bu gibi şahsiyetlerin iskeletleri üzerinde istenilen incelemeyi yapmanın mümkün olduğunu iddia etmektedir.

Hırsız, Sahtekâr, Katil ve Yankesici Tipleri

İnsanlar üzerinde bu tasnifi yapan fizyonomi uzmanlarının tipler üzerinde yaptıkları etütlerde %70 isabetli sonuçlar elde etmişlerdir.

Doktor Brayton:

"En müspet ilimler bile yüzde elliden fazla garantili değildir. En ünlü doktorlardan biri beni senelerce midemden tedavi etmişti. Daha sonra sancımın apandisitten ileri geldiği anlaşıldı. Bazen tıpta bile böyle sıfıra inen isabetsiz teşhisler vardır." diyor.

Profesör Reiss'in dediği gibi, fizyonomi de diğer ilimler gibi tecrübeden doğmuştur.

Bu tiplerde yapılan etütler, uzun tecrübeler görmüş fizyonomi uzmanlarının eserleridir. Onların tecrübe ve müşahedelerinden istifade edeceğiz.

Sahtekâr Tipleri

Ateşkes senelerinde Türk emniyeti sahte banknot imal eden bir çete yakalamıştı.

Bu sahte banknot imalatçıları arasında incelemeye değer iki adam vardı: Miço ve Kiryako.

Bu adamların gözleri, göz muhitleri, kaşları, zikomları, alınları, burunları, hattâ çeneleri, birbirine çok benzeşti. Sanki adaleleri bir kalıptan dökülmüş, kemikleri ölçülerek geliştirilmişti.

O güne kadar yapılan incelemelerde, bu kadar benzeşlik gösteren iki tipe tesadüf edilmemişti.

Bu adamların simalarında çizgilerin ifade ettiği manalar, gösterdikleri belirtilere tamamen uygundu.

Yaptıkları işlerde ve yaşayışlarında da büyük benzeyişler vardı. Bunların en bariz niteliklerinden biri de cüretkâr oluşlarıdır.

Emniyetimizde sicili olan tiplerden ve aynı suç cinsinden diğer iki sahtekâr tipi daha vardır. Bunlardan biri zekâsı diğeri de hayattaki mevkii itibarıyla bu komiteye yardım etmişlerdir.

931 numaralı fişte bulunan Corci'nin zikomları çok barizdir. Cüretkârlığı ve cesareti de vardır. 930 numaralısının korkak bir tip olduğu derhal ifade verişinden de anlaşılmaktadır.

930

931

Bu kabil insanlar ya fazla korkak oldukları halde daima tehlikeli işlere girişmekten ve geçimlerini çok dolambaçlı yollarda aramaktan zevk alırlar.

***

Yankesici Tipleri

932 numaralı Kiryako da *sahtekâr* sınıfına dahil olup, fazla olarak yankesicilik yönü de gelişim halindedir.

Sahte banknot imalinde büyük başarı gösteren bu adam aynı zamanda terör gücüne de sahiptir. Arkadaşlarının iş başında korkaklık gösterdiği sıralarda onları tehdit ve tahrik etmek vazifesini kolaylıkla ve sızıltıya meydan vermeden ifa edebilmek, bu gibi tiplerde bir başarı olarak addedilir.

Kiryako'nun sima hatları incelenirken kulak *lob*larının köşeli olduğu ve boynunun kısalığı tespit edilmiştir.

Kiryako'nun yaptığı işlerle sima belirtileri tamamen birbirine uygundur. Bu gibi tipleri bir kitap okur gibi, çehrelerinden okumak mümkündür.

932

Emniyet istatistiklerine göre yankesiciler:

1 - Zararsız

2 - Zararlı

Diye iki kısma ayrılır.

Zararsız yankesiciler: İnsanın parasını veya herhangi bir şeyini çarpıp giderler.

Zararlı yankesiciler: Parasını veya saat, kordon, yüzük gibi şeyleri çarparken, yakalanırlarsa polise düşmemek için sahibine zarar verirler, yani bıçak ve ustura gibi silâhlar bulundurarak karşısındakini müdafaa edemeyecek bir hale sokarlar. Birisi insanı maddeten mağdur eder, diğeri hayatına da kastetmekten çekinmez.

Bunlar arasında:

"Hilekâr yankesiciler" i de misal olarak zikredebiliriz.

Argo lisanında *karmanyolacı* namı verilen bu tipler, karşısındakini göz göre göre çarparlar.

Bu tiplerin fıtraten hilekâr olması, muhatabına güven verecek kadar ikna kuvvetine sahip bulunması şarttır.

Şu gördüğünüz tip üzerinde yapılan etütler, bu şahısta aynı niteliklerin mevcudiyetini göstermiştir.

Ateşkes senelerinde Beyoğlu'nu kasıp kavuran Vangel isminde bir yankesici, her akşam -İngiliz ve Türk polislerinin aramalarına rağmen- 6 ile 8 arasında farklı kıyafetlere girerek Taksim-Tünel mıntıkasında sekiz on kişinin canını yakar, para cüzdanlarını çarpardı.

Vangel bir seneden fazla, ele geçmeden fenalıklar etti. Bir akşam bir İngiliz zabitinin -sivil gezerken- cüzdanını çarptı ve bu suretle yakayı ele verdi.

İstanbul'dan sınır dışına çıkarılırken kimliği tespit edilen Vangel'in sol elinin başparmağının Rusya'da kestirilmiş[1] olduğu ve simasının hatları sahtekâr ve dolandırıcı tiplerin niteliklerini ifade ettiği görüldü.

Vangel daha sonra uluslararası bir yankesici olmuş ve 20 hükümet tarafından sınır dışına çıkarılmıştır.

***

Hırsız Tipleri

Hırsız tiplerini tespit etmek çok güçtür. Şu veya bu adama, simasındaki çizgilere bakarak hırsız denilemez.

571 numaralı delikanlı, genel nitelikleriyle yaptığı işler arasında büyük tezatlar gösteren tiplerdendir.

İlk bakışta hüzün ve keder hatta biraz da samimiyet ifade eden bu çehrede normal olmadığını işaret eden hiçbir çizgi yoktur.

571 Françesko oğlu Dominko
(3 defa mahkum olmuştur)

O halde bu genç neden ve nasıl hırsız olmuştur? Sorusuna maruz kaldığımız zaman şu cevabı verebiliriz:

Dominiko yoksuzluk içinde büyümüş ve çok fena bir çevrede yetişmiştir. Hayata gözünü açtığı zaman etrafında birçok hırsızla karşılaşmış ve daima bu mevzulara dair masal ve hikayeler dinlemiştir.

Vangel yankesicilik mektebinde okumuş ve ihtilâ esnasında Rusyaya giderek, yankesicilikte muvaffakiyet temin edebilmek için, sol elinin baş parmağını maruf bir operatöre kestirmiştir. Yankesiciler cüzdan ve saireyi sol el ile çarparlar ve el işlerken baş parmak engel olmasın, takılmasın diye bu parmağı kökünden kestirirler. Amerika'ya baş parmağı kesilmiş insanlar giremezler.

Dominiko çenesine bakarak azimli tiplerdendir. Kolaylıkla zengin olmayı kurmuş ve emeline ulaşabilmek olabilmek için hırsızlığı tercih et- etmiştir.

Kulak kıvrımları kendisini -eğer iyi bir çevrede yaşasaydı- bir tiyatro sanatkârı veya heykeltraş olarak yetiştirebilirdi. Genel özellikleri arasında aynı zamanda kendisinden başkalarını düşünmeyen insanlara mahsus vasıfları da bulunduğundan, çevre onu hırsız olarak yetiştirmiştir.

Gözleri ciddî durduğu müddetçe muhatabına itimat verebilir. Fakat alaycı bir tavırla bakınca onun bakışları altında gizlenen manayı anlamakta güçlük çekmezsiniz.

Dominko üç defa hırsızlıktan hapse mahkûm olmuş ve bundan başka emniyete yakalanmaksızın birçok hırsızlık yapmıştır.

Doktor Vidor bu niteliklere sahip tipler için: "Cemiyet bunları himaye edecek müesseseler oluşturmalı, insanlığa zararlı olmaktan kurtarmalıdır!" diyor.

113 numaralı tip de gözleri ve kulakları itibarıyla 571 numaralı mahkûmun niteliklerine benzeyen kişilerdendir.

113 Kırımlı Halil oğlu Ömer
(4 defa mahkum olmuştur)

Bunun fazla olarak profilden ve cepheden görünüşlerinde büyük farklar vardır.

Cephe görünüşü fazla uzundur. Halbuki yandan, elmacık kemikleri çıkık olduğu için, cepheden göründüğü kadar uzun görünmektedir. Çenesi de ayrı bir hususiyet arz etmektedir. Yuvarlak ve uzun çenelerden olmakla beraber, boynu da çok kısadır.

Bakışları vefasızlıktan ziyade merhametsizlik ifade eder.

Alnı geniş ve açıktır. Tahsil görmüş olsaydı, belki bir mucit veya bir ilim adamı olabilirdi. Sönmüş bir zekâsı vardır ve fena iptilâlara temayülü fazladır.

Bu tip de hırsızlar arasında çok dikkate değer görülmüştür.

44 Sait oğlu Tulumbacı Yusuf
(2 defa mahkum olmuştur)

Tulumbacı Yusuf hırsızlık suçundan iki defa mahkûm olduğu halde, atılganlığı ve cahil cesareti yüzünden daima suç işlemeye müsait bir ruh hali içinde büyümüştür. Bu sebeple her zaman emniyetin takibine maruz kalmış ve polisi kendi siyle meşgul görmekten zevk almıştır.

Amerika'da da bu karakterde hırsızlar vardır; çaldıkları eşyanın yerine isimlerinin olduğu bir kâğıt bırakıp savuşurlar ve polislerin kendisini takip etmesini arzu ederler.

Bu tip maceraperest hırsızlara memleketimizde nadir tesadüf edilmiştir.

İstanbul umumî hapishanesinde beş sene evvel görüştüğüm Mehmet isminde hırsızlıktan üç seneye mahkûm bir suçlu bana macerasını anlatırken dedi ki:

"Bana verdikleri bu cezadan ders almış olacağımı zannetmeyiniz! Buraya beş defa geldim. Bu sefer çıkınca, beni ele veren polisin tabancasını çalacağım. Yakalanırsam, talihime küser, gene buraya gelirim. Fakat yakayı ele vermezsem, onunla öyle alay edeceğim ki... Siz, polisi bu suretle mağlûp etmenin ne keyifli bir iş olduğunu tahmin edemezsiniz!"

Mehmed'in bu arzusu bir mani halinde kafasına yerleşmişti: Kendisini ele veren yani tutuklayan polisten bu şekilde Arsen Lüpen vari intikam almak.

Doktor Vidor böyle basit zekâlı hırsızlardan bahsederken, bunların topluma faydalı olmaları çok mümkündür, diyor ve fenalıklarının devam etmesine sebep olan, ıslahlarını düşünmeyen toplumu sorumlu görüyor.

***

Katil Tipleri

Adam öldürmeye veya aynı derecede fenalık yapmaya müsait tipler

Hayatta, en masum tavırlı ve güzel ahlak sahibi insanların bile adam öldürdükleri olmuştur.

205 Kekeme Remzi
(4 defa mahkum olmuştur)

Şu adam cinayet işler ve bu adam işleyemez diye esaslı bir ayrım yapmak imkânsızdır.

Ancak insanları ilmi sima bakış açısıyla inceleyecek olursak, bunlardan bir kısmının bu fiili işlemeye fıtraten kabiliyetli olduğunu görürüz.

Meselâ bazı insanlar vardır ki, yaradılışları itibarıyla iyi ve fena her şeye alet olabilirler.

Ekseriyetle zayıf ruhlu ve düşüncesiz olan bu kimseler her şeyden çok çabuk etkilenirler. Eğer fıtraten de hain tipler sınıfına dahil iseler onları bu çeşit bir suç işlemeye teşvik etmek kolaydır. Bu kimseler cinayeti teşvikle yaptıkları gibi, bazıları da bizzat plan ve uygulama yaparlar.

205 numaralı mahkûmun kulağında yapılan inceleme, bu gibi suçları bizzat işlemeye de muktedir olduğu neticesini vermiştir.

Bir katilin yalnız kulağı üzerinde inceleme yapmak için evvelâ kulak özelliklerinin bütününü tespit etmelidir:

1 - Kulak şekli:

2 - Kulak yumuşağı:

3 - Tragüs:

4 - Antitragüs:

5 - Heliks:

6 - Anteliks:

Doktor Brayton gözlerin özelliklerini de şu suretle tespit ediyor:

1 - Göz rengi:

2 - Göz bebeği:

3 - İris:

Hale:

Çevre:

Şekil:

Renk:

4 - Göz beyazı:

Lekeli - lekesiz:

5 - Kenardaki buruşuklar:

Kasılma doğal:

Kasılma adalî:

Kasılma yapay:

Bir suçlunun, fotoğraf merceği karşısında, ekseriyetle göz kenarlarını büzdüğü görülmüştür.

Kasılması yapay şeklinde işaret edilen bu buruşuklar çok defa polis memurunu şaşırttığı gibi, ifade ettiği mana itibarıyla de fizyonomi uzmanlarını yanıltabilir.

Amerika'da suçluların eşkâli tespit edilirken, kaşlara da büyük bir önem atfederler. Gerçekten kaşların arzettiği özellikler bazen çok dikkate değer görülmüştür.

Kaşları şu şekilde tespit etmelidir:

1 - Kaşlar:

Kaş başı:

Kaş ucu:

2 - Kaşların cinsi:
3 - Kaşların rengi:
4 - Kaşların yönü:
Eğri:
Düz:
5 - Başları sarkık:
6 - Başları aralıklı:
7 - Kaş başlarının özellikleri:
İçe meyilli:
Dışa meyilli
Aşağıya kıvrık:
Yukarıya kıvrık

205 Numaralı mahkûmun kaş başları içe meyilli iken daha sonra aşağıya kıvrık şeklinde görülmüştür. Bu gibi özellikleri yanlış tespit etmenin, meselâ bir insanı tarif ederken, bir gözünü unutarak, tek gözlü demek kadar önemi vardır. Bu nasıl tamir edilmez bir kabahat ise, kaş kıvrımını *eğimli* şeklinde göstermek de aynı derecede önemli bir kusurdur. Böyle yanlış teşhislere sebep olmamak için, incelenecek kimsenin önce bütün özelliklerini araştırmak lâzımdır.

***

Melânkolik Tipler

Musikinin rolü

Fizyonomi uzmanını en iyi aldatan melânkolik tiplerdir.

Normal zamanda bakışı hüzün ve keder ifade ettiği halde, hiddetlendiği zaman birdenbire bakışındaki mana kin ve hınca dönüşür.

Bu tür insanları simalarından incelemek çok güçtür.

317 numaralı mahkûmun bakışları bu türdendir.

Melânkolik tiplerin el ve boyun damarları şişkin olur.

317 Ali'nin eli şu şekilde tespit edilmiştir:

1 - Kılları: Yumuşak

2 - El damarları: Şişkin
3 - Baş parmağı: Kısa
4 - Parmakları: Kalın
5 - Tırnakları: Kesik
Tırnak boyu: Kısa
Tırnak cinsi: Sert
Tırnak rengi: Beyaz
Tırnak üstü: Düz

317 Sinoplu Ali
(3 defa mahkum olmuştur)

Melânkolik kimseler ekseriyetle suçlarını saklamakta inat ederler. Baskı gördükleri halde bile ketumdurlar. Fakat bunların ağızlarından lâf almak ve kafalarının içinde gizledikleri esrarı anlamak çok kolaydır.

Kendilerine doğrudan doğruya sorarsanız, bir şey söylemezler. Fakat bir dert ortağı buldukları zaman derhal açılırlar; dertlerini dökerler.

Paris emniyeti böyle bir sanığı şu şekilde söyletmeye ve suçunu itirafa mecbur etmiştir:

Sanık bir hastahaneye ve çift yataklı bir odaya yatırılmış. Bir iki gün sonra, diğer boş yatağa bir hasta daha gelmiş. Bir iki gün zarfında sanıkla dost olmuş.. Ve kendisinin de bir suçlu olduğunu, fakat emniyetin kendisini uzun zamandan beri yakalayamadığını söylemiş, emniyet aleyhinde atıp tutmuş.. Nihayet arkadaş olmuşlar.. Müşahede altına alınan sanık bir gün, hastahaneye sonradan gelene suçunu itiraf etmiş.. Yaptıklarını etraflıca anlatmış.. Üç gün hastanede yattıktan sonra tekrar polis müdüriyetine gönderiliyor ve sanık orada, kendisinden her şeyi öğrenen hasta ile

karşılaşınca şaşırıyor. Meğer ikinci hasta bir sivil komiser-miş. Sanık bu vaziyet karşısında mahkemede suçunu itira-fa mecbur oluyor.

Melânkolik tiplerden musiki müptelâları da ayrı bir sı-nıf teşkil eder.

Eğer suçlu, suçunu inkâr ediyorsa, öteki gibi müşahede altına alınır ve etraftan farklı zamanlarda keman, piyano, flüt, tanbur sesleri dinletilir.

Musikiden hoşlanan sanık, en çok hangisinin tesiri al-tında kalıyorsa, diğerleri terkedilerek yavaş yavaş yalnız o musiki aleti çalınır. Musiki, ruhun gıdasıdır. Katil, hırsız, kim olursa olsun, insanın herhangi bir musiki nağmesi kar-şısında hassasiyet göstermemesi imkânsızdır. Fizyonomi uzmanları bu hassasiyetin derecesine göre, gizli bir delik-ten sanığı hissettirmeden gözlemlerler. Sanık eğer bir adam öldürmüşse, yaptığı cinayet o dakikada gözünün önünden geçmektedir. Sanığın böyle hassas bir zamanında, bir hasta bakıcı sıfatıyla yanına girecek olan güzel bir kadın, sanıktan her şeyi öğrenebilir.

Bu kadın, polis memuru olmasa bile, sanığı söyletecek kadar güler yüzlü olması yeterlidir. Bir memur, bu sahneyi gizli bir noktadan gözlemleyebilir.

Melânkolik tiplerden bahseden doktor Vidor Amerika hapishanelerinden birinde bir mahkûmla konuşuyor.[2] Su-çunu daha sonra mahkemede de itiraf eden ve otuz sene ha-pis cezasına mahkûm olan bu adam macerasını anlatırken diyor ki:

"Hastanedeki odamın karşısına tesadüf eden pavyon-

Doktor Vidor, Amerika'da mahkûmlarla yakından temas etmek için kısa hapsi gerektiren bir suç işlemiş ve mahkeme tarafından on beş gün hapse mahkûm edilerek hapishaneye sevk edilmiştir. Doktor bu şekilde arzusuna muvaffak ol-muş ve hapishanede dört yüzden fazla etüt yapmıştır. Amerika'da bu maksatla hapishaneye girip çıkan birçok âlim ve milyoner vardır.

da genç bir kadın keman çalıyordu. Keman sesi, irademi elimden alan yegâne kuvvettir. Kadınla aşk yaşamaya başladık. Kocası hastane kâtibi imiş, vazifesine yakın olsun diye ailece burada oturuyormuş. Kadını odama davet ettim, bu benim için büyük bir cüretkârlıktı. Fakat kadının davetime icabet etmesi, kendisinin de cüretkâr olduğunu gösterdi. Kadınla dost olduk. O, her kadın gibi kocasından şikayetçi... Ben de kadınsızlıktan şikâyet ediyordum.. Anlaştık, başka bir memlekete gidip evlenmeye karar verdik, fakat ben emniyet için bir katil maddesinden zan ve şüphe altında idim, sevgilime bundan bahsettim. Korkma, dedi, beni teselli etti, vaktiyle kendisinin de başından böyle bir kaza geçtiğini söyledi.

Artık bu derece cesaret gösteren bir kadına mertçe davranmak lâzımdı. Ben de her şeyi anlattım. Anlatmaya mecburdum, belki sonra benden nefret ederdi. Peşinen ve iş tavında iken bütün kusurlarımı söyledim. Güvenini kazanacağımdan o kadar emindim ki... İşte bu güven beni hapishaneye kadar sürükledi. İçimde hâlâ bir şüphe var: Beni ele veren o değil, başkasıdır! diyorum. Çünkü, o beni candan sevmişti."

Daha sonra keman çalan kadının New York sivil polis teşkilâtına mensup olduğu anlaşılmıştı.

Melânkolik tipler başlangıçta inat ve ısrarla hareket ederek ketum davrandıkları gibi, daha sonra itimat ettikleri kimseye de bütün yaptıkları ve yapacaklarını anlatırlar ve etrafındakilerle çok kısa zamanda samimî dost ve arkadaş olurlar. Fazla melânkolik insanlarda düşünce ve ileriyi görme kabiliyeti azdır. Yukarıdaki hadiseler de bunu teyit etmektedir.

***

Londra'da da buna benzer değişiklikler arz eden birçok tiplere tesadüf edilmiştir.

Londra hapishanesinden sekiz sene sonra firar eden Berdson isminde bir mahkûm, hayatta uzun seneler gezdiği halde yakalanmamıştı.

Berdson hapishaneden kaçtıktan sonra, tesadüfen burnunun içinde çıkan bir çıbanı başka bir memlekette bir doktora göstermiş. Doktor ameliyat tavsiye edince Berdson bu ameliyata derhal razı olmuştur.

Ameliyattan sonra Berdson'un burnu çok büyümüş, şişkin ve kırmızı bir manzara almıştı.

Hapishane firarisi, burnunun bu doğal olmayan yapısı yüzünden her memlekette serbestçe gidip gelmiş, hatta bir barda, kendisini arayan bir polis istihbaratçısıyla dost olmuştur.

Berdson başka bir isim altında ticaret maksadıyla seyahat ettiği için, muhatabına şüphe verecek bir harekette bulunmamıştır.

Polis istihbaratçısı Berdson'ı uzaktan tanıyordu. Hattâ o akşam kendisine:

"Eğer burnun anadan doğma böyle büyük olmasaydı seni Berdson diye tutuklardım." demişti.

Berdson genel durumunda da yapay değişiklikler göstermiş, daima mülayim tavırlı bir insan rolü oynamış ve bu suretle polis istihbaratçısının elinden kurtulmuştur.

Berdson bundan sonra Londra'ya gelmiş, Old City'de bir şarapçı dükkânı açarak dokuz sene ticaretle hür ve müreffeh yaşamıştır.

Berdson, samimî sandığı bir dostuna, başından geçenleri anlatmamış olsaydı, ölünceye kadar polisin eline düşmeyecekti.

İstanbul hapishanesinde, eşkâlini gizlemek suretiyle zaman zaman polisi aldatarak serbest gezen mahkûmlar da yok değildir. Fakat bunlar kısa zaman zarfında yakayı ele vermiş kimselerdir.

***

Mübalâğacılar!

Uzun süre hapishanede kalarak, çok garip ruh hali gösteren ve mübalâğacılıkla kendini avutarak, nihayet, söylediği yalanlara kendi de inanan öyle mahkûmlar vardır ki bunlar, seneler geçtikçe fıtrî nitelikler ve meziyetlerinden soyutlanırlar.. Ve yaşadıkları çevrenin terbiyesini alarak, daha doğrusu hapishane muhitinde terbiyelerini büsbütün kaybederek yeni nitelik ve kabiliyetler gösterirler.

Bu arada mübalâğacılıkta ileri giden tipler üzerinde bizzat yaptığım inceleme neticesinde, çok garip ve dikkate değer malûmat elde ettim. Bunları ruhsal değişimlerde birer misal olmak üzere nakledeceğim:

Bulundukları koğuşta yirmi kişi vardılar, bahçede güneşleniyorlardı. İçlerinden birisi anlatıyordu:

"Bir dokuma fabrikası sahibi idim, fabrikamda on bin amele çalışırdı. Ticaretim yolunda idi. Her üç ayda bir defa ameleye ikramiye verirdim. Bir sene nasılsa gelirlerle gi-

derleri karşılaştıramadım ve alacaklılar boğazıma sarıldılar, mahkeme iflâsıma ve mahkûmiyetime karar verdi. Hey gidi günler! Gecede bin lira yerken ve on binlerce ameleye hükmederken, bugün on parasız bir sefilim!

Halbuki bu adamın ahvali bence malûmdu. O, bir sene hapis cezasıyla hırsızlıktan yatan halis bir yankesici idi.

Meselenin inceliği: Bu yirmi kişilik gurubun o esnada başlarından esen hava "övünme" ve "mağrurlanma" havasıydı.

İşsizliğin ve tembelliğin yol açtığı bu hastalığa mahkumlardan yüzde yetmiş beşi tutulur. Birbirlerinin mübalâğalarını bilirler ve o hikâyeleri ancak bir yabancı huzurunda yeni dinliyormuş gibi dinlerler.

Hapishanelerde insanın yüzüne karşı söylenen bu tür mübalâğaları ancak orada dinlemek tahammülünü gösterebilirsiniz!

Hal böyleyken bunlar arasında üslûbu hakimane ile söylenmiş ve planlanmış öyle mevzular vardır ki karşılarında ünlü acem mübalâğaları hemen kıymetten düşer desem yeridir.

Bu arada anlatmaya değer mübalâğacılardan biri de Boğaziçi köylerinden birinden muhtarlık etmiş şişman, iri boylu, pos bıyıklı R. efendidir.

Onun her hikâyesinden evvel, ufak bir girizgahı vardır:

"Malûmya bizi herkes tanır. Eski İstanbul'un on ikilerindeniz! Şimdi onlardan benden başka kimse kalmadı. O vakit ortalığı zıngır zıngır titretirdik.

Şairane bir vaziyet alır. Orada bulunanlar sükût içinde dinler. O devam eder:

"Aleyhimde tam kırk üç mahkeme ilâmı ortaya çıkmıştır. Altmış beş senelik ömrümün dörtte biri burada geçmiştir. Bununla beraber bu ilâmların çoğunu atlattım. Muhakeme olurken hâkimler karşımda âciz kalırlardı. Kanun mu

dedin? Yutmuşum. Bu mektep işi değil arkadaş! Bu ince iş, tecrübe işi. Evelallah, gene hayatıma bir şey olmadı. Kırk beş senedir başımdan geçen kazalar ve belâlar başkasının başından geçmiş olsaydı, çoktan giderdi. Kırk üç ilâm da gösterir ki bende fevkalâde bir kudret ve kuvvet var! Ölüm semtime uğramadı! Bu şüphesiz kahramanlığıma delâlet eder."

Mahkûmlar bu esnada birbirlerinin yüzüne baktılar ve bıyık altından gülüştüler. O, istifini bozmadı. Kendisine şöhret temin eden hikâyelerinden bir kaçını, kendine has olan o kahramanca vaziyetini bozmayarak anlatmaya başladı:

"Tam kuvvetli zamanlarımdan bir gündü, Üsküdar'da Atpazarı'na gittim ve oradan bir öküz aldım. Köyde ziraatle meşgul oluyordum. Kötü olacak ya. Öküz huylu imiş. Kuzguncuk yolunu tutturdu ve Beylerbeyi'ne kadar iki tarafa saldırarak gitti. Sonra öğrendim: Beylerbeyi'nde kapısını açık bulduğu bir hamamdan içeriye girmiş. Müşteriler bunu görünce şaşırmışlar ve 'Aman can kurtaran yok mu? Hamama kudurmuş bir öküz girmiş!' diye haykırarak çırçıplak fırlamışlar. Kan ter içinde Beylerbeyi'ne vardım, bir de baktım ki caddelere yüzlerce insan, elinde sopalar ve iplerle toplanmış, fakat bir türlü hamama girmeye cesaret edemiyorlar. Beni görünce mal bulmuş mığrıbi gibi üzerime saldırdılar:

'Aman bu belâdan bizi kurtar!'

Hayvanın benim olduğunu bilmiyorlardı.

Meseleyi uzunca anlattım.

'Daha iyi ya, dediler. Ta iç halvete kadar girdi. Git hem kendi hayvanını, hem de halvetin içinden çıkamayıp kalan adamı kurtar!' Hamamdan içeriye daldım, sağa sola yöneldim, nihayet bir halvetin içinde bizim öküzü gördüm.

İçlerinden birisi sordu:

'Ya, bey baba o dakikada müşterinin li...?

Ah, onu hiç sormayın!'

Herkesten ziyade kendi güldü:

Müşteri, dedi... O zavallı adamcağız, halvetin içinde külhana bakan pencerenin üstüne çıkmıştı! Biçareyi orada görünce az kaldı çıldıracaktım. Çünkü bizim öküz bir adım daha ileriye atsa, biçare adam da korkudan pencereden öbür tarafa, yani bir tehlikeden diğer tehlikeye kendisini atacaktı. Orada bir dakikadan fazla yaşamak imkânı yoktu. Külhan ateşle dolu idi. İşte o vakit, ya Allah dedim, var kuvvetimle öküzün kuyruğuna yapıştım ve hamamdan çeke çeke dışarıya çıkarak derhal ayaklarından bağladım.

Öteden hafif bir ses yükseldi:

'Canım, bu sizin için ufak iş, bey baba!'

Mağrurane etrafına bakındı:

Bu bir şey mi, dedi. Abdülhamit zamanıydı. Osmanlı bankasının gayet büyük bir demir kasası Arnavutköy açıklarında denize yuvarlanmış ve denizin dibinde kuma saplanmış kalmıştı. Banka direktörü bunu haber alınca bir gün evime geldi, meseleyi anlattı:

'Bunu, dedi - Haber aldık, İstanbul'da sizden başka çıkaracak kimse yokmuş.'

Derhal, düşünmeden:

'Peki...' dedim. Çünkü böyle işler benim için peynir ekmek yemek gibiydi. Banka direktörüne beni takdim eden de şehremini Rıdvan Paşa idi. Çünkü Paşa beni çok severdi, akşamları birlikte rakı içerdik, Paşa'nın bana çok itimadı vardı.

Uzatmayalım, ertesi günü ben vinçleri kurdum, aveneyi topladım, onlara talimat vererek denize daldım. Kasa, kırkkırk beş kulaç derinlikte bir yerde kuma saplanmıştı. Denizin dibini derhal kolaçan ettim ve kasayı buldum. Evvelâ yanına gittim, şöyle bir tarttım!

Muziplerden birisi atıldı:

'Bey baba, şöyle bir kucaklayıp yukarıya çıkarıverseydiniz olmaz mıydı?'

Kasanın üstüne oturdum ve bir müddet düşündüm, bu tedbir de aklıma gelmedi değil. Fakat kasanın hacmi büyüktü. Kucağa gelmiyordu.

Muhatabına manidar bir bakış fırlattı, sonra:

Yukarıya oturduğum yerden iple işaret verdim. Zincirleri uzattılar.

Bu esnada dinleyicilerden biri tahammül edemedi:

Bari yukarıdan cevap alıncaya kadar kasanın üstünde bağdaş kurup bir cıgara içseydiniz!

R. Efendi'nin çehresinde alaycı hatlar belirdi:

"Onu da düşündüm. Fakat cıgaranın dumanını savuracak yer yoktu. Denizin dibi biraz ıslaktı. Kibriti yakamadım!" dedi.

Gardiyan geldi, dağıldılar. Gidiyorlardı. Eski külhanbeylerinden birisi söyleniyordu:

"Aceme taş çıkardı be.. Neredeyse denizin dibinde bir uyku kestirecek! Vay canına.."

Kendini Yükseklerde Görmek Hastalığı

(Üsküdar Tanrısı) ile bir mülâkat

[Bu gibi insanların ruhî eğilimlerini incelemeden, eşkâl ve niteliklerini incelemeye girişirseniz aldanırsınız!]

Dr. Meriton

Hoca Hamdi Efendiye "Cinci" ve "Tanrı" unvanını veren, çevresindeki halk zümreleriyle hayranları idi. O, rüştiye tahsilini bile tamamlamamış, hastalıklı, zayıf, kısa boylu ve bakır renkli otuz beş yaşlarında cahil bir adamdı. Fakat kuvvetli bir medyum idi. Bünyesi ve fıtrî kabiliyeti onu bu sahada hayli tecrübelere sevketmişti. Bununla beraber o, aynı zamanda gayet zeki ve çabuk kavrayışlı idi. Bir bakışta muhatabı üzerinde garip hisler ve intibalar meydana geti-

recek kabiliyetteydi. Bilhassa cahil halkı terörize ve icabında hipnotize edecek ve bu şekilde kerametler savuracak bir kabiliyet gösterdiği muhakkaktı. O, Üsküdar'da İhsaniye'de çiçekçi kahvesi civarındaki hanesinde bir ihtiyar annesiyle otururken onu ziyarete gelenlerin haddi hesabı olmadığını söylüyorlardı. Dünkü hurafeler devrinde, Hoca Hamdi Efendi'nin sihirbazlıkları keramet şekline dönüşerek dilden dile dolaşırken, o yaradılışın kendisine verdiği bu lüzumsuz payelerden cüret ve cesaret bularak:

"Yarın Japonya'da bir deprem yapacağım."

Bir başka defa da:

"Amerika'da taşkınlar meydana getirerek o mağrur milletin azamet ve gururunu kıracağım.

Ve yahut:

"Bu yaz dünyanın bir kısmındaki mahsulü mahvederek kudurmuş insanları yoksuzluk içinde bırakacağım."

Tarzında saçmalarla kâinata hükmetmeye başlamıştı.

Hamdi Hoca, (Üsküdar Tanrısı) ünvanını takındıktan sonra, kendisini ziyarete gelenler arasında, memleketçe tanınmış, aklı başında ve ilme sahip olan bazı şahsiyetlerde görüldüğü olmuştu. Bu arada önceki şeyhülislâmlardan Musa Kâzım Efendinin de cinci hocayı Üsküdar'daki zaviyesinde sık sık ziyarete gittiğini herkes biliyordu. Bu ziyaretleri gören cahil halkın Hamdi Efendiye itimadı artmıştı. Cincinin evi bir hacet kapısı veyahut -kendi tabirince- her derde deva ve şifa veren ilâhî bir yurt olmuştu.

O, İstiklâl mahkemesi tarafından on beş

seneye mahkûmdu. Hapishanede, cinlerinden hiçbirisinin kendisini kurtarmaya gelmediğini söyleyerek onların içlerinde vefalısı ve vefasızı olduğunu ve kendisine hizmet eden cinlerin tümünün vefasız çıktığını esrarengiz bir Çinli edası ile anlatan Üsküdar Tanrısı, kendisinin müritlerinden ve hayranlarından bulunan Musa Kâzım Efendiden bahsederken:

"Düşününüz efendim, koca bir şeyhülislâm ayağıma gelirdi, elbette bende bir şey görüyordu. Ben gerçek yüksek tahsil görmüş değilim. Fakat o tahsillerin ne kıymeti var, ben bilim ve irfanı semada meleklerden öğrenmişimdir! Sizler görünüre baktığınız için gizli kalmışlardan ve semaviyeden bihabersinizdir. İşte Musa Kâzım Efendi ve onun gibi bazı yüksek makam sahipleri, bana devamlılıkla sonsuz keramet ve mucizelerimi bilip şahit oldukları içindir ki bu fakir kula hayranlık ederler! Siz karşınızda ufak tefek bir kalıp görürsünüz."

"Onlar ise karşılarında her şeyin şeklini verenin yansımasını görerek hayran olurlar." diyordu.

Yirminci asır, sinesinde bu kadar çılgın, eksantrik ve hayalperest bir hasta adam taşımamıştır zannederim.

Cinci Hoca, Tarikatı Ekmeliye namında kendisine mahsus saçma sapan ilkelerle tesis etmiş olduğu bir tarikat veya mezhep hakkında mahkemede izahat verirken mahkeme üyelerinden Reşit Galip Bey'e hitaben:

"Galiba başınız ağrıyor, bir şey okuyayım, geçip geçmeyeceğini tecrübe ediniz!"

Tarzında bir şey söylemiş ve tabii ki derhal olumsuz cevap almış. O da sonra bir hakimler heyeti huzurunda olduğunu hatırlayarak lâfını değiştirmiş.

Bir gün bundan bahsederken demişti ki:

"Ne yapayım? Mahkeme aşamasında üstü kapalı konuşmak istedim. Cinlerimin hepsi de sanki bana karşı isyan ilan etmişlerdi, hiç biri imdadıma gelmiyordu. Etkili bakışlarımla son bir cesaretle reisin yüzüne baktım, halbuki onun bakışları benden daha etkili idi. Ruhî bir rol oynamak ve mucizelerimin yücelik ve sıhhatine halel getirmemek istiyordum. İşte o vakit ikinci bir manyetizma tecrübesi yapmak ve mahkemeyi tatlıya bağlamak istedim, Reşit Galip Bey bana ehemmiyet vermedi.. Gerçekten bu bir telkin meselesi idi...

Fakat anladım ki dostlarıma hâkim olan elektrik tam anlamıyla kudret ve tesirini kaybetmişti! Ondan sonra mukadderatımı şans ve kadere bıraktım..."

Bu izahatı dinledikten sonra sordum:

"Bir daha size isyan eden cinlerinizle karşılaşmadınız mı?"

"Karşılaşmağa hacet kalmadı: Hepsini yüce makamımdan kovdum!"

"Çok müridiniz var mıdır?"

"Müride kıymet vermezdim, çünkü bütün mahlûkat bana tabiydi. Bir gün şüphesiz, emir ve nasihatlerim insanlığın kulağına ve kalbine aksedecek ve bütün mahlûkat beni tanıyacak. Bu gördüğünüz cisim, benim semadaki ruhumun bir kılıfıdır!

Sizlerin, o ruhu görebilmeniz için büyük bir kudret ile kuşatılmanız lâzımdır. Size daha fazla açıklama yapardım ama artık böyle dinî ve ilâhî işlerle uğraşmak yasaktır, mademki fen her şeyin üstündedir, diyorlar. O halde geliniz manyetizma, ispirtizma gibi ilmî mevzulardan bahsedelim. O gibi hassas meselelere temas etmeyelim!

"Hay hay efendim, ilmî mevzulara geçeriz. Yalnız çok merak ediyorum, mezhebinizin inancı..?" dedim. Yücelik taslayan bir tavırla devam etti:

"Beni candan ve ruhtan tanıyan, samimî ve zeval gelmez bir imanla bağlanan bir insan:

1 - Hayatta hiçbir zaman ölüm tehlikesine maruz kalmaz.

2 - Muharebede kurşun ve şarapnel tufanından masun kalır.

3 - Uzun ömürlü olur.

4 - Yaşadığı müddetçe açlık yüzü görmez.

5 - Sözünde sebat ederse tayyi mekân kuvvetine sahip olur.

6 - İstediğinin kalbine girer ve istediğine azap verir veya ferahlık verir."

"Allah hakkında bir nebze olsun malûmat vermez misiniz?"

İri, korkunç gözlerini açtı. Sıska bacaklarının üstünde iğreti gibi duran gövdesini bir iskelet hafifliğiyle oynatarak:

"Siz, din, iman, Allah, Peygamber tanımayan gençlersiniz. Şimdi size ilâhi inançlarımdan bahsetsem belki güler ve benim canımı sıkarsınız! Daha iyisi, zaten küçümseyerek açtığınız bu bahsi tatlılıkla kapayalım da sinirlerim oynamasın." dedi.

Israr ettim:

"Fikir ve kanaatinizi... Yahut felsefe ve düsturlarınızı ciddiyetle dinleyeceğim."

Bu altı özelliği kendinde birleştiren tebaamın buna rağmen bazı vazifeleri de

vardır, onları söylemekte mazurum, beyhude ısrar etmeyiniz! Gene beni coşturacaksınız... Bırakınız!"

Durup dururken heyecana gelir, hitabe ve nutuk isteğine kalkardı. Zayıf ve hastalıklı ruhunu yüce! arzularla boğmuştu. Yücelikte çok hırslıydı.

Benzersizlik ve yenilik kudretini daima kendinde görür ve ona güçsüzlük istinat edenlere karşı sadece içinden 'zavallı gafil!' deyip gülerlerdi.

Ona bir gün mahkûmlardan birisi asıl gafilin kendi olduğunu söylediği zaman gene gülmüş, fakat o gece sabaha kadar uyku uyumamıştı.

Cinci Hoca sıhhati itibarıyla zaten ölüme mahkûmdu. Ve hapishanenin hastanesinde, bu mahkûmiyetin pençesinden kurtulamayarak öldü.

Semada dolaştığını ve yere inmek için birkaç asır geçeceğini söyleyen "Üsküdar Tanrısı" ufacık vücuduyla toprağa birkaç dakika içinde gömülüvermişti.

Cinci Hoca, o cehaletiyle Vahideddin'in sarayına bile girmiş ve padişaha siyasî nasihatler vermişti.

İşte, tedavisi olmayan bir hastalık.

Bir Hırsız Çocuğun Kulağı

En ünlü müzisyenlerin fizyolojik görüntüsünü andıran bu kulak, yalnız Mehmet'e has bir uzuv değildir.

Küçük Mehmet, on üç-on dört yaşlarında masum kuzeyli, öksüz bir çocuktur. Birkaç arkadaşı ile yaptığı ehemmiyetsiz bir hırsızlık yüzünden birkaç aya mahkûm olarak hapishaneye düşmüş olan bu çocuğun zekâ, kabiliyet ve bilhassa kulaklarının "fizyonomi" açısından ifade ettiği mana cidden kayda ve incelemeye değerdir.

Newyork'ta fizyonomi uzmanı doktor Merton'un:

"Çocuklar, küçükken yüz çizgilerinin ilmi sima açısından ifade ettiği manalar tetkik ve tespit edilmelidir. Çocukta fıtrî kabiliyet ve yetenek nelerden ibaret ise onu geliştirmeye çalışmalıdır. Fıtraten doktor veya müzisyen olmaya kabiliyeti olan bir çocuk katiyen mühendis veyahut gökbilimci olamaz!" kuramını Fransız profesörlerinden 'Lavvuazye'de:

"Bütün ticarethane ve fabrikalarla malî müesseseler: Memur ve hizmetlilerini almadan evvel ahlâk, karakter ve kabiliyetlerini öğrenmek için bu gibi uzmanlara göndermeli ve haklarında verilecek raporları incelemelidir. Meselâ hırsızlığa yeteneği olan bir adam bankaya veznedar; şiir ve musikiye yeteneği olan bir kimse de fabrikaya amele olarak alınamaz. İnsan kendini bilmez. Öğrenmek için muhakkak bir fizyonomi hattâ icap ederse ayrıntılı bir pisiko-analiz raporu almak icap eder. Bilhassa evlenmek isteyen gençler için bu pek lâzımdır!" şeklinde teyit ve izah ediyor.

Hapishanede insan kulakları üzerinde etüt yaparken, küçük Mehmet'in kulakları dikkatimi çekti. Meşhur piyanist Grodoviski'nin pek az saydamlığı haiz olan sağ kulağı ile bu sahipsiz çocuğun sağ kulağı arasında hiçbir fark görmedim. Gübelik'in sol kulağının yanı başında küçük tortulanmalar görüldüğü gibi, kısmı kuddamisinde de büyücek

bir veremi ortaya koyan şeffaf bir zar göze çarpardı. Mehmet'in sol kulağı da aynı idi, sanki üstadın henüz mezarda çürüme yen sol kulağı nasılsa toprak arasından uçup Mehmet'in başının sol cephesine yapışıvermişti!

Mehmet'in kulağındaki manaları anlamak için bu meraklı noktayı biraz izah ve detayları aydınlatmak isterim. Bu noktada inceleme yaparken meşhur müzisyenlerin tespit edilen kabiliyetleri ile eşkâlinin bilimsel olarak ifade ettiği manaları bir defa gözden geçirelim. Bükreş'te kulak, burun ve boğaz hastalıklarına ilgili araştırmaları ile kendisini tanıtmış ve büyük bir şöhret kazanmış olan doktor Bermanyara tarafından son defa müzisyenin kulakları hakkında icra edilen inceleme raporunda doktor diyor ki:

"Acaba müzisyenlerin kulakları da bizimkiler gibi mi; yoksa onlarınkinde bir takım özel haller, farklılıklar mevcut mudur? Mesela kâinatı mutasavvıta ile kulakları arasından görülebilen bir fark, bir nişane var mıdır? Şayet varsa bunlar ne gibi nişanelerdir? Her ne kadar reddedilebilir olsa da, müzikle ilgili olan şu sorumuzun cevabını katiyen beyinin haricinde aramamalıyız. Bununla beraber, bu hususta eski kulak hastalıkları uzmanlarından Bunafon ve Şuvartez gibi doktorlar kulaktaki gışai tabeli hakkında bir takım önemli açıklamalarda bulunmuşlardır. Bütün bilimler deney esasına dayandığı için, ben de aynı görüşteyim. Gışayı tabeli, elyafı daireviye ve şuaiyeden ibaret ve sigara kâğıdı gibi yoğun, haricen beşerei cilt ve içeriden ise etrafı çevrilmiş bir madde ile kaplı, şeffaf bir zardır ki kulak hancı ile kulak ortasını birbirinden ayırır. Bu gışanın meyli pek farklıdır. Meselâ müzisyenlerin gışai tabeli, musikiye vakıf olmayanlarınkinden daha fazla diktir. Meşhur kemancılardan mösyö Gübelik asla kulakları ağrımadığını iddia ediyor, her ne kadar gözlemlerimiz bize birçok hastalık derecesinde değişiklikler gösterirse de bunun müzisyenliğe hiçbir tesiri yoktur.

Fazla olarak şurasında burasında muhtelif şekilde bir takım rusubatı kilsiye levhaları müşahede olunur. Sol kulak da hemen aynıdır. Burada bizim için faydalanılacak yön her iki gışanın çok fazla eğik olmasıdır. Meşhur bestekâr Goltmark 61 yaşında olduğu halde bu gışalar hastalığa dair hiçbir bozulmaya rastlanmamıştır. Mösyö Goltmark çok zaman evvel kulaklarından birisinin ağrıdığını ve bunu tedavi için yardırdığı halde şimdi hiçbir iz bile kalmadığını söylüyor.

İşitme mecrasının geniş olması Viyanalı uzman Hertel'in fikrini meydana koydu. Çünkü bu uzman, ihtiyarlarda bu mecranın büyüdüğünü iddia ediyordu.

Meşhur orkestra şefi ve bestekâr mösyö Feliks Vayngartner'in iki gışası da tamamiyle sağlam idi. Aynı zamanda kemancı olan diğer bestekâr Mösyö Rozeenosko'nun her iki gışası renk olarak açık gümüşî olacak yerde sarımsı bir nişane arz eder. Parlak nişane hâli normalde önde ve aşağıdan yukarıya yönelmiştir.

Meşhur bestekârlardan çocuk öğretmeni Jahobey'in sağ kulağı, arasından aksamı teşrihiyesi tamamiyle görülebilen gayet şeffaf bir gışaya sahiptir. Bundan başka orada ekseriyetle açık bir surette tarihçilerin "Anolos Tempanigüs" diye tabir ettikleri ayrıca bir halka görülür ki tabaka bu halka içine geçirilmiştir.

Birçok güzel sanat eseri meydana getirmiş olan meşhur bestekârlardan doktor Rişarstrars'ın sağ kulak zarı hafif sarı bir renktedir. Ve aynı zamanda nim şeffaf da değildir. Kulak kemiğinin kabzası az çıkıntılı olduğundan dış tabakası dikey bir perde gibi görülür parlak üçgen de hemen görünmez gibidir. Sol kulağının zarında sarı renk daha hafif ise de buna mukabil bu kemikler çıkıntılıdır. Her ikisinde zar dikeydir.

Küçük Mehmet, doğrusunu söylenmek gerekirse, hırsızlık ve yankesiciliğe eğilimli değildir. Onu bu yola düşü-

ren bakımsızlık ve kimsesizliktir. O, bir zengin evlâdı olsaydı, Berlin veyahut Viyana konservatuarında bütün kabiliyetiyle gelişir ve hiç şüphesiz zamanın en meşhur bir müzisyeni olurdu. Traviya, valânsiya, çardaş fürstin, İstanbul gülü gibi alafranga parçaları gerek ıslık ve gerek bir tahta üzerine gerdiği bir tel ile ne güzel ve derin bir anlayışla mırıldanıyordu. Alaturka sazda da muvaffakiyeti vardı.

Zurih mektebi profesörlerinden Blöyler sinirleri bozuk kişileri inceleyip ve Psiko-Analiz usulüyle tedavisi hakkında yazdığı mühim bir eserde bu gibi çocuklardan bahsederken:

"... Böyle zekâ ve yetenekler, nihayet sahipsizlik yüzünden derin ve nihayetsiz bir heyecan ve hassasiyet içinde bir güneş gibi sönüp giderler ve büyüdükleri zaman ne kendilerine ne de topluma faydalı olurlar. Onlar artık isterik bir hasta gibi, ümit ve hayalleri de vücutları kadar sönmüş ve yıkılmış bir halde yaşarlar!" diyor.

İşte, bu ve bunun gibi yavrucukların da aynı akıbete uğrayacaklarına şüphe yoktur.

Hırsızlar Padişahı Ne Diyor?

Bu çocuk da zengin olmak isteyen bir hastadır! Fakat onu paradan ziyade toplum kurtarabilir..

On yedi yaşında vardı. Zayıf, asabi orta boylu ve esmer bir çocuktu. Her gün sübyan koğuşunda arkadaşları ile kavga ettiğini söylerlerdi.

Kendisinin on bir yaşından beri hırsızlık ettiği rivayet ediliyordu. Bir gün hastalık bahanesiyle doktora çıkmıştı. Hastanenin çalışkan başhekimi Zâti Bey onu muayene edince bir şey bulmamış ve koğuşuna iade etmişti.

Akşamüstü zorunlu göreve çıkınca bahçede babalı hindiler gibi kendi kendine kabarıp homurdanırken onu bana gösterdiler. Yanına gittim.

"Kendi kendine ne konuşuyorsun oğlum" dedim.

Eski bir aşina tavrı ile cevap verdi:

"Beyim! Nasıl konuşmayayım.. Burada insanı deli ederler de sonra karşısına geçip bir de alay ederler!"

"Senden ne istiyorlar?"

"Hiç.. Ben kızınca herkesin hoşuna gidiyor.. Bam telime basıyorlar, hiç yoktan hiddetlendiriyorlar!"

"Şu bamtelini anlat bakayım, nedir?"

Ne olacak?! Buraya çok gidip gelmişim.. İki defa daha gelirsem tam bir düzüne olacakmış!"

"Peki, bu yalan mı?"

"Hayır, yalan değil amma.. Her şey de kör kadı hikâyesi gibi pat diye insanın yüzüne vurulmaz ya beyfendi!"

"Canım kızdığın şeye bak! Bunda asabileşecek ne var? Kestirme bir cevap veremedin mi?"

"Ne gibi...?"

"Ne gibi olacak?. Size ne, dersin, geçersin öbür tarafa..."

"Efendim, siz bizim koğuşu galiba görmediniz! Bunun geçecek öbür tarafı filân yok. Ufacık bir odada otuz-kırk kişi burun buruna oturur ve yatarız. Hiç bu olur şey mi? Ben ufak aklımla bunun manasız olduğunu buluyorum da..."

"Şunun doğrusunu anlat bakalım! Senden ne istiyorlar?"

O, pürüzsüz bir İstanbul şivesile sözüne devam etti:

"İşleri güçleri alay!"

"Fakat, bu alayda bir maksat vardır, değil mi?"

"Canım, insanın bir defa adı çıkmasın dokuza, inmez sekize! Hırsızlığın bu eski bir kuralıdır! Ben hapishaneye dokuz defa geldim diye koğuşta birbirlerinin ötesini berisini aşırıp benim üzerime atıyorlar, ben de asabiyim.. Kızıyorum, sonra karşıma geçip alay ediyorlar. Bir şey değil, bir gün elimden fena bir kaza çıkacak, duvardan bir taş çıkarıp birkaçının beynini deleceğim. Bu olacak!"

"Bu kadar hiddete lüzum yok a canım! Hem sen hakikaten bu kadar mahkûm oldun mu?"

"Dedikleri gibi değil. Fakat birkaç defa bu uğursuz yere girip çıktım...

"Neden?"

"Neden mi?! Saklayacak mıyım?.. Hırsızlıktan!"

"Bu yaşta...?!"

"Ne var, beğenemediniz mi, beyim?"

"Bunda beğenilecek bir şey yok... Üzüldüm de onun için söylüyorum. Dışarıda senin gibi genç ve sağlam bir çocuk için yapılacak iş mi yok?.."

"İş çok amma, benim okumam yazmam yok, uşaklık gibi işler veriyorlar! Halbuki bunu ben yapamam. Ben alnımın teri ile kazanmalı ve bey gibi yaşamalıyım!"

"Lâkin senin yaptığın alın teri ile kazanmak değil. Başkalarının canını yakıp gayrı meşru bir surette para tedarik ederek yaşamaktır! Günah değil mi?"

"Ne yapayım, peşin söyledim, ben dışarıda herkes gibi uşaklık ve garsonluk yapamam."

"Bir fabrikada da çalışamaz mısın?"

"Hangi fabrikada."

"Çok, meselâ rejide veya benzer şirketlerde."

"Mümkün değil. Çünkü bana yevmiye olarak verecekleri bir lirayı geçmez. Halbuki benim bazı gün beş altı liraya ihtiyacım olur!"

"Kimsen var mı?"

"Kimsem olsa bu hale düşer miydim?"

"O halde günde beş altı liraya neden ihtiyacın oluyor?"

"Ben insan değil miyim? Haftada hiç olmazsa iki gece de şöyle bir birahaneye, bara, tiyatroya gitmez miyim?"

"Fakat insan yorganına göre ayağını uzatır. Gelirin yokken bunları yapmaya kalkmak. Özellikle bu yaşta!

"On yedimi bitirdim, hattâ evleneceğim bile. Sen ne diyorsun efendi?! Beni Beyoğlu'nda kaç kadın bekliyor, ondan haberin var mı?"

"Acayip! Demek o kadar çok ha...?"

"Onlardan birisi Türktür, hem de iyi bir

aile kızı. Ona söz verdim, çıkınca derhal bir vole vurup kıyafeti düzünce onu alacağım."

"Demek hâlâ uslanmadın? Sanatta devam edeceksin, öyle mi?

"Dedik ya be.. Sen de ne lâf anlamaz adamsın! Mademki bana: 'Sen hırsızların padişahısın' diyorlar. Beş on kuruşla nasıl geçinebilirim? Ya yolda beş on bin liralık bir cüzdan bulmalıyım, yahut bir zengin kızı ile evlenmeliyim ki bu yoldan ve bu huydan vazgeçeyim!"

"Yazık! Çok acırım sana oğlum.. Dünyada hırsızlık kadar fena bir şey yoktur! Başkasının parasını ve malını haberi olmadan çalıp yemek hem ayıp, hem de günahtır. Yarın senin de paranı ve eşyanı çalsalar memnun kalır mısın, yoksa arkasından küfür mü edersin?"

"Ne yapayım, ben bildiğimi yapayım da, âlem ne isterse yapsın.."

"Fakat böyle şeyde inat para etmez! Emin ol ki sen kaybediyorsun! Ve bu fikirde devam ettikçe de daima kaybedeceksin!"

Birdenbire durdu, bir ağaca yaslandı, gözlerini uzaktaki apartmana dikti:

"Peki amma, dedi. Şu apartmanda ben de oturmak ve kibarlar gibi yaşamak istemez miyim?"

"Sen de hakkıyla para kazananlar gibi çalış, para kazan da apartmanda değil, Pera Palas'ta otur!"

Cevabımdan pek hoşnut kalmamakla beraber:

"Sahi, doğru söylüyorsun!" dedi. Eski alışkanlıklarından nasıl vazgeçeceğini düşünerek gene asabi ve hırçın adımlarla içeri doğru koştu. İşte size, yarın toplumun başına bin felâket getirmeye aday bir çocuk!

İnsanlık ile Hayvanlık Arasındaki Mesafe Ne Kadar Azdır!

İlm in tahlil ve anlayış çerçevesi haricinde kalan tiplerden..

İnsanların suretlerinden ahlaklarını anlamak çok zordur. Avrupa'da "Portreparle" ve "Fizyonomoni" âlimleri bu zorluğu gidermeye çalışıyorlar. İnsan hayatta öyle kimselerle karşılaşır ki zahiren fena gördüğünüz halde insaniyet ve fazilet sahibi, vefalı, samimî, fedakâr ve çevresine faydalıdır. Keza gene zahirde çok iyi, munis, mütevazi ve sevimli gördüğünüz bir kimsenin de katil, hile, desise, fitne, sirkat gibi halleri görülür, iyilik ve fenalık meydana çıkmadıkça sahibi hakkında derhal bir fikir ve müteala beyan etmek doğru değildir.

Hapishanedeki müşahedeler arasında bunun pek bariz emsali ve numuneleri görülmüştür. İşte size görülmemiş ve tüyler ürpertici bir tip. İnsanlık tarihinin emsalini pek az kaydettiği bir facia!

Onu taşra hapishanelerinden İstanbul'a naklen getirmişler. Görünüşte mahkûmiyeti alelâde bir katil hadisesinden dolayıdır. Fakat hadise, gayet feci bir diğer hadise ile alâkalıdır ki insanın dinlemeye ve yazmaya heyecanı mani oluyor. Şimdiye kadar hayatlarını incelediğim üç bine yakın mahkûm içinde onun vakası insanî ve ahlâkî bakış açılarından bambaşka bir öneme sahiptir. Çünkü o, vahşi bir ihtirasla fıtratın ahkâmına karşı gelmiş ve altı bin senelik insanlık tarihinin kaydetmediği bir cinayeti işlemiştir. Yani; Türkçe ve sade bir tabirle kendi kızının ırzına geçmiş ve sonra da masumeyi öldürerek vücudunu yok etmiştir!!!

Bundan tahminen on iki sene önce Bavyera'da bir çiftçi, yetişmiş gelinlik kızını bir türlü kocaya veremiyordu. Kız köyün yegâne güzeli idi. Bir gün çiftçiye komşuları der ki: "Canım, kız yirmi beş yaşına girdi, bunun turşusunu mu kuracaksın? Bu kadar güzel, asil gençler talep ediyor. Kızını ne için vermiyorsun?"

Çiftçi, nihayet bir akşam köyün meyhanesinde çok samimi bir arkadaşına derdini açar:

"Ne yapayım? Kızımı seviyorum. Onu hiçbir erkeğin kolları arasında görmeye ve hele ben hayatta iken göz göre göre elimle bir kimsenin koynuna vermeye tahammül edemem. Ben şarabımı her akşam onun güzel ellerinden içer ve pembe yanaklarından öperek uyurum, anladın mı?" tarzında itirafta bulunur...

Halbuki o hadise ile bu vaka arasında evvelâ göze çarpan bir fark vardır ki yavrusunun namusuna teşebbüs eden caninin aşk ve sevdadan haberi yoktur. O derece cahil, hissiz ve katı yürekli bir mahlûktur.

Bahis konusu ikinci olayda şehvetini üzerinde teskin ettiği kızcağız henüz beş yaşını doldurmamış, mini mini bir yavrucaktır!

Bu cinayet karşısında Bavyeralının günahı ne kadar ufak ve nisbetsiz kalıyor!

Vakayı yakinen bilen birkaç kişiden tafsilât aldıktan sonra bu adi adamla görüşmek istedim. Çok defa bahsi bu mecraya dökmeye muvaffak oldumsa da o bu hususu bilmediğini beyan etti ve daima ketum davrandı. Kendisinin alelâde bir katil hadisesinden sonra hukuksuz olarak haksız yere mahkûm edildiği için pek ziyade üzgün ve ruhen daima mustarip olduğunu ve çok söz söylemeye takat ve mecali olmadığını söyledi.

Doğrusu o, bir ruh bilimci için çok incelemeye değer bir tip idi. Vakadan sonra hastalanan vücudunu sürüklemekten aciz bulunan bu sefil mahlûk, her dakika vicdan azabı çekiyor ve her dakika biraz daha çöktüğünü hissediyordu.

Öyle ya. Bir insanın vicdanına azap edecek bundan daha mühim, bundan daha tüyleri ürpertici bir vaka olur mu?

Katil, bir akşam evinde ehemmiyetsiz bir şeyden kızı-

yor, kızını alınca sokağa fırlıyor. Kırlara doğru gidiyor. Nedense gözleri kararmıştır, fakat büyük bir sükûnetle ve itidali demle yavrucağını soyup namusuna tasallut ediyor. O vakit kızcağız, bu vahşi babanın pençesinden kurtulmaya çabalıyor, fakat hayvanlaşan babanın tehdidi altında bayılıp kalıyor ve vahşi adam, bu şekilde hayvani zevkini kendinden gelen yavrusu üzerinde tatmine muvaffak oluyor! Lâkin cinayet bununla bitti mi sanıyorsunuz? Hayır.. O, bu cinayeti bir de yavrusunun kanı ile örtmek istiyor. Kızı bir ağacın dibinde boğup, günahlarıyla birlikte toprağa gömüyor. Şehre dönüyor.

Doğal olarak çocuk ortada yoktur, bu hale herkes acıyor ve kaybolan kızdan dolayı kasaba balkı zavallı babayı teselli ediyor.. Halbuki zavallı olan halktır. Bir şeyden haberi yok. Vaka sonradan meydana çıkıyor.

Lâkin hepsi suç atma, hepsi iftira... O bunların hepsini ret ve inkar ediyor. Çünkü şahit yok. Fakat, tabiatın gözü yok mu? Ağaçlar, toprak, sema. Ve nihayet Allah bu cinayeti görmedi mi? Bir müddet sonra bir başka hadiseden dolayı tabiat bu caniden o masumenin intikamını almayı unutmuyor ve onu uzun seneler hapis cezasına ve bilhassa kurtulması imkansız bir hastalığa mahkûm ediyor!

Victor Hugo: "Fenalıkları bir daha tekrar etmemek için zikrediyorum!" demiş. Ben de, müşahedelerim arasında kara bir leke gibi daima göze çarpacak kadar korkunç ve iğrenç olan bu cinayet safhasını, insanlık tarihinde bir daha böyle bir hadise kaydedilmemesi temennisiyle yazıyor ve ilâve ediyorum.

İnsanlık ile hayvanlık arasındaki farkları düşünürsek, bu gibi facialar karşısında insanlığın henüz çok ilkel bir terbiye merhalesini bile geçmemiş olduğunu görmez miyiz?

***

Fıtratan İpokontrik Yaratılmış Tiplerden...

[Bu nevi tipler ekseriyetle maceraperest olurlar. Ya çok sefil, yahut çok yüksek tabakada emsali çoktur!]

Dr. Meriton

Kâzım'ın çok enteresan macerası vardır. O şimdi ipokondrik bir adam olmuş. Hüviyetini kaybetmiş. Galiba onun başını bir aşk macerası sersemletmiş. Bu yönü söylemiyor amma hikâyeleri arasında öyle bir maceranın kahramanı olduğuna delâlet eden imaları ve anıları bulunuyor. Ufak bir ceza ile hapishaneye gelmiş. Kimse ile görüşmez, birçokları gibi sızlanmaktan ve başkalarının merhametini sömürmekten hoşlanmaz. Bazı mahpuslarla arasında bir gün bir din bahsi geçmiş, lüzumsuz bağnazlıklara şahit olunca asabileşmiş...

"Boyna dinden bahseder dursunuz, bari dinin ne olduğunu bilseniz yüreğim yanmaz!" diye hastane kapısının önünde söylenip dururken ona rastladım:

"Efendi kendi kendine ne konuşuyorsun?" dedim.

"Nene lâzım?!" demek isteyen bir nazarla yukarıdan aşağı süzdükten sonra bir "Lâhavle.." çekerek başını salladı ve meydana doğru yürümeye başladı.

Uzaktan birisi:

"O deli ile konuşulur mu? Gene babaları tutmuş.. Söylenip duruyor..." dedi.

Bu söylemden onun hasta ruhlu bir adam olduğunu anladım, yürüdüm, kendisini tanır gibi görünmek vesilesiyle haleti ruhiyesini yakından incelmek istedim:

"Arkadaş ben seni tanıyorum.. Kaçma hele dur bakalım!"

Asabi adımlarını, elektrik cereyanına çarpmış bir insan süratiyle birden durup tekrar yüzüme baktı:

"Hayır, ben sizi hiç hatırlamıyorum!" dedi.

Onun bir Amerika vapuruyla Newyork'a amele olarak bir sefer yaptığını işitmiştim:

"Hele bir dikkatli bak?"

Kaşını gözünü oynatarak düşündü:

"Olabilir ya, insan hali bu? Belki unutmuşum."

"Canım, sen Amerika'ya giden Kâzım değil misin?"

"Evet..."

"Peki, niçin saklıyorsun?"

"Sakladığım yok canım. Fakat..."

"Hattâ vapurda hastalanmıştın da, bir protestan misyoneri seni bazı dinî telkinlerle ikna ederek Hristiyan bile yapmıştı.. Sen, o Kâzım değil misin?"

O afalladı, olumlu bir cevap verecek gücü bulamadı:

"Evet, o benim amma siz bunları nereden biliyorsunuz? Yoksa siz de vapurda mıydınız?"

Ciddiyetimi bozmayarak cevap verdim:

"Ona şüphe mi var?"

Sözüme itimat etmekle beraber, sordu:

"Siz ne münasebetle o vapurda idiniz?"

Düşünmeden:

"Asker kaçağı idim!" dedim. Çünkü o tarihlerde gemilerde birçok asker kaçağı bulunduğu söyleniyordu ve o bunları biliyordu, inandı.

"Fakat", dedi. "Sizi vapurda hiç görmedim!"

"Kaptanlardan biri ahbabımdı, beni kamarasından dışarı çıkarmadı."

"Benim hastalığımı biliyorsunuz, değil mi?"

"Elbet. Fakat onu sizin ağzınızdan işitmek isterim. O protestan papazı ile kamarada birlikte geçirdiğiniz günler.."

"Ah, o melun günler! Hakikaten ne azap içinde geçti?! O şeytan suratlı herif gemide nereden de karşıma çıkmıştı..."

"Ya.. Ben kamaramda bütün onları işitirdim, üzülürdüm, fakat elimde bir şey yoktu. Yanınıza gelemezdim."

"Vapurda görüşmüş olsaydık ne güzel olurdu, bir Türk vatandaşı sıfatıyla beni himaye ederdiniz! Yahut, kim bi-

lir, herif belki sizi zehirler, ikimizde kıpkızıl Hristiyan olurduk.. Beni yaptı ya! 'Bu gece rüyana hazreti Mesih girecek!' diye kamarada beni korkuttu. Deniz üstünde günlerce uyku uyuyamadım ve işte bu merak hastalığı ondan kaldı..

"Gemide neden hastalanmıştın?"

"Kalbim varmış.. Ben ne bileyim? Hiç başıma gelmemişti. İstim boruları üstünde birdenbire donmasın mı?! Az kaldı, yuvarlandığım zaman soluğu ateş kazanının içinde alacaktım, bereket versin kapaklar ızgaralı idi, yere düşmüşüm.. Hemen kaldırdılar, kamaraya yatağıma yatırmışlar. Günler geçtiği halde, hafif fakat soluk aldırmayan bir sancı beni New York'a kadar yataktan kaldırmadı. İşte o vakit vapurda süvarinin ahbabı olan bir protestan papazı baş ucumda türedi. New York'a kadar yanımdan ayrılmadı, sürekli beni dinî telkin ve tesellilerle zehirledi durdu. Cahillik bu ya.. Ben de bir gece onun nasihatlerine dayanamadım ve protestan oldum!"

"Neler telkin ettiği hatırında mı?"

"İstirahatten bahsediyordu. Senelerden beri Türkiye ve Filistin'de binlerce genci Hristiyan yaptığını gayet açık bir Türkçe ile anlatıyordu. Elinde bir gece ufak bir kitapla geldi, bu kitabın ismi: *Secret of Health = Sıhhatin Sırrı* idi. Bana birçok güzel ve faydalı parçalar okudu. İstirahat hakkında diyordu ki: 'Huzur ancak işten mutlaka keyif etmekten ibaret değildir; daha ziyade meşguliyet değiştirmekle mümkündür. Farklı meşguliyetler başka kuvvetler ve adaleler işlettiriliyor. Bu suretle zihinle ilgilenmek ve beden ile birleştirerek bir kimse en az emek sarfıyla en çok iş işleyebilir.' Tamamıyla hafızamdadır, bu sıhhî nasihatlerden sonra derhal din perdesini kurarak bir hokkabaz gibi oynamaya başlardı ve derdi ki: 'Hakikî istirahat Cenabı Allah'a iman etmekle temin edilir. Kalbinden hasta oldum diye Allah'tan ümidini kesersen imansız gidersin! Sonraki hayat için ne

edersen cümlesi iman teşviki için gerektir. Nefis sebeplerine istinaden hayat ve sıhhat kanunlarına itaat etmek faydalı olabilir. Fakat ancak iman ve muhabbet ile dolu olan bir kalp, ganî ve ebedî bir hayatla ödüllendirilir.

Hayat kaynağı ve hareket olan Halik'in emirlerini yerine getirmek kulların vazifesidir. Bu vazifeyi güzel ifa edebilmek için ise gayet zahmetsiz bir yol vardır: Hazreti Mesih'in gösterdiği yol! Dünyada her şeyin kıralı olduğu gibi, dinin kıralı da Hıristiyan dinidir! Bu din yolları protestan elbisesini de giyer yani protestan olur ise o mesut mahlûk ebedî saadete ve selâmete erişir! İşte sıhhat binasına sağlam bir temel! Bütün inşaatı bu temel üzerine yaparsan kurtulursun!'

O beni tedavi ederken doktor olduğunu anladım, fakat kendisi: 'Başhekimiz Allah'tır. Biz onun asistanlarıyız.' derdi.

Onun teskin edici elleri muztarip olanların üzerinde dolaşmadıkça, tıp hiçbir hastaya şifa veremez. Halk eden, dert ve şifa veren ve nihayet öldüren odur. Onun lütfuna Mesih'in şefaatiyle mazhariyet mümkündür!" nağmesini günde birkaç defa adeta bir dua şeklinde tekrar ederdi.

"Amerika'da niçin kalmadın?"

"Hastalığım mani oldu, çalışmak mümkün değildi.."

"Şimdi hangi inanca sahipsin?"

"Eskiden neysem, gene oyum.. Kırk yıllık Yani, Olur mu Kâni?! O, bir fırtına idi, denizden geçerken esti ve oralarda kaldı, gitti."

Bir Suçlunun Görüşü: Hapishaneler Otomatik Bir Müzeye Benzer!.

Bir rus hapishanesinde, nefsini ıslah ettiğini düşünmektedir..

O, vaktiyle memlekette süvari binbaşısı olduğunu söylüyorlardı. Beyaz Ruslardan olduğu için mağlûp Vrangel ordusuyla memleketimize gelmiş ve o vakitten beri gazinoculuk, otel garsonluğu gibi çeşitli hizmetlerde bulunmuş. Aç

ve yurtsuz kalmış. Ahlâkını kaybetmiş. İhtiyaç içinde aylarca kıvranmış.. Hırsızlık, dolandırıcılık namına yapmadığı kalmamış! Bakışları insana az çok itimat telkin etmekle beraber, o artık eski bir devletin binbaşısı değil dolandırıcı, yalancı ve hilekâr diye tanınmış! Asaletinden eser yok. Vakar ve haysiyetini ve yakın mazinin kendisinden uzaklaştırdığı soyluluk ve nezaketini tekrar bulamayacak kadar düşmüş, çamurlanmış.. Ve toplum yüzüne temiz bir alınla bakamayacak derecede kirlenmiş!

İşte böyle bir tip ki kırkı geçkin olduğu halde otuz yaşında bir insan kadar zinde ve genç.. Hapishaneye bir dolandırıcılık yüzünden düştüğünü ve orada geçirdiği hayattan çok büyük dersler aldığını söyler. Bir gün kendisiyle görüşürken bana dedi ki:

"Burası hakikaten bir okuldan ziyade, eşyası daima değişen otomatik bir müzeye benziyor. Zira her gün türlü türlü renk ve tabiatte, türlü türlü şekil ve kıyafette insan numunelerine tesadüf ediyoruz. Hangi müze, eşyasını bu derece zengin modellerle ziyaretçilerine arz etmiştir? Halbuki burada, bu insan teşhirinde ben kısa zaman içinde neler gördüm."

"Gördüklerinizden hasıl olan intibaları sorabilir miyim?" dedim.

Zeki adam derhal cevap verdi:

(1) Bir daha buraya düşmemek,

(2) Düşkünlere karşı daha fazla bağışlayıcı ve cömert olmak,

(3) İnsanlığın, âcizlere karşı hâkim ve zalim zümrelerine nefret etmek,

(4) Ah ve inlemeleri işitmek ve ıstıraplara koşmakta ve şifa bulmakta tereddüt göstermemek,

(5) Bir dilim ekmeğin yarısını yanındaki aç ve muhtaç insana vermek.

İşte şimdilik bu duygularla doluyum. Bu beş nokta, ihtirastan uzak hislerimin mahsulüdür.

O, çok hisli bir adamdı. Bu insan teşhirinde gördüğü sefalet hiç şüphe yok, onda büyük bir uyanış sağlamıştı.

Onun hisleri, Amerikalı milyoner Vilson'un fikir ve kanaatlerine pek benzer idi.

Avrupa'da zaman zaman görülmüştür: Bazı yazarlar ve romancılar zindan ve mahpus hayatını ve mahkûmların ruh hallerini yakından tetkik ve müşahede etmek üzere önemsiz suçlar işleyerek on beş gün ve yahut bir *ay* ceza ile hapse mahkûm olurlar ve hapishanelere girerler. Bu kabilden olmak üzere Amerika'da meşhur milyonerlerden Mister Vilson'da Şikago'dan takma isimle bir kasabaya giderek orada kasten işlediği bir suçtan dolayı altı aya mahkûm oluyor ve hapse atılıyor. Vilson, hapishaneye on parasız ve ailesinden habersiz girdiği için orada çalışarak hayatını kazanmaya mecbur oluyor. Gerçi Amerika hapishaneleri bizim en büyük otellerimizden daha muntazam ve lüks bir eşya ile döşenmiş ve mahkûmun kazancından sahibini gözü gönlü tok kılacak bir şekil ve mükemmeliyeti haiz ise de, Mister Vilson, hapishanenin imalâthanelerinde marangozluk yaparak mahkûmların ruhuna nüfuz etmek imkânını buluyor ve aynı zamanda da idare kendisine her gün için bir yevmiye kaydediyor. Hapishaneden çıkarken birkaç yüz dolarlık bir iş ücreti almakla beraber, kafasının içini de nihayetsiz hatıralar ve mahkûmiyete ait garip ve feci maceralarla doldurmuş bulunuyor!

Mister Vilso'nun hapishaneden çıktığı ilk hafta, Şikago tiyatrosunda müşahedelerine ait verdiği bir konferansta müttefik devletlerin birçok memleketlerinden gelen ruhiyat uzmanları ve muallimleri ile yazar, gazeteci ve romancıların adedi dört bini geçiyordu. Vilson'un orada katilleri, yankesicileri, meşhur hırsızları ve eşkiyalarla kız kaçakçıla-

rı hakkında gayet mühim ve yararlı malûmat vermiş ve üç yüz elliye yakın müşahedesinden ve maceralarından bahsetmiştir.

Hapishanedeki Rus mahkûmunun kanaatlerini, ufak farklarla bundan sekiz sene önde olan Mister Vilson Şikago'dan insanlığın sağır kulağına haykırmış ve ruhiyatçılarla romancılara: Gözlerini zindanların sefil ve bedbaht sakinlerine çevirmelerini tavsiye etmiştir.

Doğrusu hapishaneler, şifahaneler ve buna benzer müesseseler görgü ve içtimaiyat bakış açısından ilim adamlarımızla bazı yazarlar tarafından incelenecek bilinmez bir dünyadır. Zengin ve beşeriyet için faydalanmaya değer bir tetkik ve derinlemesine inceleme sahası dururken, hayal dünyasında bir deli veya bir katil yaratarak, böyle bir şahsın ruh hallerini bir defa olsun görmeden kalem yürüten yazarlarımız için bu bir ayıptır. "Bir şeyden bahsetmek için onu bilmek lâzımdır!" sözünü bundan dört yüz sene evvel "Kristof Kolomp" söylemiş..

Yankesiciliği Sinemadan Öğrenen Bir "Tramvay Sansarı" Hayatını Anlatıyor!

Genç yaşta alkol bağımlılığı yüzünden hapishaneye düşenler..

Beyoğlu'nda Aynalıçeşme'de otururmuş. Bir metresi varmış, çok müsrifmiş. Onu bu hale getiren o kadın imiş.

Zayıf, uzunca boylu, bıyıksız, yirmi altı yaşlarında. Ermeni milletinden. Sanatında oldukça mahir bir dolandırıcı.

Alkolik tiplerden. Konuşurken başı ve elleri titriyor. Gıdasızlık bu bağımlılığına eklenince büsbütün çökmüş. İlk zamanlar daha doğrusu tutukluluğundan mahkûmiyetine kadar, belki beraat eder ümidiyle metresi kendisine maddî, manevî yardımda bulunmuş. Fakat on sekiz ay cezayı yiyince, kadın bir daha semtine uğramamış!

Meraklı bakışları herkesin dikkatini çekiyordu. Zorunlu göreve çıkmıştı. Ekmek dağıtma bölgesinde bekliyorlardı.

"Baksana bana..." dedim. Başını çevirdi, beni gördü:

"Ne var beyim? Emriniz..." dedi. Yanıma doğru geldi.

"Seni tanıyor gibiyim de.."

Dikkatle yüzüme baktı. Şüphesiz tanımadı, Fakat:

"Benim de gözüm ısırıyor amma.." diye gülümsedi.

"Al şu cıgarayı canım! Daha ekmek vaktine çok var."

Cıgarayı yaktı. Yanında kendisinden daha genç ve zeki bir çocuk kulak kabartmış bizi dinliyordu.

"Canım, seni ben tanıyacağım amma, bilmem nerede görmüşüm?!"

"Kim bilir beyefendi, insan insana benzer ya.."

Kulak misafiri olan çocuk dayanamamış olacak ki kahkahayla güldü.

Ben çocuğun bu hareketinden bir şey anlayamadım:

"Tramvaya binmemek mümkün mü? Ben de herkes gibi..."

Sözümü tamamlamama meydan vermeden:

"Öyleyse oradan tanırsınız!" dedi.

O, suratını asmış, bir şey söyleyemiyordu.

Çocuk ondan kuvvetli ve haşarı idi. Aralarında bir gürültü çıkmaması için:

"Yavaş konuşunuz! Patırdı istemez."

Tarzında söylendim. Çocuğa da bir cıgara uzattım. Birbirlerinin yüzlerine baktılar ve bir an için sükût ettiler.

Çocuk sabırsızdı, ilkinden daha mülâyim davrandı ve içinden gülerek:

"Ona tramvay sansarı! derler.." dedi.

Pangaltıda otururken onu tramvayda muhakkak görmüştüm.

"Hangi saatlerde tramvayda bulunurdun? Söyle bakayım.." dedim.

Biraz tereddütten sonra, pürüzsüz bir Türkçeyle cevap verdi:

"Yazın akşam dokuz... Kışın da beş ile yedi buçuk arasında."

"Ne kadar devam ettin bu vazifeye?"

"Onu söyleyemem."

"Peki iki buçuk saat ne yapardın?"

"Ne yapacağım?! İşime bakardım. Arabadan arabaya kuş gibi seker..."

Arkadaşı gene lâfa karıştı:

"Paraları da şöylece cepten çekerdi!" dedi.

Onun canı sıkıldı:

"Haydi defol şuradan. Başımı belâya sokma! Tak ense kökün budur diye bir inersem geberirsin! Sonra adam sayarlar da ona yanarım..."

Öteki?

"Vay ensem.." diye alay ederek uzaklaştı.

Sansar'ın yanına sokuldum:

"Sen ona bakma! Görüyorsun ki çocuktur" dedim.

Başını yarı hiddet, yarı üzüntüyle salladı:

"Veledi zina, ne olacak! Bir laf eder ki. İnsanın beyni oynamamanın imkanı yok."

"Canım, buraya gel. Biz lâfımıza bakalım: Eski hikâyeleri dinlemek eğlencelidir. Anlat canım sen hele sonra ne yapardın?"

Soluk benzi büsbütün kül gibi olmuştu. Düşündü, titreyen başını durdurmak istiyor gibi ikide birde elini saçlarına doğru götürüyordu:

"İşte, beyim." dedi. Sonra toplayabildiğim paraları bizim Gaco kadına yedirdim. O da çok müsrifti. Para tutmadı. Bugün burada çektiğim sıkıntıyı ben bilirim!

"Eskiden ne iş yapardın?"

"Eskiden çocuktum, sinemaya çok giderdim. Hırsızlığa ait filmlere çok meraklıydım, onları severdim. Babam fakir bir kundura tamircisiydi: 'Mektebe git te adam ol. Sinemada ne öğreneceksin?!' derdi. Çok doğru söylermiş. Ben her

dersi sinemadan aldım. Hele bir gün bir Amerikan filminde polisler büyük bir hırsızı takip ediyorlardı. Halbuki hırsız o gün tramvayda kondüktörlük yapıyordu, polisler farkında olmamışlardı. İşte o günden sonra sansar gibi tramvaylara çullanmaya başladım! Zaten kılıfeteciliğin[1] en tatlısı tramvay arabalarında olurdu.

Herkes akşamüstü işinden çıkar, ellerinde paketler, karanlıkta üst üste tramvaylara binmeye çalışırlardı. Ben de o vakit ekseriyetle arka tarafta ve ayakta sıkışık olan mahalde yolcuların arasına karışırdım. Fakat şimdi mahvoldum. Başkalarına fenalık etmek çok kötü şeymiş!"

"Şimdi bu fenalıklardan dolayı vicdanında bir azap duyuyor musun?"

Sansarın gözleri sulandı, hapishanelerde ıstırap ve mahrumiyet, suçlularda büyük bir intiba uyandırıyordu. İskeletleşmiş vücudu sarsılır gibi oldu:

"Bazı geceler, yaptıklarım rüyama giriyor. Babamın hayali beni boğuyor zannediyorum. Uyku uyuyamıyorum. Babam çok iyi bir adamdı. Merhameti fazla idi. Ben küçükken biraz insafsızdım. Bir gün evdeki kediyi diri diri çamaşır kazanının içine atıp çırpınmalarını seyretmiştim. Şimdi de Allah beni öyle bir kazanın içine attı ki her gün yanıyorum da gene canım çıkmıyor, ölmüyorum!"

Hakkı, Fizyonomonide, Hiç Bir Tasnife Girmeyen, Dikkate Değer Bir Tiptir

12 yaşında evlenmeye kalkan, zeki ve mağrur bir çocuk..!

Hakkı'nın hayatı, çocuk psikolojisi ile iştigali olanlar için incelemeye değer ve tahlil safhalar arz eder.

Henüz on iki yaşında iken aşkı hisseden ve mağaralarda aylarca sevgilisi Sabahat'le aşk hayatı yaşayan ve hattâ evle-

nen bu garip mahlûk, izzeti nefsi fevkalâde yüksek, fakat sahipsizlik yüzünden yangın yerlerine düşerek bütün hüviyetini ve ahlâkını kaybeden, yaşı küçük ve başı büyük bir çocuktur.

O da, doğal olarak ekserisi gibi hırsızlıktan birkaç aya mahkûm olarak hapishanenin -yirmi yaşındakilere de çocuk dediği- sübyan koğuşuna düşmüştür.

Onu, bir gün angaryacılar arasında, karlı ve soğuk bir havada, yalın ayak, başı kabak, sırtında odun taşırken bana gösterdiler ve:

"İşte, Hakkı budur. Macerası büyük bir roman mevzuu olur!" dediler.

Bir başka gün onu bahçede tekrar gördüm ve çağırdım:

"Oğlum, biraz gelir misin?"

"Geleyim efendim" dedi.

Başta eski memurlardan mahkûm bir efendi vardı, o Hakkı'yı ve macerasını biliyordu, ona sert bir tavırla işaret etti:

"Otur şuraya!"

Çocuk, bu gibi muamelelere alışmış olmakla beraber, benim yanımda biraz kızardı ve muhatabını keskin bir bakışla süzerek yere çömeldi.

Hakkı'ya dedim ki:

"Oğlum, sen Sabahat isminde bir kız sevmiş ve onunla evlenmişsin! Ben bu hikâyeye inanmıyorum, bu doğru mudur?"

"İnanılmayacak ne var ki.. Elbette doğrudur! Sevmek ve evlenmek inhisarı yok ya..."

"Şüphesiz..." dedim, bir sigara uzattım. Fiyakalı bir kibrit yakışı ile sigarasını tellendirdi.

"Peki anlat bakalım, Sabahat'i nasıl tanıdın ve nasıl sevdin?"

Bu sualim pek boşuna gitmemiş gibi gözlerini kırpıştırdı ve elini kalbinin üstüne koyarak derin bir ah çekti:

"Aşk ölür mü sanıyorsunuz?"

"Hayır, öyle bir zanda bulunan yok!.."

"Olabilir ya, şimdi herkes maddileşti de.."

"Biz o maddî insanlardan değiliz oğlum. Senin haline acıdığımız için, anılarını ve maceranı dinlemek arzusundayız!"

Sigarasını çekti. Düşünceli bir insan zekâsı ile düşündü, hatıralarını karıştırdı:

"Benim anılarımı dinleyeceksiniz ha?! Peki.. Fakat bu, emin olunuz ki bana çok garip geldi. Doğrusu ya, benim gibi bir mağara yabanisini karşısına alıp da iltifat ve sigara ikram edecek sizin gibi bir insanla hayatta karşılaşacağımı hiç ümit etmezdim. Dert ve ıstırap dinlemek.. Bu, o kadar büyük bir fazilet ki.. Bunları siz bilirsiniz ya, tekrar etmek küstahlıktır! Yalnız, şimdi elinizi kalbime koysanız da, şu dakikada duyduğum heyecanı görseniz... Benim maceram! Evet, bu bir insan için, bir romancı için ne kadar mühim ve meraklıdır. Bana geçen gün de birisi, sen Amerika'da olsan bu maceranı nakletmekle milyoner olurdun! dedi. Evet beyim, başımdan geçen vakalara ve felâketlere bir çocuk tahammül edemez. Felâketim çocukluktan yani dört yaşından başlar. Aksaray yangınından annemle çırçıplak sokakta kalınca, biçare kadıncağız kederinden vefat eder, ben de aynı felâketi görmüş bir komşu kadının yanında kalırım.. Bu kadın bana yedi yaşıma gelinceye kadar baktı. Sonra sokağa bıraktı, eve almadı. Ben de yangın yerlerinde tanıdığım çocukların yanlarında ve duvar diplerinde gecelerimi geçirmeye başladım. Artık kendi maişetimi kendim tedarik etmek mecburiyetinde idim. Üzüm üzüme baka baka kararır derler, ben de o viraneliklerde yaşayan yetim çocuklar gibi dilenmekle karnımı doyuruyordum.

Böylece sefaletin aguşunda on iki yaşına kadar sürüklendim. Yattığımız mağarada benimle beraber büyüyen Sabahat isminde bir kız vardı. Onun da benim gibi kimsesi yoktu. Oraya sığınmıştı, işgüzardı, çalışarak Ayşe kadına kendi-

sini sevdirmişti. Hepimize Ayşe kadın bakıyordu. Bu kadın vaktinde bir ufak memur anası imiş, merhameti fazla idi. Bir gece gelmedi. Ertesi günü, daha ertesi günü gene gelmedi. Bir yerde ölüp kaldığına hükmettik. Öyle de olmuştu. Onun cesedini bir ay sonra galiba Firuzağa'da buldular. İşte felâketimiz ondan sonra yüz gösterdi. Çünkü Ayşe kadının kaybı belimizi bükmüştü. O bize bir ana gibi bakıyordu. Sabahat'le seviştiğimizin bile farkında idi, fakat oralarda olmazdı.

Yalnız:

'Çocuklar! Fazla ileri gitmeyin ha.' diye bizi azarlardı.

Sabahat benden bir yaş büyüktü, o on üç yaşında, gösterişli ve esmer güzeli bir kızdı.

Onu bayılasıya, çıldırasıya, ölesiye seviyordum! Geceleri bir yerde, yani bir kubbe altında yattığımız halde kendisinden bin müşkülât ile ancak bir buse alabilirdim!

O:

'Hakkı yaramazlık istemez. Evleneceğiz.' diye beni teselli eder ve aşkımı uyutmaya çalışırdı.

Bir gece sabır ve tahammülüm tükendi. Tanıdığım bir imam vardı, doğru ona gittim. İmamla birlikte iki de şahit buldum, aldım getirdim. İmam yolda aksilik etmeye başladı, halbuki imamın canı elimde idi. Onun öyle bir dalaveresine şahit idim ki polise bir haber versem kuyruğu derhal kapana kısılırdı. Yangın yerinde kulağına fısıldadım:

'Nikâhımı istersen kıyma! Fakat, biliyorsun ya...'

Siyaset derhal değişti. Kafam kızınca o deliliği yapacağımı tahmin edecek kadar aklı ve feraseti vardı. Nihayet bizim yuvaya girdik; bir dua, birkaç şişe gazoz... Zaten nikâh dediğin nedir ki?! Beş dakikada oldu bitti. Hoş, biz de âleme yayacak değildik ya! İşte, Sabahat'in kuru bir bağnazlığı beni o gece seksen kuruştan çıkardı!

O geceden sonra hayatımız değişmişti. Sabahat'i çok kıs-

kanıyordum. Birisi arkamızdan bizi takip edecek ve yerimizi öğrenecek diye ödüm patlıyordu. Yangın yerinden uzaklara doğru açılamıyordum. Lâf aramızda, kadına inan olmaz! derler. O biraz hoppa mizaçlı idi, aynanın karşısına geçince kendisini çok beğenirdi, bu her kadında var derler amma, ondaki daha başka ve daha fazla idi. Bunun için aylar geçtikçe Sabahat'e karşı olan itimadım azalıyor, fakat aksi gibi, aşkımın ateşi ve alevi gittikçe artıyordu. Ondan ayrılarak uzaklara gidip işleyemiyor ve onun istediklerini kolaylıkla tedarik edemiyordum."

"Eh, sonra ne yaptın?"

Hakkı, soğuk kanlılığını muhafaza ederek devam etti:

"Nihayet bir gece, yuvamızın keşfedildiğinden korkarak intihara karar verdim. Fakat, Sabahat: 'Sen bir erkeksin! Bu derece cesaretsizlik sana yakışır mı?' dedi. Bu söz, fena halde erkeklik gururuma dokundu ve elimdeki bıçağı yere fırlatarak -hayatla çarpışmak üzere- mağaradan çıktım..."

"Nereye gittin?"

Bu sualime, gözlerinin akını kaydırarak manalı bir tebessümle:

"Artık" dedi. "Bunu da anlamayacak ne var? İşçiliğe... Sanat sağ olsun!!!"

Genç ve Güzel Bir Kız, Hayatının Günden Güne Değişen Safhalarını Anlatıyor

Bedia'nın havaîliği, sıkı bir disiplin ve bağnazlık içinde yaşamasından ileri gelmişti..

Bazı suçluların ruh hallerini göz önüne aldığımız zaman, sosyal yapının sorumluluğuna düşen beşerî vazifeye ilişkin özensizliklerle karşılaşırız.

Bedia'yı bu çerçeveden hariç addetmekte hakkımız vardır. Çünkü toplum ve aile bu yaramaz çocuğa karşı vazifesini yapmış sayılabilir.

Bedia. Bu isim, onun zaman ve mekâna göre değişen birçok isimlerinden biridir. Sarı saçlarıyla örtülü büyük başı ve geniş alnıyla, zekâ ve kabiliyetine büyük delil olan ve kâinatı yalnız kendinden ibaret gören bu kız, Arnavut ırkına mensuptu. Babası ticaretle meşgulken tahsil ve terbiyesine her ne kadar ihtimam etmiş ve bu suretle aile muhabbet ve kontrolünden da uzak kalmamışsa da daha pek küçükken onun dimağında yerleşen "Hayatta azamî üstünlük ve mutluluk" zihniyetine mağlûp olmaktan kendini kurtaramamış ve bu hissin esir ve mağlûbu olarak bir gün, gittiği yeri bildirmeksizin aile yuvasından uzaklaşmıştır.

Saadetin bir yalan ve bir telâkkiden ibaret olduğunu henüz anlayamamış olan bu zavallı mahlûk, nihayet aradan seneler geçtikçe aile ile olan rabıtasını büsbütün kesmiş ve kaybetmiş, yalnız mevhum gayesine ulaşabilmek ümit ve hayaliyle, yirmi iki yaşına kadar hayatın her safhasında düşüp kalktıktan sonra fuhuş ve sefahette demir atmıştır.

Makyajda mahareti olmayan insanların hayat sahnesinde oynayacakları rollerde muvaffak olamayacaklarının en büyük delili, cemiyetin yaldız ve boyaya olan tutkunluğundan o insanların habersiz olmalarıdır. Hapishanedeki sefillerin ahval ve vaziyetlerini incelersek, bunların büyük kısmını hayatta cemiyete karşı sade beceriksizlikle edebiliriz.

İşte Bedia da bu zümreden ve bilhassa zekâsı ile güzelliğinin kendisini baştan çıkardığı fahişelerden biridir. Fahişe diyorum çünkü bu, elindeki vesikadan başka kendi kendine yakıştırdığı bir sıfattır.

"Ne iş görüyorsunuz?"

Dediğim zaman, gırtlağıma sarılacak gibi asabi bir hamle ve tavırla verdiği cevap:

"Bana fahişe diyorlar.."

Cümlesinden ibaret olmuştu. Kunduracı, elektrikçi, arabacı, boyacı ilâh gibi. Serbest söylenebilecek sanatlardan bi-

ri olduğunu o vakit anladığım bu cevabı, ne kadar düşerse düşsün, bir kadın ağzından işiteceğime ihtimal vermezdim. Bir müddet bu cevap karşısında bir şey söyleyemeden durdum.

Çok asabi ve heyecanlı olduğunu anlayarak çekildim gittim.

Ona bir başka gün tesadüf ettim. Neşeliydi. Yanıma geldi:

"O gün size kabaca muamele ettim. Affedersiniz!" dedi.

Bir hırsızlık maddesinden dolayı bir ay mahkûm olarak ilk defa hapishaneye geldiğini söyledi. Halbuki ben hapishaneden onun hayatına ait malûmatı almıştım. Garip alışkanlık ve mantıklarından bahsederken, kendisine kendi hayat ve fikirlerinden bir kısmını söylemiştim. O vakit derin bir şaşkınlık içinde gürültülü bir kahkaha koparmış ve:

"Bu malûmat ancak bir gazeteci merakıyla elde edilebilir. O halde benim hayatımdan bahsedeceğinize de şüphe yoktur!" diye gülmüştü.

Şeytanlıkla karışık zekâsı, sönmek üzere bulunan bir akşam yıldızına benziyordu. Pembe boyaların altından solgun benzi kolaylıkla görülüyordu. İnatçı ve zaptı rapta girmeyen bir ruhu vardı. Ona karşı çıkan bir fikir söylediğiniz zaman, hâkim, zâbit -hattâ âşık- ne olursanız olunuz, derhal isyankâr bir vaziyet alıyor ve her şeyi kırmak istiyordu.

Bu ruh hali, şüphesiz ki onun aşk ve muhabbetde de aynı kötü huylara sahip olduğunu gösteriyordu. Bu, öyle bir kadında görünen çok garip ve incelemeye değer bir haleti ruhiye idi.

İsyan şeklinde ifade edilebilen bu itaatsizlik hemen daima terbiye ve nezaket sınırını aşar bir şekilde göründüğü için, buna kadın gururundan ve kadın izzeti nefsinden doğan bir haleti asabiye demek de doğru olamazdı; zira macerası ve bilhassa son iki senelik hayatı, bir kadın gururu ile telif kabul etmeyen haller ve izzeti nefissizliklerle dolu idi.

Bence bir hastalıklı karakter şeklinde tezahür eden bu

hal: Yapmacıklık hastalığından başka bir şey değildi. Bir çok kadınlarda müşahede edilen yapmacıklık, sahtelik ve fazla öğünmek gibi huylar Bedia'da bir hastalık halini almıştı.

Bedia, fuhşa nasıl düştüğünü anlatırken dedi ki:

"Benim yaralarımı deşmeyiniz... Göreceğiniz manzaradan korkar ve kaçarsınız!"

Ve sonra çevreye hissettirmeksizin kendini yukarıdan aşağı süzdü:

"Ah yarabbi! Ben neydim, ne oldum?!" dedi. Fakat derhal kendini topladı. Tesirlerini gizlemek istiyordu:

"Söyleyiniz Bedia Hanım!" dedim, "hâlâ mağrur musunuz?..."

"Neye?..."

"Güzelliğinize!"

Dudağını büktü ve bir külhanbeyi tavrıyla omuzunu silkti:

"Ondan artık eser mi kaldı?!"

Kadınca değil alçak bir hırsın yol açtığı "Mağrurlanma" hastalığı hâlâ yakasını bırakmıyordu. Gözlerinin ucunu kıvırarak:

"Bununla beraber, emin olunuz ki peşimde daima dört beş âşık gezer."

"Bunlardan birini seçmek mürüvvetini göstermez misiniz?"

"Ah, ne yapayım? Gönlümü eylendirmek hepsinden iyi. Kalbimi birisine kaptırıp da divane gibi peşinden mi koşayım? Onlar benim arkamdan gelsinler."

"Peki ama onlar da insan değil mi?

"Canım, düşündüğünüz şeye bakın. Erkekleri avutmaktan kolay ne var?"

"Avutmakla ne kazanırsınız?"

"Hepsini elde eder ve oyalarım."

"Lâkin o zavallıları esir gibi kullanmak, oyalamak günah değil mi?"

"Onlar benim esirim iseler, ben de zevkimin esiriyim. Herkesin karakteri birbirine uymaz. Bilhassa ben hiçbir ka-

dına benzememek için yaşıyorum. Lâkin bu hissimi size çok mahrem söylediğim için antiparantez kaydetmenizi rica ederim. Arzum şudur ki ben bizim sefahet âlemlerimize benzemeyen büsbütün başka bir zevk alemi ve sefanın hiç sabahı olmayan uzun ömürlü gecelerinin tek bir yıldızı olarak kalayım.. Ve benden daha parlak ve cazibeli bir başka yıldız görmeden sönüp gideyim."

"Güzelliğinizin en parlak ve cazibeli devirlerinde tatmin edemediğinizi söylemiş olduğunuz bu arzunuza, bundan sonra muvaffak olacağınızı zannediyor musunuz?

"Hayır, asla ümit etmiyorum. Yalnız, bu arzu bende saplantı halinde yerleşmiş ve beni âdeta bir çılgın haline koymuştur. Ancak dedim ya, kuru ve boş bir arzu. Bereket versin ki aşka inananlardan da değilim. Eğer o gerçek olmayan cismin varlığına da inanmış ve kendimi, demin dediğim gibi, bir âşığın oyuncağı şekline sokmuş olsaydım, vay benim halime.."

"Demek ki aşkın varlığına da inanıyorsunuz."

"Ona şüphe mi var... Ne seni seviyorum, senin için ölüyorumlarla başlayan münasebetler bilirim ki kışın açılan güneş hararetinden daha güvensiz, geçip gitmiştir. Ben size, uzun lâfın kısası, bir şey söyleyeyim mi: En iyisi havaî olmaktır!

***

Ortaya çıkması mümkün olmayan arzu ve emeller peşinde koşarak, bile bile kendini pislik deryasına atan Bedia ve onun gibi birçok zavallılara acımamak kabil olmuyor! Böyle çamur deryasında yüzen bir felâketzedeyi fazla dinlemek için insanın mermerden hissiz kalbi olmalı.

Bütün Suçların Sebebi: İçki, Para, Kadın..

Salih, nişanlısını nasıl öldürdüğünü anlatıyor!

"Nişanlımın üzerine saldırdığım zaman, o: 'Salih! Aldanıyorsun! Günahtır.. Ben senin için yaşıyorum. Bu gece en mutlu gecemizdir; çünkü namuslu aileler gibi bir yuva ku-

rup yaşamaya karar verdik... Bana kıyma! Günahsızım.. Pişman olursun!' diye yalvardı. Fakat ben, bir dişi kaplandan daha insafsız davrandım ve vücudunu parçalamaya başladım!"

Hapishanelerin bin bir feryadını yankılatan duvarlarında toplanmış öyle inilti ve ıstıraplar vardır ki gözünü ve kulağını oraya çevirmeyen hiç bir yazar onları uzaktan göremez ve işitemez.

Hapishaneler, toplumu harekete getirecek bir dünya incelemesidir, başka bir tabirle; âlem içinde bir âlemdir! Kutupları keşfe binlerce seyyah gittiği halde, bu âlemin hayatı bilinmeyen sakinlerini incelemeye bir ziyaretçi bile gitmez.

Toplum, hapishanedeki iniltileri duysa ve en metin, hissiz kalpleri bile harekete getiren sefalet levhalarını bir defa yakından seyretse; insanî vazifelerinde gösterdiği alâkasızlıktan dolayı, eminim ki utanacaktır...

Newyork'taki fennî detektif müessesesi müsabakasına iştirakim dolayısiyle bir buçuk seneden beri hapishanelerde icra ettiğim ilmî ve ruhî incelemelerim neticesinde, ihtiyar ve arzusu ile suç işlemiş hiç bir mahkûma tesadüf etmedim.

Bazı fitrî kabiliyetler müstesna olmak üzere hepsi de herhangi bir ihtiyaç veya bir sebep ve zaruret ile felakete maruz kalmıştır. Zindanlardan yükselen iniltilerin akislerini ve bu hadiselerin psikolojik neticelerini tahlil edersek mesuliyetin, doğrudan doğruya topluma ait olduğunu görmekte zorluk çekmeyiz!

İsviçre, Hollanda, Danimarka, İsveç ve daha başka memleketlerdeki hapishanelerin zaman

zaman boş kalmalarındaki sebep ve etkilerinden biri de terbiye müesseselerinin faaliyetleridir.

Bizde suçluların, kanunun verdiği cezalarla ıslahı hal edememiş ve hayatta tekrar kabahat işleyerek hapishaneye düşmüş olmalarındaki sebep aşikârdır: Fenalığa meyilli

fertleri ıslah ve irşat edecek terbiye müesseselerinin olmayışı ve neticesinde cemiyetin ihmal ve lâkaydisi..

Teknik asrında hurafelere bağlanan zümreler için en büyük düşman; yenilik olduğu gibi, gene bu asırda bütün insanların vicdanına musallat olan en büyük düşman da; hırs ve tamadır.

Hırs ve tamâ sahipleri yalnız kanunla karşılaşmaz... Ekseriyetle cemiyet ile yüz yüze gelir ve en büyük fanalıklar cemiyetin ihmal ve lâkaydisi yüzünden oradan doğar, oradan yayılır.

Sosyal durumun huzur ve emniyetini tehdit eden bütün fenalıkların -gerek cemiyet ve gerek fert arasında vuku bulsun- menşei zaaftır!

Yüz binlerce tecrübe ile sabit olmuş bir hakikattir ki insanın üç şeye karşı zaafı vardır:

— İçki, para, kadın.

Suçluların felâketini hazırlayan da bu üç âmildir. "Sarhoşluğun neticeleri" başlığıyla "Yeşilay" cemiyetine ithaf ettiğim bir makalemde, bu mevzua ait bazı müşahedelerden bahsederken, içki kurbanı olan bir mahkûmun çok samimî itirafatından bir kısmını kaydetmiştim. Mahkûm diyordu ki:

"Onu neden mi öldürdüm? Görünürde sayılacak sebepler çok; kıskançlık, sefalet, ihtiras.. Fakat ben bunlara rağmen dayanıklı, mutedil ve bilhassa anî vakalar karşısında iradesini kaybetmeyen bir kimseyim. Felâketimin yegâne sebebi içkidir. Beni tahrik ettiler; asabiyet ve üzüntümden o gece fazla içtim, irademe sahip olamadım ve S... hanımı vurdum!"

"Bununla beraber sizi temin ederim ki katil olmaya fıtrî kabiliyeti olmayan bir gencim... Fakat şimdi içkinin öyle amansız bir düşmanıyım ki bir insan şeklinde belirse beşeriyeti bu belâdan kurtarmak için bir cinayet daha işler ve

asıl o melûnu öldürürdüm. Hiç olmazsa tarih beni kaydederken katil fakat bir muhterem katil! diye takdis ederdi."

Görülüyor ki bu gencin felâketine de bu üç âmilden biri sebep olmuştur.

Ümitsiz mahkûmların bile af ümidiyle yaşadıkları bu hocasız mektepte, ıslah kudretinden mahrum kaldıkları halde, hapishane müddetleri esnasında manevi varlıklarını ve hüviyetlerini büsbütün kaybederek, bilahare cemiyetin kucağına atıldıkları zaman, sosyal yapıya neden yararlı olamadıklarını da açıklama ve incelemeyi unutmayacağız!

Bu mektebe girince, mahpuslarla temastan hasıl ettiği intibalar dikkatli bir gözlemci için çok kıymetlidir. Hürriyetten esarete düşenin en büyük emeli, halâs bulmaktır. İnsan hayatın ve hürriyetin kıymetini o tavanın altında bir dakika düşünmekle derhal öğrenir.

Bu sebeple, hayatta serbest bulunan insanlarla, mahkûm olan insanların müşahedeleri birbirine benzemez. Biri, güneşten karanlığı unutmuştur. Diğeri, karanlıktan güneşi göremez!

Hangi mahkûmun yüzüne baksanız anî bir râşe ve tebessümle gözlerinizden fevkalmemul bir müjdei halâs sezmek ister. Bir dost gibi gülerek mukabele ederseniz memnun olur ve bu memnuniyet bir fakirin keşkülündeki ekmek kırıntıları gibi, bir diğer teselli ve tatyibi hatıra kadar gıda ve ekşir mahiyetinde devam eder.

Tiplere gelince, insan sergisinin en acısı olan hapishanelerden her şekil ve renkte, her huy ve mizaçta insan türü gelip geçer. Bu resmi geçidi soğuk kanlılıkla temaşa edebilmek için yalnız metin ve sabırlı olmak kifayet etmez. Kar ve yağmurda titreşen çıplakların ah ve inilemesini işitmemek; şevki talile sefil ve perişan olan merhamete değer bir takım düşkünlerin halini görmemek için sağır ve kör olmak lâzımdır!

Her taraftan bin bir arzu.. Her köşeden bir macera ve inilti işitilir. İşte şurada güneşlenen üç mahkûm hastanın dertleştikleri besbelli.

Yanlarına sokuldum; esmer, yuvarlak çehreli birine sordum:

"Oğlum hasta mısın, neyin var?"

"Hastayım efendim. Verem..."

"Geçer İnşallah. Adın ne?"

"Salih."

"Neden mahkûmsun?"

"Katilden."

"Kaç seneye?"

"On beş."

"Kimi öldürdün?"

Biraz duraksayarak:

"Nişanlımı."

"Niçin ve nasıl öldürdüğünü anlatır mısın?"

"Anlatayım efendim," dedi. Elini şakağına dayadı, derin bir ah çekerek devam etti:

"... Onu fırının üstündeki odaya getirdiğim gece, hiç bir kötü niyet ve maksadım yoktu. Altı aydır gizli yaşıyorduk. Ara sıra bana vefasızlık gösterirse de nikâhlı zevcem olmadığını düşünerek affederdim. Beni çok severdi. Ben de onu çıldırasıya severdim. O gece, nikâh günümüze varıncaya kadar, saadetimizi ikmal için ne mümkünse düşünmüş idik. Yalnız o beni, çok rakı içmekten daima menederdi. O gece bilmem neden, menetmedi. Çok içtim. Çok içince deli gibi olurdum! Benim bu halimi bildiği halde niçin menetmiyor; acaba beni sarhoş edip avutmak mı istiyor? dedim, içtikçe içtim. İçtikçe delirdim. Ne yaptığımı bilmiyordum: O gece demirle başını, kollarını parçaladım. Sonra vücudunu, bacaklarını parça parça yaparak toprağa gömdüm. Başına demiri vurduğum zaman sol gözü aktı. Tekrar üzerine saldır-

dığım zaman, o: 'Salih! Aldanıyorsun!' Günahtır... Ben senin için yaşıyorum. Bu gece en mesut bir gecemizdir, çünkü ölünceye kadar namuslu aileler gibi bir yuva kurup yaşamaya karar verdik... Bana kıyma! Günahsızım... Pişman olursun!" diye yalvardı. Fakat ben, bir dişi kaplandan daha insafsız davrandım ve bacaklarını, kollarını gövdesinden ayırarak yere yığdım. Başı uzun müddet sallandı ve bütün damarlarından çeşme gibi kan aktı. O vakit aklım ve muhakemem tamamiyle yerinde idi. Bütün bu ameliyatı kin ve öfkemden aldığım kuvvet ve metanetle yapıyordum. Evvelâ onun beni aldattığına kail olmuştum, fakat son nefesindeki teminat ve vasiyeti, bende hasıl olan şüpheyi silmişse de ne çare ki ben bir defa işe başlamış bulundum ve kasaplığımı bitirmeden hırs ve kinimi yenemedim."

***

Salihi ondan sonra bir iki defa daha gördüm. Az zaman zarfında hastalığı ilerledi. Hain bakışlarında, teskin edilemeyen kin ve hırsından hâlâ eser vardı. Ölümünden iki gün evvel, hastalığı münasebetiyle ceza süresinin kalanının affına dair tahliye müzekkeresi geldiği dakikada da görüştüm, bana: "İyi olursam artık evlenmeyeceğim!" dedi. Onu cumhuriyetin kanunları affetti, fakat tab affetmediat kanunları. Cezasını buldu!

Yüzden Fazla Suç İşleyen Bir Caninin İtirafları

Hıristo bir kadın taciri idi..

O, eskiden kimsenin bilmediği bir ticaretle iştigal edermiş. Hıristo'nun dışarıdaki ismi malûm değil. Onun ticaretinden bana birisi gizlice bahsetti. Bir gün bahçede onunla görüştüm. Harbi umumide Beyoğlu'nda "ince zanat" ile meşgul ve ünlüymüş. Orta yaşlı, kumral.. O vakit altın gözlüklü, gayet şık ve kibar bir adammış. Şimdi bir dolandırıcılık yüzünden mahkûm olmuş.

"Hıristo nasılsın?" dedim. Dikkatle yüzüme baktı:

"Besbelli beni tanıyorsunuz, beyim?" diyerek güldü.

"Nasıldı o eski âlemler?..."

"Sormayın, paşam! Hepsi bitti, Bak, şimdi ne hale geldik!.."

"Ziyanı yok, felâketler rüzgâr gibidir, eser geçer."

"Ah, beyim, eskiden biz de bir adamdık. Beylerle, paşalarla çok düştük, kalktık. Amma şimdi buradayız."

Perişan halini gösterdi, acındırmak istedi.

"Eski bir şey bulur veririz, merak etme!" dedim.

Memnun oldu, uyuz bacağını hissettirmeyerek tırnağıyla kaşıdı:

"Ah, o eski günler!" dedi. "Bizim ticaret o kadar yolunda idi ki paşam, yalnız elli lira ayda apartman kirası verirdim. Bizim zenatta iş çok, para boldu..."

"Ne yapardın Hıristo?"

"Size ayıp gelir amma, bilmem, çünkü öyle diyorlar da. Halbuki ticarette ayıp olur mu?"

"Tabiî..."

"Efendim, her gün gezerdim, genç kızların peşinde..."

"Ne yapardın, zamparalık mı?..."

"Hayır be paşam! Güzel ve kimsesiz olursa, kandırır ve götürürdüm.."

"Nereye götürürdün?"

"Bizim yeşil sokakta ve Sakızağacındaki evlere!

"Nasıl ev onlar?..."

"Anlamaz gibi söylersiniz, bire canım! Randevu evleri...

"Evleri polis bilmez miydi?"

"Bir hafta bir evde, diğer hafta da öbür evde çalışırlardı? Yerlerimizi değiştirirdik. Kızlar da memnundular... Çünkü çok para kazanıyordular.. Amma bir görsen paşam, hepsi de ufak kızlardı!"

"E, bunların anaları babaları yok muydu?"

"Çoğunun vardı..."

"Aramazlar mıydı?"

"Canım, yalan mı yoktu. Misafirliğe gidiyoruz diye çıkarlardı, üstlerini başlarını yapar, baştan aşağı giydirirdik, ceplerini de para ile doldururduk. Üç dört günde bir defa birer gece izinli giderler, gene gelirlerdi!"

"Bunların aileleri sormaz mıydı? Bu paraları nerden aldınız diye?..."

"Harbi umumideki sefaleti unuttunuz mu beyim? Bir genç kız, sokaktan bir deste para buldum, diye alsa da evine götürse, ailesi almaz mıydı? Doğrusu kimsesiz kızlar da çok vardı. Ebeveyni tarafından reddedilenler de yok değildi. Elbette, namus meselesi bu, değil mi paşam?"

"Peki. Bu küçük kızları baştan çıkaracağına, doğru yolda kendi ince zenatınla (!) meşgul olsan daha iyi olmaz mıydı?"

"A beyim beni sıkıştırıyorlardı: Körpe olsun.. Ufak olsun diye... Ben de babayım, tarladan marul toplar gibi her gün sokaklarda dolaşıp, en tazelerini topluyordum. Bunlar için bana daha çok para verirler, beni daha fazla memnun ederlerdi!"

Herif, zalim bir soğukkanlılıkla bunları anlatırken tüylerim ürperdi.

"Hiç insafın yok muydu senin" dedim. O, hayretle yüzüme baktı ve sırıttı:

"Ticaret bu. Ticarette insaf olur mu?" dedi.

Memlekette bir intibah uyandırsın diye sükûnet ve itidalimi muhafaza ederek bu cani ruhlu ve vahşi zevkli adamı biraz daha söylettim:

"Bu ticaretin kaç sene sürdü?"

Hatırasını yokladı, düşündü, sonra cevap verdi:

"Önce beş ay yeşil sokakta oturduk. Taksim merkezinden bastılar, ev sahibini tuttular, kızları gardroptan ve bodrumlardan çıkardılar. Merkez memuru Veli Bey'e ha-

ber vermişler. O bastırdı. Ama ben kaçtım, ortada yoktum. Sonra Sakızağacı'nda gene çalışmaya başladık. Mütareke oldu, böyle şeylere bakan olmadı. İki buçuk sene daha çalıştım, bu ticaretten o kadar çok para kazandım ki.."

"Ne oldu o paralar?"

"Sonra kumarda yedim, bitirdim."

"Bu ticarette ne kadar sermaye elinden geçti, hatırlar mısın?"

"Hangi sermaye?!"

"Yani kaç kız, demek istedim?"

"Yüzden fazla idi!!!"

"Ve sustu.."

"Niçin susuyorsun?"

"Biraz sert baktınız da korktum, paşam!"

"Ben sorgucu değilim ya... Lâf olsun diye soruyorum! Ey, onların içinde ne kadar Türk vardı?"

Hıristo başını aşağı eğdi, cevap vermedi, ısrar ettim:

"Söyle canım, yanımızda polis filân yok ya. Hem mahkûm olmuşsun! Gelmiş geçmiş şeyler bunlar, ne ehemmiyeti var!"

Korkak, vahşi bir sesle mırıldandı:

"Üçte biri Türktü..."

Ayağa kalktı, gidecekti. Lâf olsun diye ilâve etti:

"Hani harbi umumî zamanı, mektepli Melâhat diye gazeteler yazmışlardı, anası babası kovmuştu, işte en çok o kıza çok acırım. Kimsesiz kalınca benim kucağıma düşmüştü, fakat ben de kabul etmedim, evimde iki ay çalışmıştı.."

"Halbuki frengili imiş! Ebeveyni evden kovmuş. Zavallı yavrucak daha on dört yaşında körpe, güzel, şirin bir kızcağızdı!"

Bu son facia üzerine Hıristoyu daha fazla dinleyemedim.

Hayattaki Nitelik ve Eğilimleri, Hapishanede Tamamiyle Değişen Bir Esrarkeş..

Afyon, esrar ve tırnak kurusu içerek hayale dalan Şevket, çok eksantrik bir tipti!

İşsizlik ve tembelliğin doğal sonucu olarak hayatta birçok kimseler nasıl fenalığa eğilim gösterirse, azılı mahkûmların yanında diğer suçluların hemen yüzde yetmişi, işsizlik yüzünden, doğal olarak memurlardan gizli olarak afyon, esrar ve tırnak kurusu içmek gibi, bir takım fena itiyatlara kapılırlar.

Hapishanelerde kitaphane, sinema, beden eğitimi görmek şöyle dursun; futbol vesaire oynamak gibi, âtıl insanlar için ifası zarurî bir takım hareketlerden bile mahrum olan mahkûmlar, nihayet dışarıda görmemiş ve alışmamış olduğu birçok fenalıkları sabıkalılarla birlikte geçirdiği müddet zarfında öğreniyor.

Esasen makul ve mantikî bir tasnife tabi tutulmayan ve meselâ sekiz on defa hapishaneye girip çıkmış bir katil veya bir yankesicinin yanında herkesin yapabileceği bir fiil ve kabahatten dolayı mahkûm olarak düşen tahsil ve terbiye görmüş insanların bile ahlâk ve itiyatlarının bozulmaması mümkün müdür?

Hapishaneye esrar girmemesi hususunda gösterilen çok sıkı bir konrole rağmen, şimdiki mahkûmların bazılarının -gizli de olsa- esrar içmeleri dikkate değerdir. Geçenlerde bu mesele yüzünden bazı kimselerin sorguya alınarak bir suçu müşterek halinde hapishaneye esrar ithal ettikleri sabit olması yüzünden muhakemelerine karar verilmişti. Bu sebeple mahkûmlar arasında henüz devam eden bir korku münasebetiyle esrarkeşler faaliyetlerine gayet gizli devam etmekte ve bir hadisenin olmasına mahal ve meydan vermektedirler.

Hal böyleyken, aslında mesele, esrar içmek, içmemek

meselesi değildir. Dikkate alınacak konu, mahkûmların ataletten kurtarılarak, fenalık düşünmeye vakit ve fırsat bulmadan çalıştırılmalarıdır. Bu temin edildiği ve mahkûmların genel durumu ve sağlıkları ile meşgul olmaya başlandığı gün, hapishanelerimiz, suçlulara kanunun verdiği cezalardan amaçladığı gayeye vasıl olabilmek için ilk ve insanî adımını atmış olur.

***

Esrarkeş Şevket, emniyet güçlerine hakaret maddesinden bir sene hapse mahkûm olmuştur. Bundan evvel de dört defa mahkûmen hapishanede yatmıştır. Hapishanenin herhangi bir köşesi, onun için hazırlanmış bir pansiyon mahiyetindedir. Hal böyleyken, bu sahada yaptığım uzun incelemelerden elde ettiğim neticeye göre kesinlikle diyebilirim ki gelip geçen üç bin kişi içinde, işledikleri suçlara fıtraten kabiliyeti olanlar, elli kişiden fazla değildi!

Amerikalı yazarların iddiasına göre ise, bu kabiliyetleri bile iyiliğe tahvil etmek mümkündür.

Çünkü esasen insan; hakikatin, hayrın, iyiliğin hizmetkarıdır. Herhangi bir memlekette bir takım insanlar fazla fenalık yapıyorlar ve topluma faydalı olmaktan uzak bulunuyorlarsa, bunda en büyük etki ve tesir; o kimselerin takibine koyulduğu toplumun gafletidir.

İşte misali! Biraz evvel bahsettiğim esrarkeş bakınız ne diyor:

"Bir kahveci çırağı idim. Kahvehanemize geceleri bazı esrarkeşler gelir ve saatlerce otururlardı. Bir gece büyük bir hâdise oldu, bu işte beni de altı ay hapse mahkûm ettiler. On iki sene evvel buraya geldim ve burada esrarın insana nasıl bir zevk verdiğini öğrendim!

Dükkânımıza esrarkeşler devam ettiği halde ustam, annemin hatırını sayar ve bana bir nefes bile çektirmezdi. Bir gün tecrübe etmek istedim, seni dükkândan kovarım, dedi. Korktum. Aylarca ağzıma almadım..."

Şevket, on dokuz yaşında hapishaneden çıkarak iki sene sonra bir darp maddesinden mahkûmen gene hapishaneye düşüyor. O vakit hapishanede ne öğrendiğini gene kendi lisanından dinleyelim:

"Ampese (Esrar) alıştıktan sonra çalıştığım dükkândan çıkmıştım. Ufak tefek alışverişlerle meşguldüm, işim yerinde idi, hattâ evlenmiştim bile. Anneme ve karıma çok güzel bakıyordum, ikinci defa buraya gelince, yeis, keder ve işsizlikten kendimi daha fazla esrara vurdum. Todori isminde meşhur bir hırsızla yan yana yatıyordum. O vakit daha henüz açılmamış, izzeti nefsini tanır, mağrur bir gençtim.

Günler ve aylar geçtikçe Todori'nin tesiri altında kalmaya başlamıştım. O bana hırsızlığın sermayesiz ve çok kârlı bir iş olduğunu anlatıyordu. Bana annemden ve karımdan başka kimse gelmediği halde, Todori'ye her pazar beş on ziyaretçi gelirdi, hem de elleri ve cepleri dolu olarak..

Gençlik bu ya, ben bunları göre göre hırsızlığı fikrimde tasarlamıştım. O vakit Todori dedi ki: 'Merak etme, sen benden evvel çıksan da ben seni gene bizim partiye sunarım. Birkaç ayda alışırsın! Onlar seni himaye ederler, korkma!'

Günüm doldu, çıktım. Cepte beş paralar yok. Bereket versin Todori'ye! Bu sefer de bunu tecrübe edelim, dedim. Avene derhal etrafımı kuşattı. Beni öyle bir yetiştirdiler ki gözden sürmeyi çalmak işten bile değildi.. Ceplerim para görmeye başladı. Allah razı olsun şu mahkûmlardan, insana hoca gibi neler öğretiyor?! diye dua ediyordum.

Nihayet bir gün yakayı ele verdim. İki sene daha uygunsuz konukluk.. Bizim eski pansiyon hiç değişmemişti. Postu kurduk, zuladan (saklı) ampesleri çıkarıp tüttürüyorduk. Bu sefer sıkıntı da çekmemiştim.

Çocuklar dışarıda, eksik olmasınlar, çalışıp her hafta benim payımı getiriyorlardı. İşte böyle fakat gardiyanlar ta-

rafından yakalanmaktan korkarak kabakları tüttüre tüttüre iki seneyi de doldurduk.

Çıktığımdan bir iki sene sonra idi. Bir gece yüksek kaldırımda Hüsnü'nün kahvehanesinde çubuğu tellendirmiştim. Çocuklardan biri gelerek dışarıda bir polisin dolaştığını söyledi. Artık bu adamların elinden çektiğim nedir diye hiddetlendim ve bütün aveneyi başıma toplayarak, polis müdüründen itibaren memlekette ne kadar emniyet memuru varsa tümünün yakalanmasını emrettim!"

Şevket burada biraz doğruldu ve koğuşun loş ziyası altında, kapalı gibi duran gözleriyle etrafı gözleyerek kulağının arkasındaki sigarayı çabukça yaktı ve ardı sıra birkaç defa çektikten sonra sözüne devam etti:

"Nerde kalmıştık?. Ha, evet! Nihayet bütün polisleri yakalattım. Fakat insaflı bir polis müdürü lâzımdı. Düşündüm. Meslekten olsun, dedim ve polis uçağıyla bizim Todori'yi Atina'dan derhal getirterek makamına oturttum. Artık, siz avenedeki sevinci görmeyin! En işgüzar işçileri (!) merkez memuru, söğüşçüleri ser komiser, pandoflacıları ikinci komiser, gece işçilerini de araştırma memuru yaptım. Kadroyu kurarark faaliyete başladık. Emniyet işlerinin değme keyfine. Yankesicilik, hırsızlık, darp, katil kimin haddine?! Bütün devletlerden takdirnameler, bütün ahaliden teşekkür telgrafları alıyorduk. Memleketin emniyet işleri ne kadar yolunda, kuralında gidiyordu.

Todori'ye yardımcı olmayı düşünüyordum, kendisine mektup yazmıştım, cevap bekliyordum. Aradan yarım saat bile geçmemişti. Bir de baktım ki bizim eski müdüriyetteki Zeki Bey'in kolu omuzumda duruyor... Meğer bir gün evvelki hırsızlık, aradan yirmi dört saat bile geçmeden meydana çıkmış!

İlâhi Zeki Bey, dedim. Ne kadar da acele ettin?!"

Kokainoman Bir Genç Söylüyor: "Hayat Yolunda Uğrıyacağım Bir İstasyon Kaldı: Mezar!"

Toplumun, başı boş bıraktığı tehlikeli tiplerden..

Kokainin tarihi ve bilhassa Türkiye'ye gelmesi pek yenidir. 1912 tarihinde Avrupa'da bile kokain müptelâlarının korkulacak büyük bir sayıda olmadığı yayınlanan istatistiklerle sabit olduğu halde, bu tarihi takip eden ve bilhassa harbi umumî senelerinde Fransa ve Almanya'da kokainmanların miktarı geçmiş senelerle nisbet kabul etmeyecek derecede yükselmiş ve barlardan, umumhanelerden aile ocaklarına kadar girmek suretiyle yayılmıştır.

Kokainin nasıl kullanuldığını uzun uzadıya izaha lüzum yoktur. Maalesef moda hükmünü alan kokain gerek toz halinde enfiye gibi buruna çekmek veya sıvı şeklinde bacaktan enjeksiyon suretiyle kullanılan bir zevk vasıtasıdır. Yasaklanan zararlılardan bulunduğu halde kaçakçılığını yapan birçok komisyoncuları ve dağıtıcıları vardır.[2]

Almanya'da Madam Keti isminde bir kadın bu uğursuz alışkanlıktan ölürken: "Kokain, bir aşk gibidir. Yakalanınca kurtulmak imkânı yoktur!" demiş..

Yabancı memleketlerin birçoklarında görüldüğü şekliyle, bu hastalığa müptelâ olan bir insanın ve özellikle iradeleri zayıf ve hassas gençlerin bu müthiş belâdan yakalarını kurtardıkları işitilmemiştir. Madam Keti'nin son nefesinde dediği gibi, eğer aşk, bulaşıcı bir hastalık ise, insanlar hiç şüphe yok ki bu hastalığa iradelerinden bağımsız ve farkında olmayarak tutulurlar!

Fakat kokain, esrar, içki vesair bağımlılıklar böyle mi ya? İrade ve arzumuzla ilgili olmadan kokain ve içki içer miyiz? Bu kıyas pek batıl olmakla beraber, büyük bir hakikati

[2] *Fahişelerin iç yüzü* isimli kitabımı okuyunuz.

gösterir ki o da kokaine müptelâ olan bir insanın ihtiyar ve iradesi ile bu bağımlılıktan kurtulmak imkânı olmamasıdır!

Kokain müptelâlarının bu müthiş belâdan kurtulmak için uğrayacakları tek ve son bir istasyon vardır: Mezar!

***

S. Bey bana kendi kendini takdim eden atılgan ve nevrastenik bir gençtir. Yirmi beş yaşlarında, vasat derecede tahsil görmüş, kara kaşlı, kara gözlü ve sevimlidir. Kendisini ilk gördüğüm zaman:

"Böyle renginiz neden soluk, azizim? Rahatsız mısınız?" diye sordum.

Düşünmeden cevap verdi:

"Şüphesiz... Rahatsızım. Hem de pek fazla..."

"O halde hastaneye niçin gitmiyorsunuz?"

"Hastalığım tedavi edilemez, beyefendi!"

Onun düşünmeden verdiği bu cevap karşısında ben düşünmeye mecbur olmuş ve sükût etmiştim.

O, biraz daha yanıma sokuldu. Daha samimî bir vaziyetle:

"Niçin mi?" dedi.

"Bu asırda tedavisi olmayan hastalık olur mu? Sizi biraz asabi ve heyecanlı görüyorum. Doktora çıksanız herhalde hayırlı ve kârlıdır!" dedim. Birkaç söz daha söyledim. O, kendi yıktığı binanın enkazı tarumarı üstünde öten bir baykuş gibi, karşımda sarsıldı, inledi ve sonra doğrularak:

"Bana kokainoman... diyorlar! Kanım zehirlenmiş.. Kilom seksenden kırk kiloya kadar indi. Vücudumun her gün biraz daha çöktüğünü, ruhumun ve gençliğimin her dakika biraz daha söndüğünü hissediyorum" dedi.

Bu sözleri söylerken cebinden bir ufak ayna çıkardı:

"Zavallı gençliğim... Güzelliğim! Hepsi uçmuş, gitmiş!" diye ağlar ve sızlar gibi bir hal ve tavır aldı.

Beyaz mendili ile burnunu silerek; o mendilden sanki

bir hayat zerresi çekiyormuş gibi birden canlandı ve hayatını anlatmaya başladı:

"Kokaine Almanya'da öğrenciyken alıştım. Mütareke oldu, İstanbul'a geldim. Halbuki kokain İstanbul'a yabancı değilmiş. Altı ay sonra metres tuttuğum bir Türk kadını akşamları kokainsiz yatamıyor, uyuyamıyordu. Doğrusunu söyleyeyim. Ben Almanya'da bu derece müptelâsı değildim, hâttâ İstanbul'a gidince bırakırım, kullanmam, diye kendimi teselli etmiş, karar bile vermiştim. Metresimi çok seviyordum, onun tekliflerine bigâne kalamazdım, her akşam çekmeye ve aradan bir sene kadar bir zaman bile geçmeden, hem burundan almak, hem de bacaktan enjeksiyon yapmak suretiyle azamî zevk hissetmeye başlamıştım. Üçüncü sene metresim bir gece ânî bir şekilde vefat etti. Bu hadise ruh halimi ve akıl sağlığımı tarumar etmişti. Ondan sonra kendimi toplayamadım.

Bana: "Öleceksin, artık şunu kullanma!" diyenlere adetâ düşman oluyor ve: "Ölmemek için kokain kullan! diyorlarmış gibi, miktarını bilâkis artırıyordum."

Etkileyici bir nazarla gözlerimin içine baktı:

"Lâkin", dedi. "Bundan daha güzel zevk verici, eğlendirici, uyuşturucu bir şey düşünülür mü? Gece sevgilinizin başı göğsünüze yaslanmış, saz ve söz durduktan ve meclisiniz yabancılardan arındıktan sonra, üst üste iki enjeksiyon insana öyle tatlı bir keyif ve neşe verir, insanın hayal gücünü o kadar genişletir ve süsler ki dünyada bundan tatlı ve uzun bir zevk ve neşe veren bir şey yoktur desem yeridir!"

"Fakat daha yaşınız otuza gelmemişken gençliğiniz mahvolmuş. Bu zevkin uzunluğu nerede kaldı?"

"Orasını sormayınız. Melûn şey, çok tatlı bir zevk veriyor, fakat tıpkı bir yangın gibi, ateş nasıl saçağı sarınca o haneden hayır kalmazsa, bu da girdiği yerde metanet, irade, mantık bırakmıyor! Bende en fazla tahrip ettiği yerlerden

biri de aklım olmuştur. Hafıza, düşünce, akıl, fikir... Bunlardan hemen hiç de eser kalmadı. Kalır mı ya?

Bazen üç, dört gün mütemadiyen odaya kapanır, aç, susuz kokainli rüyaya dalar ve başımızı yerden kaldıramazdık. Bir gün gözümü kaparken gözüme duvardaki takvim ilişmişti, okudum: 8 - Eylül. O günlerde gene kokain nöbetleri geçiriyorduk, gözümü açıp kendime geldiğim zaman takvime baktım: 13 - Eylül idi. Hizmetçi her gün bir tane koparırdı. İnanmadım, telefonla matmazelden sordum, doğru olduğunu anladım. O vakitler kendimi çok mesut zannediyordum!"

"Fakat, şimdi anladınız ki..."

Sözümü kendisi tamamladı:

"Anladım ki bütün bunlar divanelikten başka bir şey değilmiş."

"Şimdi...?"

"Şimdi, yüzüm, gözüm ve bacaklarım şişti. Ruhum, yeis ve ümitsizlik içindedir. Artık kurtulacağımı zannetmiyorum. Halbuki kokain kullanmaya başladığım zaman ne kadar şen ve neşeli bir gençtim... Melûn şey damarlarımdaki kanı ne kısa bir zamanda ne uyuşturucu ve ne tatlı bir zevk ile zehirledi?! Şimdi.. Evet, şimdi aynaya bakınca kendimden korkuyorum! Kansız, renksiz, tıpkı canlı bir cenaze gibiyim. Bana merhamet etmeyiniz! Benim için açılmış, hazırlanmış bir kucak var: Toprak! Siz, mümkünse başkalarını kurtarınız!"

Fena Muhitlerde Fena Yetişen, İyi Yaradılışlı Çocuklar..

Çocuk terbiyesinde toplumun gösterdiği ihmal ve lâkaydî yüzünden fenalıklara maruz kalan gene toplumdur, bu birçok tecrübeyle sabit olmuştur..

Kız Mustafa henüz on sekiz yaşında bir çocuktur. Daha

on beş yaşında iken saçlarını uzatıp alagarson kestirdikten sonra öksüz bir kız evlâtlık olarak konaklara girer ve girdiği yerleri bir iki ay sonra soyardı...

Hapishanedeki mahkûmlar arasında en çok incelemeye ve merhamete ihtiyacı olan çocuklardır. Senelerden beri kısa, uzun cezalarla hapishaneden gelip geçen çocukların hemen yüzde doksan beşi hırsızlık fiilinden mahkûm olmuşlardır. Bu hale duçar olan çocukların mahkûmiyetlerinde esas itibarıyla iki etken ve neden vardır:

1 - Kimsesizlik,

2 - Hiçbir taraftan himaye görmemek.

Bu iki sebepten çocuklar doğal olarak sefalete düşmüş olarak fena yollara sapıyor ve neticesinde memlekete ve topluma zarar veren unsurlar arasına karışıyorlar.

Ceza kanunun ceza vermede beklediği gayelerden biri de suçlunun ıslahı olduğuna göre, bilhassa hüküm verici tarafından çocuklara verilen cezaların, çocuğun genel durumu üzerinde yaptığı tesiri hapishane idarelerinin incelemesi ve tespit ederek, ceza süresi doluncaya kadar ıslah durumu ne aşamaya geldiyse onu ihzar ve ikmal etmek insanî vazifelerden birini belki de birincisini teşkil ederken, maalesef bu konuda hiçte dikkat ve itina edilmemişti.

Gerçi bütçemizin yeterli olmaması yüzünden Avrupa'da olduğu gibi, mahkûm çocukların talim ve terbiyeleri ile meşgul olmak üzere terbiye uzmanları isteyecek değiliz. Bunun şimdilik yerine getirilemeyecek bir talep olacağını bilenlerdeniz.

Bizim söylemek veya istemek istediğimiz şeylerin bütçe ve para ile alâkası yoktur. Bunlar biraz zekâ, biraz insaniyet, biraz da idare meseleleridir.

"Çocukların ıslahı hal etmemelerinden en büyük sorumluluk hapishanelerde memurlar; toplumda ise öğretmenler-

dir." diyen ünlü Amerikalı hâkim, hapishane teşkilât ve intizamından bahsederken:

"Hapishaneler, mekteplerden daha yüksek birer terbiye ve şefkat müesseseleridir. Oraya bir şekilde düşen bir fert, kendi mesleği dahilinde çalıştırılmak mecburiyeti karşısında bulunmalıdır. Bir mahkûm, ceza süresini doldurup hapishaneden çıkarken evvelce işlediği fiilden cidden pişman olduğunu ve tamamiyle nefsini ıslah etmiş bulunduğunu samimî surette beyan ve itiraf etmelidir. Aynı mahkûm aynı suçtan dolayı ikinci defa olarak hapishaneye düşmüşse, ıslah olmamıştır ki bundan yegâne mesul, hapishane öğreticileridir." diyor.

Hapishane heyetleri idarî, insanî ve vicdanî velhasıl çeşitli bakış açılarından önemli vazifeler karşısında bulunmaktadır.

Geçen sene bir çocuğa niçin hırsızlık ettiğini sordum. Bana şu cevabı verdi:

"Büyük annemden başka kimsem yok. Aç kaldım, komşumuzun çocuğu, bey evlâdı gibi yaşıyordu. Bir gün bana acıdı, sen de benim gibi temiz ve daima tok gezmek istersen akşamları benimle beraber gel, dedi. Beni hırsızlığa alıştırdı. Üç defa mahkûm oldum ve hapishaneye düştüm, on altı yaşındayım. Kimse bana hırsızlığın fena bir şey olduğunu söylemedi. Söylese de yalnız söylemekten ne çıkar. Kolumdan bir tutanım yok ki!"

Bu sözlerde çok ve acı hakikatler vardır.

Amerikalı hakimin bakış açısına göre, bu çocuğun ahvalinden hapishane idaresi de toplum da mesul olmak zorundadır. Çünkü ne hapishane ıslah edici kudretini göstermiş, ne de cemiyet üzerine düşen vazifeyi yapmıştır.

Bu arada hayret verici bir zekâ ve kabiliyet eseri gösteren Kız Mustafa namındaki çocuğun hal ve vaziyeti de misal olarak gösterilebilir.

Kız Mustafa, henüz on yedi, on sekiz yaşlarında güzel bir çocuktur. Daha on dört, on beş yaşındayken saçlarını uzatıp alâgarson kestirdikten sonra, öksüz bir kız gibi evlâtlık olarak konaklara dahil olur. Bir iki ay girdiği yerde hanımefendiye, küçük hanıma ve hanenin diğer üyelerine emniyet ve itimat verir ve müsait bir günde ortalığı soyar, kaybolurmuş.

Hâttâ son defa yakayı ele verdiği gün bile çaldığı şeyleri bir bohçaya yerleştirmekle meşgulken birdenbire yukarıya birkaç kişinin çıktığını duyarak korkusundan hemen odada bulunan bir çamaşır sandığının içine girip kapağını kapamış, fakat sandığın kenarından dışarıya sarkan bir kumaş parçasının vaziyeti dikkat çekerek hane sahibi tarafından kapak kaldırılınca besleme Ayşe namı diğeri Kız Mustafa meydana çıkmış..

Kız Mustafa bunun gibi beş altı konağa girerek başarıyla çıktığını, lâkin bu sonuncusunda biraz acele ettiğinden yakayı ele verdiğini anlattıktan sonra:

"Ne yapayım, kimsem yok. Nerede gidip çalışayım, elimden başka bir şey gelmez!" diyor. Böyle, elinden başka bir şey gelmeyen düşmüş çocukları topluma faydalı kılacak müesseselere ve onları elinden bir iş gelebilecek bir hale getirecek himayeci ellere memleketimizin çok, hem de pek çok ihtiyacı vardır.

Zira, çocuk terbiyesinde toplumun gösterdiği ihmal ve alâkasızlık yüzünden meydana gelen fenalıklara maruz kalan, gene toplumdur!

Hapishanede Yozlaşan Tiplerden..

Hapishaneleri, insaniyet ve terbiye mefhumlarını anlayan öğreticilere bırakmak iddiasını, ilk önce bir Amerikalı hâkim ortaya atmıştır..

Bir gardiyana karşı geldiği için onu hapishanenin zin-

danına atmışlardı. Orada üç gün, hapis içinde hapis cezası görmüştü.

Rengi sapsarı olmuş soğuk damarlarına kadar işlemişti. Öyle ya, gardiyana karşı gelmişti... Bunun cezası elbette ağır olacaktı!

O, zaten yirmi sekiz, otuz yaşlarında, çok zayıf yapılı, sarı benizli ve orta boylu bir gençti.

Beyoğlu'nun ünlü bir kumarbazı olduğu halde, hapishaneye büsbütün başka bir sebepten düşmüştü. Karısından başka bir ziyaretçisi yoktu. İki çocuğu büyük annesinde çalışıp ona para ve saire getiriyorlardı.

Islaha müsait bir yetenek sahibiydi. Hapishanede yaşamaya mahkûm bulunduğu üç sene zarfında oradaki ayrımsız ve yozlaşmış suçlulardan bilmediklerini öğrenmemiş ve hapishane öğreticileri elinde gün geçtikçe fenalıklara karşı bir nefret hissi uyanacak bir terbiye görmüş olsaydı, hiç şüphe yoktu ki hapisten ıslah olmuş olarak çıkardı.

Yüksek adliyemizin kıymetli hâkimleri on beş günde bir defa mahkumların ahvalini teftişe geldikleri zaman, artık, bu zavallıların ataletten kurtarılarak başka memleketlerde olduğu gibi belli sınıflarda fenalık öğrenecek ve düşünecek vakit bulmamaları konusunu dikkate alacaklarından emin olduğumdan, bugünkü vaziyet karşısında fazla söz söylemeyi fazla görüyorum.

Bunun idari ve psikolojik birçok sebepleri vardır. Bunlardan bilâhare sırası geldikçe bahsedeceğiz. Suçluların ruh hallerinde önemli bir fasıl teşkil eden müşahedelerimize fazla konu ilâvesinden kaçındığımızdan, bu hususta ufak bir misal ile hapishane psikolojisini vaka halinde tespit edeceğim.

Mevzuu bahsettiğimiz kumarbaz -ki nihayet mahkûm olmuş bir insandır ve bence yarı yarıya ıslahı hal etmiştir!- bakınız ne diyor:

"Beni tedip için zindana atacaklarına, beni utandıracak iki lâf söyleselerdi, nefsime, o cezadan daha ağır bir ceza vermiş olurlardı!

Buranın bir mektep ve ıslahhane olduğunu ve yirminci asırda insanlara kanunlardan başka ceza verecek kuvvetler olmadığını ve idarî cezaların da başka memleketlerde olduğu gibi tahammül edilebilir olması lâzım geldiğini bilmeyen az tahsilli gardiyanların idaresine yüzlerce insanı terk ve teslim etmek ve güçlü yetkiler vermek bilmem ne dereceye kadar doğrudur? Hapishaneye otuz gardiyan yerine, iki gardiyan maaşının tevhid ile terbiye, idare ve insaniyet konularından anlayan tahsil görmüş on beş efendi, on beş hoca almak ve bu işi onlara –hem de terbiyecilik ettirmek suretiyle- gördürmek pek mümkündür.

***

Onu, gardiyanlardan çok korktuğu için, her zaman görmek mümkün olmadı. Bir gün onu bana tanıttılar, topladığım eşhasın resimlerini tasnif ediyordum.

"Benim resmimi de buldunuz mu?" dedi.

"Hayır" dedim.

Çok memnun oldu. Gazetelere resmi geçecek diye çok korkuyordu, şerefine halel gelir değil. Kendisini küçükten beri seven bir kızın yanında hissedeceği mahcubiyetten korkarak istemiyordu.

"Bir gece onun bile iki beşi bir yerdesini aldım da kumarda yedim..." diyordu.

On seneden beri kumar oynadığını anlatırken:

"Evvelâ şakadan başladım. Sigara paketinden, bir şişe rakıdan... daha doğrusu, bu zevk çocukluktan kalma bir alışkanlık gelişiyordu. On para üzerinde çift mi tek mi, yahut yazı mı tura mı, şeklinde oynamaya başlamıştık.

'İnsanlar arkadaşlarıyla azarlar!' sözü amiyane olmakla beraber bir hakikattir. Arkadaşlarımdan birisi kumara çok

düşkündü. Benim de param vardı. Zorla alır ve Beyoğlu'ndaki pis kumarhanelerde sabaha kadar gezdirirdi. Sonra bu düşkünlük bende hastalık halini aldı, bir gece oyun oynamasam, yemek yememiş gibi, kendimde telâfisi mümkün olma yan bir eksiklik hissederdim. Son zamanlarda çocuklarımla yemek yemez, birlikte oturamaz hattâ yüzlerini görmez bir hale gelmiştim.

Paralar suyunu çekmeye başlayınca, bana samimiyet gösteren kumar arkadaşlarımdan da iltifat görmez olmuştum. Size yalan gelir, beni tanırlar, mütarekenin ilk senelerinde yalnız Kör Emin'in ve Bahriyeli Saffet'in kumarhanelerinde kaybettiğim para on bin liradan fazladır. Bu suretle on sene zarfında nakit ve mülk olmak üzere otuz bin liradan fazla servet kaybettim!

Maziyi tahattur etti, nefretle yumruklarını sıktı ve gözleri ıslandı. Devamla:

"Gene böyle bir gece çok para kaybetmiştim. Kumarhanede parasız kaldım. Banko, bin liraya kâğıt satıyordu. Kimse almıya cesaret edemedi. Cebimden son oturduğumuz hanenin tapu senedini çıkardım. Kaybedersem şahit olunuz! Bin beş yüz lira kıymetindeki hanemi satmış oluyorum, dedim. Kabul ettiler, bütün gözler bana dikilmişti: Banko! dedim.

Fakat, aksi şeytan, beşe karşı hasmım sekiz açtı!!! Sözümde durdum, namus borcu olarak son paramı da kumarda dağıttım! Şimdi hapishane köşelerinde inliyorum.."

***

Ona bir başka gün, hastahane kapısında tesadüf ettim. Bana:

"Artık, hiç kumar oynamıyacağım!" dedi.Ve esbabını sormadan izah etti:

"Beyim, bizim koğuşta eski kumarbazlardan bir tirişöre rast geldim. Bana kumarhanelerin öyle akıl ermiyen hi-

lelerinden bahsetti ki, şaşırdım kaldım. Meğer bu adamın san'atı, her gece kumarhaneleri gezip hileli kâğıt tertip etmek ve münavebe ile kumarbazların arasında hane sahibi nam ve hesabına hileli oyun oynamak imiş.

Bu adam öyle hileler biliyor ki, hiç kimse bu inceliklerin farkına varamaz. O bana: Beyoğlunda şimdi bilmiyorum, fakat dört beş sene evveli, hiçbir (Bakara) salonu yoktu ki kâğıtları hileli olmasın, dedi. Hakikaten hayret ederdim. Ben kâğıt çekerim, iki kafa gelir, yanımdaki on pas yapardı. Tam bu esnada da kumarhanelerin daha doğrusu Beyoğlu'nun gülü Amca Bey ensemden:

"Te birim gider..." diye bir lira uzatır ve işte o vakit cinler başıma toplanırdı.

Şimdi, senelerden beri talihin bana niçin gülmediğini anladım. Ben kumarı, bir talih oyunu diye oynardım. Onun içine de insan zekâsının bu kadar hile kattığını anladıktan sonra kumardan talihini tecrübeye kalkmak bir nevi ahmaklık, daha doğrusu cinnettir! Özellikle benim gibi ambale olanlar için...

Ahmet, Küçükken Nasıl Dilenciliğe Alıştırıldığını Anlatıyor..

Dilenciliğin men edilmesiyle, o da dilenmekten vazgeçmiş. Fakat, düştüğü muhit, onu başka bir sahada fenalık yapmaya hazırlıyor!

Ahmet, hırsızlıktan bir sene hapse mahkûm, yirmi beş yaşlarında bir delikanlıdır. Daha sekiz yaşında iken alıştığı dilencilikten on sene önce vazgeçmiş, daha doğrusu kendi tabirince terki meslek etmiştir.

Ahmet kimsesiz bir çocukmuş. Onu bir gün, üstü başı temiz bir adam yoldan alıp gizli bir yere götürmüş. Burası İstanbul teşkilâtının Üsküdar şubesi imiş. Ahmet, orada kendisi gibi birçok kimsesiz çocuklara tesadüf edince sevin-

miş ve her gün kendisine gösterilen vazifeyi ifaya çalışarak üç sene burada kalmış.

Sonra bir bayram günü, siyah gözlüklü temiz ve yaşlıca bir adam, bulundukları mahalle gelerek çocukların içinden, Ahmet'le birlikte dört çocuk seçmiş. Bunlar, Üsküdar muhitinin en gözü açık, sadık ve fazla para getiren küçük dilencileri imiş. Bayram münasebetiyle yapılan genel tertibatta İstanbul tarafına isabet eden dilencilerden dört tane eksik gelmiş. Dilenciler müfettişi Nurettin Bey derhal şubeleri teftişe çıkarak nihayet Üsküdar'da bunları uygun görmüş ve seçmiş.

Ahmet bu başlangıcı anlatırken:

"Harbi umumînin ikinci senesi idi. Ortalıkta para gırla gidiyordu. Şimdiki gibi kırk parayı kırk defa düşünerek değil, beş kuruşu, yarım lirayı bakmadan veriyorlardı. İşte o senenin kurban bayramıydı. Beni Divanyolu muhitine vermişlerdi. İlk günü öğleden yatsıya kadar yüz altmış iki, ertesi günü sabahtan akşama kadar iki yüz yetmiş sekiz kuruş almıştım.

Gece geç vakit müfettiş bey gelir, beni bulur, biraz birlikte yürüdükten sonra kolundaki paket içinden çıkardığı pardesüyü ve temiz kunduralarımı giydirerek tramvaya bindirirdi. Diğer çocukları da semtlerinden böylece farklı saatlerde topluyorlardı. Beni bayramın üçüncü günü Beyoğlu'na verdiler, oradaki müşteriler daha nazik ve kibardı. Hıristiyanlar da Türkler kadar sadaka verirlerdi. Bilhassa benim çok müşterim vardı, onları bellemiştim, geçerlerken masumane bir tavırla boynumu büker, dudaklarımı kıvırır, ağlar gibi, yalvarır gibi yüzlerine bakardım. Bu halime kimse dayanamaz, bana sadaka vermeden geçemezlerdi. Beyoğlu'nda sabahtan gece yarısına ve bazen yalnız akşamdan gece on ikiye kadar üç-dört lira topladığım pek çoktu.

Lâkin Beyoğlu pek sıkıydı, dilenciler merkezinin birçok

müfettişleri vardı, yarım saatte, üç çeyrekte bir defa teftişe çıkarlardı, bunları görünce hükümet memuru görmüş gibi çok korkardık.

Yedi sekiz seneden beri terlikçilikle uğraşan ve çoluk çocuk sahibi olan Ahmet'e sordum:

"Böyle bir teşkilâttan hükümetin haberi yok muydu?"

"Kim bilir" dedi. Ben o vakit çocuktum. Bize; kimseye yattığımız yeri söylemememiz gerektiğini tenbih ve; 'Sizi öldürürüz ha,' diye tehdit ederlerdi. Haftada bir gün tatil günümüz vardı. Bu tatil gününü cuma, pazar ve cumartesine tesadüf ettirmezlerdi. Toplumda iyi gelir temin eden bizim gibi açık gözlü çocuklara çok iyi bakarlar, gezmeye mahsus elbise vesaire alırlar, sinema ve tiyatro parası bile verirlerdi."

"Bu teşkilâtı en çok kim düzenler ve idare ederdi?"

"Temiz, şık birkaç bey gelir giderdi. Fakat en ziyade dilenciler üzerinde etkili ve hâkim olan Hüseyin Baba namındaki kırk beşlik, cesur ve gayet zeki bir dilenci idi. Bütün bu tertibat onun kafasıyla sevk ve idare edilirdi. Bizzat Hüseyin Baba'nın başında kadın, erkek ve çocuk olmak üzere yüz elliden fazla dilenci vardı!

Hüseyin Baba, dilenciliğin ilmine hakkıyla vakıftı! Sabahları sol ayağından topal olarak Üsküdar - Selimiye muhitinde, öğleden akşama kadar sağ kolundan sarılı ve çolak olarak Sultanahmet - Aksaray cihetinde sanatını icra ederdi. Öyle mahirce bir eşkâl değişimi ve kıyafet giyişi vardı ki bazen onu bizim müfettişlerimiz bile tanıyamazlardı.

Hüseyin Baba'nın Üsküdar'da, Sultanahmet'te,

Aksaray'da ayrıca birer odası vardı. O kimseye sezdirmeden buralara uğrar ve kıyafetini değiştirerek derhal faaliyete geçerdi.

Fevkalâde günlerde meselâ, paskalya, yortu, hamursuz, yılbaşı gecelerinde her durumda Beyoğlu'nda çalışır, fakat

orada iki gözü âmâ, zavallı bir baba kıyafetiyle elinden tuttuğu ufacık bir kız çocuğunun arkasından giderdi. Onu herkes kör sanırdı. Ecnebilerde körlere sadaka vermek çok sevaptı, o her milletin haleti ruhiyesini bilir ve mevsimlere göre icap eden semtlerde dilencilik ederdi.

Hüseyin Baba'nın size servetini söylesem hayretinizden parmak ısırırsınız! Hüseyin Baba evli idi, Feriköy'ünde çok iyi bir evde otururdu. Çok güzel bir kızı vardı. Kızına görkemli bir düğün yaptırarak evlendirdi. Damadı iyi bir toplumda iyi bir mevkide bulunuyordu, çok iyi bir adamdı, kayın pederini bütün mahalleli gibi o da bir emlakçı diye tanırdı. Çanakkale şehit olmuş diye işittim ama inanmadım, bilmem sağ mıdır, yoksa öldü mü?

Kızı Fatma banım çok iyi tabiatlı ve güzel bir taze idi. Birkaç yerde kiralık evleri, dükkânları ve işittiğime göre büyük bir hamamda da üçte bir hissesi vardı.

Fatma Hanım, babasının bu adi sanatından katiyen hoşlanmazdı. Ancak kendisi safahata düşkün olduğundan, babasının paralarını yer dururdu."

"Hüseyin baba hiç yakalanmadı mı?"

"Niçin yakalansın... O vakitler dilencilik yasak mıydı?"

"Fakat, şimdi.. Şehremaneti dilenciliği menediyor, haberin var mı?"

"Allahtan, Hüseyin Baba ölmemeliydi de Şehremaneti ile mücadeleyi görmeliydin."

"Ne yapardı?"

"Ne mi yapardı.. Şehremanetinin teşkilâtı, dilencilerin birliğinden büyük değil ya! Tayin edeceği beş on memur, koca İstanbul'un dilencilerini toplamaya muvaffak olur mu sanıyorsunuz? Şimdi Hüseyin Baba ve onun teşkilâtı çoktan mahvoldu, gitti. Fakat ihtiyaç insanların zekâsını artırdıkça, Hüseyin babaların adedinin artmaması imkânı yoktur! Bugün de kim bilir ne gizli tertibat yaparak bu gibi ya-

saklara karşı cepheler kurarak müdafaaya hazırlanıyorlar.. İstanbul'dan dilencileri menetmek için, İstanbul'un bütün mahallesi kadar memur tayin etmelidir. Bu ise uygulaması mümkün olmayan bir tedbirdir."

"O halde ne yapmalı Ahmet?" diye sordum. Kurnaz genç bir müddet düşündü, cevap vermekten çekindi.

"Kimseye söylememek şartıyla söylerim" dedi.

"Peki, söylemem!" dedim.

Sağ elinin baş parmağını kaldırarak devam etti:

"On sene evvelki çocukluk hatıralarıma sadık kalacak budalalardan değilim. Bugün medeniyet ilerliyor, çalışmayana ekmek yok! diyorlar. Kabahat, dilencilerde değil, dilencileri dilenci yapan ahalidir. Ardı sıra üç gün kapınızı açmayın da bakın, dördüncü günü çalan olur mu?"

O, şimdi dilenciliğin yasaklanmasıyla, dilencilikten vazgeçmiş. Fakat düştüğü muhit onu başka bir sahada fenalık yapmaya hazırlıyor.. Ne yazık!

Bir Kalpazanın Macerasını, Kendi Ağzından Dinleyiniz!

Onu, kolundan tutup başka bir faaliyet sahasına atsanız, muhakkak ki bu ince zekâsıyla, topluma faydalı olurdu..

Onlar, beş kişilik bir kumpanya imişler. Para imalinden dolayı bir gün nasılsa yakayı ele vererek polis tarafından derdest ve muhtelif hapis cezalarıyla mahkûm edilmişler ve cezalarını tamamlayıp çıkmışlar.

Bu kumpanyadan Ahmet daha sonra bir başka suçtan dolayı tekrar bir sene hapis cezasına mahkûm edilerek hapishaneye gelmiş.

Suçlu otuz yaşlarında, gayet cüretkâr ve kuvvetli bir adamdır. Eski macerasından bahsederken:

"Arkadaşlarımdan bir Yahudi vardı, işi o bozdu. Yoksa biz yakayı ele mi verirdik.. Bir işin içine Yahudi girerse, in-

sanın ipliği çabuk pazara çıkar!" demişti. Ahmet'in kuvvetine ve kalpazanlıktaki kudret ve maharetine muhkûmlardan birçoğu şahitti. Ahmet tip itibarıyla de gösterişli bir babayiğittir, fıtrî bir cesaret sahibidir. Bir kaç defa denizden adam kurtarmış, polisle mücadele etmiş ve nihayet bu manasız mücadelede pek tabiî olarak mağlûp düşmüştür. O, bu mağlûbiyetinde kendi zekâ ve tedbirsizliğinden ziyade kader ve tahinin kendisine yardım etmediğine kanidir. Ekseriyetle:

"Hangi bir işin içine Yahudi girer de o işten Türk kârlı çıkar?"

Sualini sorar ve bir iki Yahudi mahkûma karşı daima kin ve nefretini göstermekten çekinmez.

Ona dedim ki:

"Yahudi işini bozmasaydı da tertibatınız yolunda gitseydi ne olacaktı?"

Ahmet, büyük siyah gözlerini açtı:

"İlâhi efendi" dedi. "Ne mi olacaktı? Piyasaya on beş bin liralık kadar (yarım liralık) evrakı nakdiye çıkarmıştık.. Eğer tertibatımızda muvaffak olsaydık, yaptığımız liste gereğince piyasaya her gün bin liralıktan fazla sahte para çıkaracaktık."

"Bu paraları kaç kişi paylaşacaktınız?"

"Kumpanyamız görünüşte beş kişiden ibaretti. Fakat piyasadan sekiz on kişi elde etmiştik ki onlar sürümü temin etmeyi vaat ve taahhüt eylemişlerdi. Doğal olarak onlara da birer hisse veriyorduk. Hisse dağıtımını kumpanyamızda kasadarlık vazifesini ifa eden bir Rum yapıyordu. Hesabına gayet sadık ve çalışkan bir çorbacı idi!"

"Şimdi nerede o çorbacı?"

"Nedensoruyorsun?"

"Hiç... Lâf olsun diye sordum!"

"Yani görülecek bir adamdır ha. Eğer onu da deftere geçireceksen adresini vereyim, görürsün!"

"Demek şimdi İstanbul'da ha?"

"Ne zannettin ya? Nerde olacak."

"Hayır, belki ana vatanına gitmiştir, demek istedim!"

"Onun için buradan iyi vatan mı olur?"

"Şimdi ne iş yapıyor?"

"Oo. O şimdi işi ilerletti. Galata'da şık bir yazıhanesi var. Kibar bir hayat yaşıyor!"

"Eski sanatla falan..."

"Aman rica ederim, öyle şey söyleme! Duyar falan da benden namus davası yapar.."

"Yok canım...?!"

"Siz hâlâ şakamı dinliyorsunuz? O şimdi, bizim Perşembe pazarındaki eski imalâthanenin önünden bile geçmeye tenezzül etmez.. Buraya bu sefer düşmezden birkaç gün evvel yazıhanesine uğradım da az kaldı beni bile tanımıyordu be... Fakat bize de yapılır mı?"

"Uğrayıp ne yaptın?"

"Ne yapacağım? Beş on papel kıvırdım, cızlamı çektim. Ah, ne kadar olsa okumuşluk başka şey vesselâm.. Herif lisan biliyor. Ufak komisyonculuğu tüccarlığa kadar çıkardı. Hanın kapıcısına sordum: Ne diyorsun, bizim Çorbacı yüz bin liralık adamdır! demez mi? Şaşırıp kaldım.. Ne dersin tâlih.."

Biraz düşündü, kaçırdığı fırsatı hatırlayarak:

"Benim de, dedi, elime bir fırsat geçmedi değil. Geçti amma. Ah, bu Türk kafası yok mu? Bu kadar ince sahtekarlıklarla uğraşırken bile kumpanyaya sadakat göstermek istedim ve bir gece sekiz bin liralık evrakı yerlerine iletmek üzere bir otelde bavul içinde sakladım. Eğer bavulla birlikte bir başka memlekete geçip gitseydim ve o paraları orada sürseydim kim anlayacak ve bana kim ne yapacaktı? İşte zengin oldum gittiydi.."

"Peki nasıl tutuldunuz sonra..?"

"Dedim ya evvelce. Yahudi; benim yapamadığımı yapma-

ya kalktı. Bir akşam dört bin lira aldı götürdü ve ertesi günü 'bana para lâzım oldu, bu dört bin lirayı hesabıma sayınız!' dedi. Maksadını derhal anladık, o çabuk zengin olmak istiyordu. Dört bin lirayı birden ona yedirir miydik ya?! O gece kafalarımızda dumanlı idi, herifi Perşmbe pazarındaki mahzende bir temiz patakladık ve bodrumda üç gün üç gece hapsettik, dışarıya çıkarmadık. Fakat bu da çıkar bir yol değildi, içimizden birisi; 'Bunu kıkırdatalım, başımıza iş açacak!' dedi. Ben razı olmadım çünkü cana kıymak benim raconumda yoktu! Yahudi'yi bodrumdan çıkardık, güzel bir divana çektik, ders verdik. O da bize fenalık etmeyeceğine dair söz verdi. Anlarsınız ya, Yahudi sözü! Birkaç gün şöyle böyle geçti, güya gene eski sadakatiyle çalışıyor gibi görünüyordu.

Ben yutmuyordum ya.. Neyse! Bizim çorbacıya kandım, gafil avlandım, yoksa evelallah, otuz poliste basmış olsaydı, ben gene bir yolunu bulur yakamı sıyırırdım. Ne çare ki Yahudi ihbar etmiş, aleyhimizde tertibat alınmış.. Tam biz iş başında iken bastırmasınlar mı? Gel ayıkla pirincin taşını! Hal böyleyken, Yahudi de yakayı kurtaramadı ya.. O da bizimle beraber mahkûm oldu. Sonra da geberdi gitti!"

"Bu sefer çıkınca ne yapacaksın?"

"Sahtekârlık iyi şey amma, ince sanat! Onu ben yalnız başıma kıvıramam. Hele bizim çorbacı da şimdi tüccar oldu. Artık bu işin erbabı kalmadı, demektir. Ben, kendi kendime ne yapayım?! Elbette bir ekmek çıkaracak iş tutar ve namuslu adamlar gibi çalışırım. Amma, talihim yardım etmez de gene buraya gelirim.. O da başka!"

Asabî ve Kıskanç Tiplerden..

Sarhoşlukla elinden nasılsa bir kaza çıkmıştı.

Yoksa o, katil olmaya yatkınlığı olmayan bir aile çocuğuydu..

S. Bey'in elinden böyle bir kaza çıkınca bütün Kadıköy balkı ona acımıştı. O görünürde sakin, ahlaklı, terbiyeli gö-

rünürdü ve hakikatte de öyle sempatik bir gençti. Katil olmaya fıtraten eğilimi olmayan nezih bir aile çocuğu idi.

Harbi umumide levazım zabiti olmak üzere Harbiye Nezareti tarafından Almanya tahsile gönderilen gençlerle birlikte Berlin'e gitmiş ve orada üç sene kadar da Almanca tahsil görmüş olan S. Bey mütarekede ticaretle iştigal ederken, kendi muhiti bulunan Kadıköy'de S. Hanım'la münasebet peyda etmiş.

İki buçuk sene sonra S. Hanım aşkının serveti erimekte olduğunu görerek anasının teşvikiyle, S. Bey'i ihmal etmeye başlamıştır.

S. Bey işin farkına varmış ve fedakârlıktan geri kalmamış ise de aşkını kalbiyle sevmeyen kadınların gözleri doymadığı için S. Hanım da bu zümreden olarak ihtiras ve arzularını, temaslarını seyrekleştirmek suretiyle tatmin etmiştir.

Halbuki o, çok hassas ve zeki bir gençtir. Saf ve riyasız aşkına karşı gördüğü bu karşılıktan büyük ve derin bir üzüntü duyuyor.

Her kadın kalbinin zaman zaman çeşitli yönlerden esen rüzgârlardan bocaladığını ve nihayet bir gün normalleştiğini ve bunun kadınlarda eski bir hastalık halinde çok defa belirtilerine şahit olduğunu hatırlayarak bir müddet sabır ve tahammül etmiştir.

Her âşık gibi bir gözünü ve bir kulağını kapamıştır. Bu da bir fayda sağlamamış ve S. Bey çok haklı ve çok yerinde olarak üzüntü ve infiallerini göstermeye başlamıştır. Fakat her yerde bir huysuz kadın fitnesi, bin bir musibet getirir derler! S. Hanım'ın annesi de bu iki tecrübesiz genç arasında işte böyle bir kara çalı rolünü oynamıştır.

S. Bey o hafta muayyen gecesinde de sevgilisini görmemiş doğal olarak bundan fevkalâde üzüntü duymuştur.

O gece, herkesin yaptığı gibi üzüntüsünü gidermek için

içmiş, içmiş. O ayyaş değildir, içki ile âlâkası pek azdır, fakat o gece haklı olarak fazlaca kaçırmıştır. Halbuki içki üzüntüsünü giderir mi? Bilâkis zavallı gencin aklında volkanlar tutuşturmuş, muhakemesini, iradesini ve hiç şüphesiz şuurunu da kaybettirmiştir.

Sonra ne yaptığını kendi de bilmiyor. Bulunduğu gazinodan çıkmış. Sevgilisinin evine gitmiş, kapının civarında dolaşmış. Ve S. Hanım'ı eve girerken veyahut evden çıkarken görmüş. Rovelverini boşaltmış.. Kadın derhal düşmüş ve ölmüş!

Bütün bunlardan onun katiyyen haberi yoktur. İçki ve kıskançlık güya canlanarak S. Bey'in omuzlarına binmişler ve onun sevgilisinin kapısına kadar sürmüşler.. Orada bu iki nedenle üzüntü anlaşması yapmışlar, tesadüf bunlara rehberlikte kusur etmemiş. Tam bu esnada S. Hanım karşılarına çıkınca hepsi birden aklın üzerine çullanmışlar. Akıl şaşırmış ve muhakeme ve tedbir arkadaşlarını dürtmüş. Onların da öpüşmüş olduğunu ve yularları içki ve kıskançlığın ellerinde bulunduğunu görünce çaresizlik içinde çırpınıp kalmış! İşte o vakit bu kuvvet birleşerek S. Bey'in eline rovelveri vermişler ve tetiğini çekmişler...

Vakanın ertesi günü, o, bunları polis ve sorgucudan öğrenerek ağlamış.. Ağlamış! Nihayet, kanun onu on beş seneye mahkûm etmiş. Hadise aftan muhaf olduğu için biçare genç, emsali gibi ceza süresinden yarısı kadar da af görmemiş. Hesapça daha tahliyesine on iki sene var. O, daima bu müddeti gözünde büyüterek üzüntü ve azap içinde vakit geçirir. Üzüntü ve ıstıraplarını arkadaşlarına hissettirmemek ve onları da neşesizliğe sevk etmekten içtinap eder. Bazen şen fakat ekseriyetle durgun, dalgın ve düşünceli görünür.

Onunla görüştüğümüz zaman:

"Hiç kederli olmayınız azizim! Böyle bir kaza herkesin başına gelebilir. Daha çok gençsiniz! Metin ve sabırlı olu-

nuz! İnşallah hükümetimiz bir cumhuriyet affı yapar, o vakit sizler de istifade edersiniz! Suçunuz yeni kanunu cezâdan çok fazla olduğundan yarım af görürsünüz. Sonra koşullu tahliyeler filân var, onlardan da istifade eder ve burada ümit ederim ki fazla kalmazsınız!" diye teselli ettim.

Bununla beraber kendisinin de buna kanaati vardır ve bununla teselli bulmaktadır.

Hapishanelerde böyle akılsızca bir hareket neticesi olarak meydana gelmiş birkaç katil hadisesi vardır ki failleri cidden merhamete muhtaçtır.

Amerikalı hâkim ve âlim Mister Parker bu gibi suç sahibi kimselerden bahsederken diyor ki:

"Kasıtlı olarak işlenmiş cinayetlerde suçlular için hapishane idarelerinin gayet sevecence hareket eylemeleri icap eder. Çünkü onlar toplumsal seviyeleri yüksek olan herhangi bir şahsın daima elinden çıkabileceği muhakkak olan bir kaza ve tesadüf neticesi olarak hapishanelere düşmüş bir takım talihsizlerdir. Hapisteki hayatları bir sürekli üzüntü içinde geçer; günler uzadıkça melânkolik olurlar. Serbest hayatta az çok irade ve azimleri varsa, hürriyet ve hareketleri tecdit edilince, bu gibi nitelik ve kudretlerini de kaybederler. Bir suçlu bunları kaybetmeye başlayınca hüviyetini ve ahlâkını da tedricen kaybetme devresine dahil olur, ki hapishanede bir suçlu için en ziyade dikkat edilecek nokta budur!"

Hapishaneleri teftişe memur olan terbiye uzmanlarının ve hapishane yetkililerinin, bu gibi şahıslar hakkında ifasını vicdanen kefil bulunduğu vazifeler bu itibarla pek mühimdir. Onları hapishanelerden çıkarken ahlâkî ve insanî meziyetlerinden hiçbir şey kaybetmemiş olarak toplumun kucağına eskiden daha düşünceli ve daha olgun bir insan olarak bırakmalıdır. İrade kudretleri hapishanelerde zaafa uğrayan suçluların vaziyet ve akıbetlerinden bu müessese-

ler ve bu müesseselerdeki insanları ıslaha memur uzmanlar mesuldürler.

S. Bey hapishanede herkes üzerinde samimî bir arkadaş tesiri bırakmış ve hapishane idaresinin teveccühünü kazanmaya muvaffak olmuştur.

Yarın onu ve onun gibi kazazedeleri, Amerikalı âlimin tarif ettiği niteliklere haiz ve iradesine sahip ve olgun birer fert olarak hayat yollarında emin ve güvenli biri olarak yürümelerini ve topluma faydalı unsurlar arasında yer edinmelerini temenni ederiz.

Hapishanelerde Hüviyetlerini Kaybeden Tipler..

Onların simalarında sefalet ve ıstıraptan başka bir şey okunmaz!

Koğuşta bitlenen mahkûmları on beş günde veya ayda bir defa yanan etüye çıkarırlar.

Baştan aşağı sırtlarından elbiselerini ve çamaşırlarını çıkarır etüye verirler, kendilerini de eski mehterhane çatısı altında bekletirler. Etüten nöbetleşe ile ellişer ellişer buharlı elbiselerini alanlar tekrar koğuşlarına sevk edilir ve o gün aynı manzara birkaç defa, mahşerden bir numune gibi tekrar eder. Bu, güya bir temizliktir, yahut temizlik namına eski devirlerden kalma bir âdettir diye usulen yapılır.

Sefillerin altı ay ve bir sene hamam yüzü görmeyen kirden çamur sütunu halini almış vücutlarında çamaşır ve elbise namına taşıdıkları paçavraları ayda bir etüten geçirmekteki külfete neden lüzum görüldüğünü herkes gibi ben de henüz anlayamadım.

Sefiller yazarı büyük dâhi Victor Hugo hapisteki düşkünlerden bahsederken: "Bir yerde ve bir arada beş yüz sefil gördüm. Yani bir yerde ve bir arada beş yüz sayfalık bir kitap okudum!" demiş.

Kendisinden yarım asır sonra doğan bir medeniyetin

kucağında; sosyal yapı içerisinde bir kısmının hapishane köşelerinde en ilkel görüş ve düşünüşlerle sakat ve mustarip olacağını toplumun da inilti ve ıstıraba karşı göz ve kulak kapatacak kadar hissiz bulunacağını evvelce keşfetmiş olsaydı, o büyük dâhi acaba, insanlığın bir gün mutlak mutluluğu elde etmek gibi boş emel ve ümitlere kapılır mıydı?

İşte medeniyet asrında yürekler sızlatan bir resmi geçit! Her memleketin ve her milletin sinesinde hiç şüphesiz böyle bir mahkumlar kafilesine tesadüf edilir, hapishaneler, insanları fenalıktan kurtarmamış, bilâkis çeşitlerini öğretmiştir.

Sefillerin günah ve taksiratının yarısı da topluma aittir. Bizim çıplaklar kafilesinin Avrupa'daki sefillerden ayrı bir hususiyeti vardır. Onların memleketlerinde fabrikalar, ıslahhaneler, muazzam tersaneler ve kimsesizleri çalıştırma cemiyetleri gibi, işsizler ve himayesiz kalmış düşkünleri topluma fenalık yapmamayı düşünmeye vakit ve fırsat bulmadan kolundan tutup çeken sayısız müesseseler olduğu halde, bizim memleketimizde henüz olgunluk merhalesini bulamadığımızdan sefiller ve düşkünler, esrarkeşler, hırsızlar yankesiciler ve fahişeler hapishaneden hayata döndükleri zaman dünyaya yeni doğmuş bir çocuk idraksizliğiyle sağa sola çırpınıp dururlar.

İşte bu esnada olaylar ve tesadüf karşılarına ne çıkarırsa maişet kapısı olarak derhal ona sarılırlar.

Çok ümit ederim ki toplumbilim açısından bir mana ve ehemmiyeti haiz olduğunu zannettiğim şu samimî satırlar, bir gün mürvet sahibi alicanap zenginlerimizden birinin merhametli bakışına çarpar da, hapishanedeki sefillere üç, beş yüz takım elbise ve çamaşır hediye eder ve bunun bedeli için de -mukabilinde göreceği binlerce damla göz yaşından şükranlar kâfi gelmiyorsa- bir gece:

"Kumarda kaybettim! Ne önemi var..." diye teselli bulur!

***

Medenî ve bedeviler elbise ve kıyafetleriyle ayırt edilirler. İnsanların üzerinden elbiselerini alarak çırçıplak bırakınız! O vakit birini diğerinden güçlükle ayırt edebilirsiniz! Sefiller de öyledir.

Hapishanedeki çıplaklar etüve geldikleri gün, bitli elbiseleri buhar makinesinden çıkıncaya kadar çırçıplak, bir et yığını halinde titreşir, oynaşırlar. Bu hazin manzaranın arz ettiği sefalet pek tahammülsüzdür.

Bir inilti halinde kulağıma akseden bir günün konuşmalarını, aynen geçiriyorum:

"Ne bitmez, tükenmez çilelerimiz varmış be."

"Elbette.. İnsan olsak buralara düşer mi idik?"

"Ne demek istiyorsun.. Hayvan mıyız?"

"Hayır.."

"Ya ne idi o dediğin lâf?.."

"Yani demek istedim ki hayvandan daha beter.. Dokuz canlı bir mahlûk!"

"O da nesi.. Sayıklama!"

"Evet, evet sayıklıyor. Haydi kuzum, biraz boğuş. Isınırsın! Bak, dişlerin birbirine çarpıyor."

"Ona: Trampet çalıyor, derler."

"Ne bakıyorsun be, öyle şaşkın tavuk gibi? Doğru söylüyorlar, haydi kalk! Ölecek değilsin ya..."

"Babam, siz hiç lâf anlamıyorsunuz galiba! Bu havada saatlerce çıplak duruyoruz da gene geberip kurtulamıyoruz. Ne çıkmaz canımız varmış!"

"O da kim? Sus be.."

"Sancım var! Öleceğim!"

"Allah'ın bahtiyar kulu! Ölümü ben istedim, piyango sana çıktı..."

"Koş, haydi! Osman ağanın arabası adam bekliyor.."

"O mezarcı da ne soğuk adam be.."

"Şuna bak, lâf söyledi: Mezarcı da soğuk olmaz da kim soğuk olur? Budala..."

"Ah..."

"Sen de mi? Sen de mi?"

"Ayaklarım soğuktan morarmış."

"Allah'ın bahtiyar kulu! Biraz daha gayret et. Geberirsen ne mutlu!"

"Ulan bu da lâf mı, cangaloz?!"

"Sus be sen de, hayret! Çocuk zaten hasta.. Ekmeğini bir kuruşa bana sattı diye mi lâf ediyorsun?"

"Yok, ağabeyciğim!.. Sana lâf..."

"Helâlım! Sancım geçiyor.. Bir yel idi galiba!"

"Ne merak ediyorsun be? Korktun mu sen de ötekinin yanına gidersin!"

"Ulan.. Vay canına be! Ekmeğin müşterisi çıkınca herifçi oğlu canlandı."

"Doğru söyle, alıyor musun?"

"Kuruş koğuşta hazır..."

"Kuruş yerine cıgara da olur, imanım!"

"Yok amma, buluruz. Fakat bütün olmaz.."

"Ya.."

"Miso.."

"İstemem, kuruşu ver."

"Ulan, sen kuruşu al, ben sana bulurum!"

"Nerede?"

"Koğuşta.. Zulada! Fakat, para peşin.."

"Peki, lâkin parayı alıp vermezsen.."

"Ah, durma be!"

"Sus ulan, ısınırsın!"

"Hey.. Dalaşmayın orada be ölüsü kınalılar!"

"Hişt.. Meydancı bağırıyor. Haşan Hüseyin derler ona. Şakası yoktur, Alimallah, sopayı bir kaparsa, hepinizi yere serer ha!"

"Ağam eğlenecek! Durun be.. Biz de dinleyelim: Lâz Hüseyin Ermeni taklidi yapıyor."

Amerikalılar ve Fizyonomoni

Amerika'da ilmi sima uzmanlarından fizyonomi raporu alarak fitrî kabiliyetlerini öğrenmek merakı bütün milleti sarmıştır.

Meselâ bir ticarethane müdürü müessesesine alacağı veznedarı itimada lâyık görmüyor ve ahvalinden şüphe ediyorsa, derhal bir fizyonomi uzmanına gönderip raporunu görmek ister.

Acaba itimat edilebilir bir adam mıdır? Yoksa fıtraten hırsızlığa ve fenalığa eğilimi var mıdır?

Rapor incelendikten sonra son hüküm verilir.

Evlenecek çiftler de ekseriyetle aynı ihtiyacı duyarlar. Birbirini yeni tanıyan ve sevişen iki gencin birbirine olduğu gibi görünmesi imkânı yoktur. Bu hakikati herkes bilir. O halde ne yapmalı?

En kestirme yol, her ikisinin de bir fizyonomi uzmanına gitmesidir.

Çiftler raporlarını alınca, kız erkeğinkini, erkek de kızınkini inceler. Birbirlerinde aradıkları nitelikleri ve meziyetleri haiz iseler, evlenirler. Çok defa, rapor incelendikten sonra mizaç ve tabiatleri birbirine uygun olmadığı anlaşılarak ayrılan çiftler görülmüştür.

Meselâ havaî bir kadının çok ciddî bir erkekle mesut olması mümkün müdür?

Yahut çok züppe bir delikanlının, ağır başlı bir kadınla evlenerek mesut bir yuva kurması kabil olur mu?

Amerikalılar bunları fizyonomi raporuyla tespit etmektedirler.

Amerikalıların son senelerde fizyonomi raporuna ne kadar çok önem verdiklerini anlatmak için size garip bir hadise nakledeceğim.

Tahminen beş sene evvel, Amerika'da ilân edilen emniyet eserleri müsabakasına ben de Türkiye'den *Suçluların Ruhiyatı ve Potreparle* namındaki bu eserlerimle iştirak etmiştim.

O sene, Napoli'den hareket eden vapurumuzda bir çok Amerikalı seyyahlar vardı. Benim kamaramda da Amerikalı zengin bir mühendis vardı. Bu çok şen ve sevimli bir adamdı. Günler geçtikçe dostluğumuz artmıştı.

Kendisini fizyonomi bahsinin çok alâkadar ettiğini söylemişti. Israrı üzerine ben de kendi intiba ve müşahedelerimi kaydederek, ufak bir etüt şeklinde kendisine vermiştim.

İki sene sonra bu zattan şu mektubu aldım:

Muhterem dostum!

Size daha evvel minnetlerimi arzedecektim, fakat Napoli'den gelirken vapurda defterime yazdığınız adresi vaktiyle bulamadım. Beni mazur görünüz! Elli yaşından sonra tekrar evlendim ve bir evlâdım dünyaya geldi... Dediklerinizin hepsi çıktı! Beni incelerken, elimde iki izdivaç işareti gördüğünüzü söylemiştiniz. Ben ise vefat eden zevceme böyle bir hürmetsizlikte bulunmayacağımı söylemiştim. Ah, bu erkekler... Niçin bil-

mem, bu fikir ve kararımda sebat edemedim?! Evlendim.. Hem de -dediğiniz gibi- beyaz saçlarımla amur yaparak...
Şimdilik çok mesut ve bahtiyarım. Size çocuğumun üç aylık bir resmini hatıra olmak üzere gönderiyorum. Simasındaki özellikleri aynen yazdım. Bu şekilde tahlil mümkün olursa, bana derhal raporunu gönderiniz hattâ fevkalâde bir şey görürseniz -ücreti tarafıma ait olmak üzere- beni bir telgrafla haberdar ediniz. Validesi ve ben çok merak ediyoruz. Bizi bu meraktan kurtarmanızı rica ederim.
Hürmet ve selâmlarımı kabul ediniz aziz dostum.

M. Harding

Seyahat arkadaşım olan Mister Harding'in çocuğuna, dostumun hatırını kırmamak için kısa bir tahlil yapıp gönderdim.

Mühendis Harding bu hâdiseye fazla önem vermiş olacak ki bir müddet sonra, Amerika'da büyük ve kârlı işlerin komisyonculuğunu yapan 5 milyon dolar sermayeli W. B. Parker kumpanyasının genel müdürlüğünden çok garip bir davetname almıştım.

Parker müessesesi direktörü bana New York'ta bir atölye açacağını, halkın böyle meraklı ilimlere çok önem verdiğini; yalnız Amerika'ya gelirken sakal bırakmamamı ve bu yüzden temin edilecek hasılatın yüzde ellisinin bu müesseseye devrini istiyordu! Hattâ New York'ta çıkan bazı gazetelere "Doğu'dan esrarengiz bir adam geliyor!" diye yazılar yazdırmıştı.

Parker Müessesesine, bu işi yapamayacağımı cevaben bildirmiştim.

Bunu, bulutlara karışan yüksek binalarıyla yirminci asrın en muhteşem medeniyetini kuran Amerikalıların aynı zamanda ne kadar batıl itikatlara bel bağladıklarını anlatmış olmak için kaydediyorum. İlmi sima en eski ve müspet ilimlerden biridir. Fakat hiç bir ilim insanların hissiyatına hâkim olamamıştır.

Birbirini derin ve sarsılmaz bir aşkla seven bir çifti, bir fizyonomi raporu birbirinden ayrılabilirse, o çiftler birbirine esasen pamuk ipliğiyle bağlı demek olur.

Hakikî aşk bağlarını çözecek ve koparacak bir kuvvet düşünülebilir mi?

Diğer his sahalarında da tahlil raporlarının hükmü yok gibidir.

Fakat şurasını inkâr edemeyiz ki insanlar, maneviyatını okşayan herhangi bir söze çok defa inanırlar, inanmak ihtiyacını duyarlar. İnanmamış insanlar bile ekseriyetle inanmış gibi görünmeye mecbur olurlar.

Meselâ bir fizyonomi uzmanı size: "Çok zengin olacaksınız!" derse, bu söz elbette hoşunuza gidecektir. Ölünceye kadar bu üç kelimenin gerçekleşmesini bekleyeceksiniz!

İnsanlar maneviyatını takviyeye mecburdurlar. Amerika'da ilmi sima, karamsar ruhları ve ölmüş hisleri kamçılayan bir ilimdir. New York'ta, ruh hastalarını tedavi eden fizyonomonistler vardır.

Bizim kitabımız, en çok Portreparle ilminin emniyete ve hâkimlere faydalı olması açısından telif edilmiştir.

— 15 Mayıs 1929 —

— SON —

fizyonomi

ilmi sima

İSKENDER FAHRETTİN SERTELLİ

Yüz, insanın en olağanüstü bölgesidir. Bir insanın yüzüne bakarak karakterinden sağlığına kadar pek çok niteliğini okuyabilirsiniz.

İşte bu sanata Doğu Medeniyeti'nde "ilmi sima", Batı'da ise "fizyonomi" denmiştir.

İskender Fahrettin Sertelli'ye ait bu kitapta ilmi sima sanatının tüm incelikleri detaylı araştırma ve örneklerle okuyucuya sunulmuştur. Bir fotoğraftan yapılabilecek isabetli analizler okuyucuyu hayrete düşürecek niteliktedir.

Sertelli, bu sanatta olan başarısıyla ülke sınırlarını dahi aşarak Amerika'dan davet almış ve Amerikan gazetelerinde "Doğu'dan Gelen Esrarengiz Adam" başlığıyla servis edilmiştir.

buğday

ISBN: 978-605-06848-0-3

9 786050 684803